

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ

ΡΕΥΝΑ-ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ-ΤΕΧΝΗ-ΚΡΙΤΙΚΗ

ρυτής-Διευθυντής: Λάμπρος Μάλαμας Χρόνος 12ος Τεύχος

48

Θέματα

- Η Αξία των Αγωνιστικών Επιθεωρήσεων και ο «Νουμάς»
- Μιλούν κορυφαίοι των Γραμμάτων για το Νουμά
- Ένα χειρόγραφο του Ελιγιά
- Παγκόσμια ποίηση
- Ελληνική Ποίηση
- Νέοι Ποητές
- ένας άγνωστος «Μπωντλαίρ»
- Δοκίμια και Στοχασμοί
- Ρεαλιστική διηγηματογραφία
- Η καταδίκη του δοσιλογισμού
- Λαογραφικές σελίδες
- Κριτικοαισθητικές αναλύσεις
- Συγκριτική Λογοτεχνίας
- Με το σφυρί στα καμώματα
- Πικάντικες αγγελίες
- Πολιτικοκοινωνικά Κεντρίσματα
- Πλούσια σχολιογραφία
- Με την πειθώ των αριθμών
- Μηνύματα στο «Ελεύθερο Πνεύμα»
- Πνευματικά και Καλλιτεχνικά γεγονότα

«Σ' όλο τον κόσμο ξαστεριά
σ' όλο τον κόσμο ήλιος»

Ιρωτότυπη Επιθεώρηση αγωνιστικής Λογοτεχνίας και κριτικού προβληματισμού.
Λαογραφικό όργανο διαφώτισης και πνευματικής καλλιέργειας του λαού.

Όσα σημειώνω, τα σημειώνω γιατί δεν υποφέρω να βλέπω το άδικο να πνίγει το δίκαιο

Μακρυγιάννης

Περιεχόμενα

Πρωτοσέλιδα

Ένα χειρόγραφο του Γ. Ελιγά	65
Η Αξία των Αγωνιστικών Επιθεωρήσεων και ο «Νουμάς»: Α. Μάλαμα	66
Διανοούμενοι και λογοτέχνες για το «Νουμά και την αξία του:	70

Παγκόσμια Ποίηση

Από Ιταλία, μετ. ο Ξώστας Νίκας	72
και ο Γιώργος Δημηκοπούλος	73
Από Γαλλία, μετ. η Αγνή Σωτηρακοπούλου ..	74
Από Ύσγκό, μετ. η Γούλα Σμυρνιώτη	74
Από Ινδίες, μετ. η Αγνή Σωτηρακοπούλου ...	75

Ελληνική Ποίηση

Δuo ποιήματα του Αντώνη Τριακοπούλου ...	77
Ο όρκος του πολέμου: Ξώστας Γ. Ξαλαντζή ..	78
Ο εκ Τυρνάβου Νικόδημος: Νίκου Γαλάζη ..	79
Δuo ποιήματα του Ξώστα Πηγαδιώτη	79
Του δειλινού τ' αστέρι: Γιώργου Θεοφανόπου- λου	80
Τα κεινισμένα παιδιά του κόσμου / Στάλιου ..	80
Πυρετός: Τάκη Ξολιαβιά-Μέλιση	81
Τα χέρια: Μιχάλη Μπάκολη	81
Ανταρτίνες: Σπύρου Μουσελίμη	81
Το δάσος που κλαίει: Στεφανίης Χαλού	81
Πρωτομαγιά: Ξώστας Θεοφίλου	82
Παραινετικό: Βάσου Παπαγιώργη	82
Εσπερινό: Ν. Χαλλέρη-Μαιρογένη	82
Πάσχα '83: Μαρίας Χιουμοιρτζάκη	82
Οι χριστοφορεμένοι: Γιάννη Χαργατζιδή	83

Νέοι ποιητές

Τα παιδιά της Ειρήνης: Μαίρης Χειμωνίδου ..	83
Δuo ποιήματα του Πάνου Μαρκεζίνη	84
Αγαπημένε...: Σταυρούλας Ζηρα	84
Διάλογος με τα λουλούδια: Αντώνη Ξωστό- πούλου	84
«Για πάντα»: Ειρήνης Ι. Αγγέλικα	84
Δuo ποιήματα του Γιάννη Δ. Πετράκη	85

Πεζογραφία

Νίκος Τζούρος (Βιογραφία): Α. Μάλαμα και Β. Σουλτάνη	86
Ο Νέος Δον Κιχώτης: Γιώργου Παπαστάμου ..	90
Γράμμα σ' ένα παιδί του πολέμου: Δ. Δημητρι- άδη	91
Η Φτωχομάνα: Ελευθερίας Δρόσου	91
Στοχασμοί: Α. Μάλαμα και Δ. Δημητριάδη ..	92
Ο Φίλος: Ερρίκου Βλαχμπη	93

Εθνική Αντίσταση

Στελέχη της ΕΠΟΝ στην Ήπειρο: Α. Μάλαμα ..	94
Η καταδίκη του δοσιλογισμού: Αλεξανδρακο- που και Π. ανελλοπούλου	95

Λογογραφικές νότες

Η μοίρα του αγρότη: Λάμπρου Ακ. Τυτσιοπου- λου	96
Πως παντρεύτηκα: Ξίτσου - Οκαλή	97
Τετριστητές παροιμιομαίες	97

Κριτικοισθητικές αναλύσεις

Η κοίτηση του Luciano Rossi: Ξώστας Νίκου ..	98
Ακ' το καμινι στη φυλακή (Τ. Τρανούλη: Γ. Παπαστάμου	99
Συγκριτική Λογοτεχνία: Α. Μάλαμα	100
Ο Παλαμάς για τον κριτικό	100
Κριτική και συγκριτική αντομία για τον Χα- βαφή: Α. Μάλαμα	102

Με το σφυρί στα καμώματα: Σχόλια του

Αλέκη Φωτεινού	103
----------------------	-----

Πικάντικες αγγελίες: Του Φανή Χιουμο- ριστή

.....	108
-------	-----

Πολιτικοκοινωνικά Κεντρίσματα:

Σχόλια του Στέλιου Ξεντή	109
--------------------------------	-----

Με την Πειθό των αριθμών:

.....	118
-------	-----

Μηνύματα στο «Ελ. Πνεύμα»:

.....	119
-------	-----

Πνευματικά και καλλιτεχνικά γεγο- νότα:

.....	122
-------	-----

«Ελεύθερο Πνεύμα»

Ιδιοκτήτης - υπεύθυνος - εκδότης

Λάμπρος Μάλαμας

Διεύθυνση-σύμφωνα με το νόμο:

Ε. Βενιζέλου 188 - Γιάννινα

τηλέφωνο: 0651.22030

Τιμή τεύχους δρχ. 150

Χρονιάτικη συνδρομή 600

Φιλική 1.000

Οργανισμοί-Ιδρύματα-Δήμοι: 2.000

Εξωτερικού δολάρια 25

Υψη - αλληλογραφία - επιταγές - στον ίδιο.
Φιλοξενούνται μόνο αδημοσίευτες συνεργα-
σίες και χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

“ΑΘΗΝΑ” Α.Ε

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ-ΕΚΤΥΠΩΣΗ-ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ
ΕΥΡΥΠΙΔΟΥ 87-ΤΗΛ. 3214.317-8 και 3251788

Ελεύθερο Πνεύμα

Έρευνα – Στοχασμός – Τέχνη – Κριτική

Ιδρυτής – Διευθυντής: Λάμπρος Μάλαμας

Β' Εκδοτική Περίοδος
12ος Χρόνος, τεύχος 48
Καλοκαίρι 1983

Μούσα διώξε μακρὰ σου
μακρὰ τους πολέμους
κι έλα με μένα το φίλο σου
εδώ να χορέψεις
για τους γάμους των θεών
να πεις τραγούδια
για ηρώων φαγοπότια
και γι' αθάνατων χαρούμενες γιορτές

Αριστοφάνης

Καταραμένος νά 'ναι ο πόλεμος
καταραμένο το έργο των όπλων
ο φρόνιμος δεν έχει να κάνει τίποτα
μέσα σ' αυτή την τρέλα...

Λι-Ταί-Πε

Ένα δείγμα γραφής πρωτοφανέρωτο
από χειρόγραφο του πρωτοπόρου ιδεολόγου
Ελληνοεβραίου ποιητή Γιωσέφ Ελιγιά
που βρήκε και περιέσωσε με άλλα μαζί, ο δ/ντής του Ε.Π.

*κα' διότι και' Αριστοφάνηκα
Οί Παραβολές της Αμωέλου.
(Ακόδοου ἀπὸ τὸ ἰβρ. πρωτότυπο).*

*Ἰνὸν Ἀριστοφάνη μου δά' κρανι δέω κέρα
γονὸ καί τ' ἀμωέλι μου, τ' ἀμωέλι καὶ καρὸν μου.
ἤμ' εὐ' κατέλασεν ἐγὼ δ' Ἀριστοφάνη μου,
ἔγραφε, καὶ κατὰρξισα, γρηγοὶ φένηκα κατὰρξισα
ἔγραφε καὶ τ' ἀμωέλι μου, τ' ἀμωέλι καὶ καρὸν μου...
Ἰνὸν κατὰρξισα κατὰρξισα, ἀριστοφάνη μου κατὰρξισα
καὶ κέρα, τ' ἀμωέλι καὶ κατὰρξισα καὶ καρὸν μου κατὰρξισα,
ἔ ἀμωέλι καὶ κατὰρξισα, κατὰρξισα καὶ κατὰρξισα
καὶ κατὰρξισα καὶ κατὰρξισα. ἔ ἀμωέλι καὶ κατὰρξισα
κατὰρξισα κατὰρξισα κατὰρξισα κατὰρξισα κατὰρξισα
ἔ ἀμωέλι καὶ κατὰρξισα*

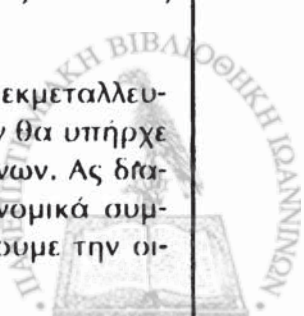
Γιωσέφ Ελιγιά

Ὡς πότε θα κυβερνάει ο πλούτος που γεννᾷ τοῦ πόλεμο και γενικότερα τροφοδοτεῖ το πολύμορφο ηθικό και κοινωνικό κακό; Ο πλούτος είναι η αιτία του πολέμου, για τον οποίο κατασκευάζονται όπλα και ακονίζονται ξίφη. Ο πλούτος είναι ο πατέρας της ψευτιάς, ο πλαστογράφος της ζωής ο γενήτορας της επιπορείας, αυτός όπου στις ερημιές τρέφει τους ληστές, στη θάλασσα τους πειρατές και στις πόλεις του συκοφάντες...

Μέγας Βασίλειος

Αν δεν υπήρχε το πλήθος των εκμεταλλετών και των τοκοφλύφων, δεν θα υπήρχε ούτε η στρατιά των πεινασμένων. Ας διαλυθούν τα οργανωμένα οικονομικά συμφέροντα, κι όλοι θ' αποχτήσουμε την οικονομική μας αυτάρκεια!

Γρηγόριος ο Νύσσης

Επιφυλλίδα

Η Αξία των Αγωνιστικών Επιθεωρήσεων και ο «Νουμάς»

Του Λάμπρου Μάλαμα

Οι συνθήκες που γεννήθηκαν, έζησαν και αγωνίστηκαν ορισμένες Περιοδικές Επιθεωρήσεις, υπήρξαν αντιπνευματικές, βασανιστικές, δραματικές και σχεδόν εχθρικές.

Παλιότερα, ο άστεγος και ήλωτας ισόβιος, προικοσυλλέχτης φτωχολαός μας, έλεγε συχνά με ξέχειλη πίκρα και βαθύ παράπονο:

«Όποιος δεν έφκιασε σπίτι και δεν πάντρεψε κοπέλα δεν ξέρει από βάσανα ζωής».

Εδώ όμως, θα 'πρεπε να είχε προστεθεί κι ένα τρίτο, μεγάλο βάσανο, βαρύ:

Και το: όποιος σ' αυτόν τον τόπο, δεν έβγαλε τίμια κι αγωνιστική Περιοδική Επιθεώρηση λογοτεχνίας, κριτικής, έρευνας και στοχασμού, βδομαδιάτικη, μηνιάτικη, δίμηνη ή τρίμηνη. Περιοδικό που να γράφει τολμηρές αλήθειες, με μόχτο, πίστη και θυσίες, για το σύνολο. Με σκοπό τη μορφωτική ανάπτυξη και αγωγή, την αισθητική καλλιέργεια και τη σωστή παιδευτική υποδομή. Ένα διαφωτιστικό όργανο που να καλλιεργεί τα ψυχικά εδάφη, να διαπλάθει ηθικούς χαρακτήρες, να υποκινεί και ν' ανεβάζει τον άνθρωπο, σε υψηλότερες βαθμίδες δημιουργικής ευφορίας, νέου, αισιόδοξου και σπουδαίου πνευματικού πολιτισμού, που να καθορίζει τη μοίρα, για μια προκομένη κι ευτυχησμένη ατομική και κοινωνική ζωή.

Η ιστορία αυτών των αγωνιστικών Επιθεωρήσεων, είναι γραμμένη με το αίμα της καρδιάς των δημιουργών τους. Κι αν δεν υπάρχει απ' αυτοίς η χαλκέντερη ηθική αντοχή, η ακλόνητη πίστη σε ανώτερα ιδανικά, η στοργική αφοσίωση στον ιερό σκοπό του ανιδιοτελή και λυτρωτικού πνευματικού αγώνα, δεν θα κρατιόταν εδώ στη ζωή και χωρίς τη θερμή συμπαράσταση του λαού, μια τέτοια Επιθεώρηση. Ψυχές αυτών των Περιοδικών, στάθηκαν οι ιδρυτές και διευθυντές τους: απτόητοι κι ακατάβλητοι, ακόμα και σε τραγωδίες κατατρεγμών!... Αυτοί, νιώθουν περισσότερο, απ' τον καθένα, πώς αγώνας δίκαιος χωρίς συμβιβασμούς, πολέμιος στο ψέμα και στην αδικία, δε γίνεται χωρίς βαριά κι ανυπολόγιστη θυσία. Και όσο, σκληρότερες οι συνθήκες και μεγαλύτερος ο αγώνας, τόσο βαρύτερες απαιτούνται θυσίες.

Ένας αγώνας για το κοινό καλό, βρίσκει δρόμους κι ατραπούς στρωμένους μ' αγκάθια, κι αγκόμαχα ανηφόρια, σαν του Γολγοθά.

Οι πνευματικοί αγωνιστές για να θερμάνουν και ν' απλώσουν νεώτερες εξελιχτικές ιδέες δικαιοσύνης, προόδου και ειρήνης, αψηφούν τα πάντα και τη δική τους ύπαρξη. Με ανθρωπιστικά κι επαναστατικά ιδεώδη στην τέχνη και στη ζωή, τραβάνε μπροστά. Είναι γιατί, αυτοί, αφηκράζονται πió έντονα και νιώθουν πió βαθιά τους στεναγμούς και τους πόνους των αδικημένων, τα κλάματα των θυμάτων και τους αφανισμούς των άλκιμων νιάτων, που προκαλεί η βία, ο πόλεμος και η πανούκλα η κερδοσκοπία.

Είναι οι αγωνιστές εκείνοι, που παλεύουν μέρα-νύχτα με τα σκοτάδια... και τα συντρίβουν και καταυγάζουν τον κόσμο με φως αληθινής αγάπης και ζωής.

Τους γνήσιους τους σεμνούς κι αληθινούς πνευματικούς αγωνιστές, τους συνοδεύει η ευγνωμοσύνη του λαού και της μέλλουσας να κοσκινιστεί και να γραφτεί ... αληθινής μας ιστορίας.

Μια τέτοια Επιθεώρηση μαχόμενης λογοτεχνίας και κριτικής, έρευνας, βοήθειας και προβολής, παλιών, λησμονημένων, αλλά και αυστηρής όσο πρέπει επιλογής και προβολής νέων ταλέντων σε πλατύ φως δημοσιότητας, δεν είναι περιοδικό γρήγορης και περαστικής ενημέρωσης, μήτε «χόμπυ», γούστο, σνομπισμού παρουσία, ή κερδοφόρα επιχείρηση. Είναι συναίσθηση ευθύνης, απονομή δικαιοσύνης, παλικαριά και παρρησία, πολύτιμη παρακαταθήκη, μέσα στην αιωνότητα. Είναι εποπτεία, έλεγχος και κριτική ανατομία, σε έργα, πρόσωπα, πράγματα και καταστάσεις. Είναι θεώρηση και περιεχτική ανάλυση της πνευματικής και καλλιτεχνικής, της κοινωνικής και πολιτικής ζωής μιας εποχής. Είναι αδρή σκιαγράφηση γεγονότων, προοδευτικού, εξελιχτικού κι αισθητικού, ατομικού κι ομαδικού βίου, ανθρώπων και λαών. Είναι μια πραγματικότητα, με αποκρυσταλλωμένα θετικά πολιτισμικά στοιχεία, από το παρελθόν, παραδειγματικά και συνυφασμένα μ' ένα τίμιο, ειλικρινό και ζωντανό παρόν, που ανοίγουν δρόμους, θεμελιώνουν, καθοδηγούν κι αναμορφώνουν, συντελούν και στερεώνουν την υποδομή της επαναστατικής, αναγεννητικής, ανθρωπιστικής αγωγής· και πλατιάς κοινωνικής συμβολής για το παρόν και το μέλλον. Η σοβαρή και αγωνιστική Επιθεώρηση, είναι ταμπόρι για πόλεμο κατά της αδικίας. Είναι αλώνι που παλεύουν οι νέοι Διγενήδες με τους χάρους. Είναι μετερίζι που θωρακίζει την αλήθεια. Την προβάλλει σαν τον ήλιο την αυγή και την προστατεύει.

Πολλά φιλόδοξα και μωροφιλόδοξα, αλλά θνησιγενή περιοδικά, έχουνε δώσει κάποιες αχνές κατά καιρούς, πρόσκαιρες, επιδειχτικές και περιορισμένες εμφανίσεις. Μα τα φύλλα τέτοιων λογοτεχνικών περιοδικών, μαραίνονται σαν τα φύλλα των δέντρων και των λουλουδιών και χάνονται, λείες και παίγνα των ανέμων στη λήθη.

* *

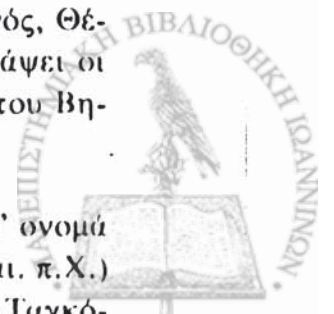
Είχαμε την πρώτη «Εφημερίδα» των αδερφών Πούλιου στη Βιέννη το 1790, ίσαμε το 1797 που κλείστηκε και διώχτηκε για τις σχέσεις της με το Ρήγα... Καθώς το πρώτο περιοδικό τον «Λόγιο Ερμή» (1811-1821) και τον «Ελληνικό Τηλέγραφο» (1812-1829) που πέρασαν στην ιστορία. Έπειτα την εικονογραφημένη «Ευτέρπη» του Γρ. Καμπούρογλου (1847). Είχανε βγει και ορισμένα συντηρητικά περιοδικά με ποικίλα ιδεαλιστικά και πολιτιστικά ρεύματα (μετά την απώλεια του κοινωνικού σκοπού της Επανάστασης του 1821, αφού επικράτησε η σκοταδιστική για το λαό και προγονόπληκτη κοτσαμπασίδικη αντίδραση.

Μα όλα τα επιτήδεια έντυπα, χάθηκαν σαν κουρνιαχτός και θάφτηκαν μαζί με τα ξεφτίδια παρακμής της φαναριώτικης αριστοκρατίας. Μόνο η «Πανδώρα» με ποικίλη ύλη που έβγαινε σε 528 φύλλα, κράτησε 22 χρόνια.

Ύστερα έλαμψαν γύρω στα 1880 τα λαμπρά αστέρια του πολιτικοσατιρικού αγώνα: Ο Άννινος και ο Ροδής με τον «Ασμοδαίο» και το «Σκριπ». Ο Σουρής με το «Ρωμιό» του. Ο πιό μαχητικός και κατατρεγμένος Κλεάνθης Τριανταφύλλου με το «Ραμπαγά» του! Ο Βλάσης Γαβριηλίδης με το «Μη χάνεσαι». Κατόπι ο περίφημος Δημήτρης Ταγκόπουλος με το «Νουμά» του... και οι πρωτοπόροι οδηγητές, μαχητές και δάσκαλοι της δημοτικιστικής αναστάσης: Ψυχάρης, Παλαμάς, Πάλλης, Γληνός, Θέρος κ.α. αναμορφωτές και καθιερωτές της γλώσσας του λαού, που είχανε θάψει οι αρχαιοπληχτοι καθαρευουσιάνοι από την εποχή του Ρήγα, του Νικολίδη, του Βηλαρά του ψαλίδα, του Χριστόπουλου κ.α.

* *

Στο ριγηλό και αφυπνιστικό γλυκοχάραμα του 20 αιώνα, ο «Νουμάς» που τ' όνομά του πάρθηκε από το Σαβίνο μυθικό βασιλιά της Ρώμης Νουμά Πομπίλιο (7 αι. π.Χ.) και είχε την έννοια του ελληνικού νόμου και της οργανωμένης πόλης, με τον Ταγκόπουλο και τους τολμηρούς και φωτισμένους συνεργάτες του, ήταν εκείνος που χά-

ραξε τις συντεταγμένες της δημοτικής, της σοσιαλιστικής ιδέας και του σκληρού αγώνα για τη διάδοσή τους, με τους Νέστορες του δημοτικισμού, Πάλλη και Ψυχάρη στις μεταφράσεις, στη Λογοτεχνία, στο θέατρο στη φώτιση των πνευμάτων, στο ξύπνημα των συνειδήσεων.

Ο «Νουμάς» λοιπόν γεννήθηκε από τον Δ. Ταγκόπουλο με τα «ευαγγελιακά» σαν πολιτικοσατιρικό φύλλο στην αρχή, το Γενάρη του 1903.

Δεν άργησε όμως σε λίγον καιρό, να πάρει τη μορφή λογοτεχνικής και κριτικής Επιθεώρησης που στάθηκε σχεδόν 20 ολόκληρα χρόνια, ο πιστότερος σύντροφος κι οδηγητής, της πιο κρυφής και ακριβής λαχταριστής χαράς, στις άγρυπνες κι ανήσυχες ψυχές του νεώτερου ελληνισμού. Φώτισε σαν το πιο λαμπροβόλο πνευματικό αστέρι, τα μυαλά του τότε διψασμένου και βασανισμένου μας λαού. Κι εκείνα δέχονταν και ρουφούσαν τα λυτρωτικά του νάματα και τη δροσιά του, όπως δέχεται τ' αδρόσιστο και ξηραμένο χώμα, το γόνιμο και καρπερό πρωτοβρόχι!

Ο Νουμάς έγινε το χριστό κι ευεργετικό κλειδί, που άνοιγε τις κλειστές παγωμένες καρδιές και τις ζέσταινε με τη φωτιά της επιστημονικής αλήθειας, της ομόθυμης, συντροφικής συνενόησης, του αγνού οράματος, που ροδόφεγγε στον ορίζοντα του προοδευτικού και σοσιαλιστικού μέλλοντος των λαών.

Ο Νουμάς ήταν ο θρίαμβος του θάρρους και της λεβεντιάς των τίμιων αγώνων. Ο ήλιος μιας καινούργιας ζωής και μιας αληθινής, ρεαλιστικής και κοινωνικά λυτρωτικής λογοτεχνίας, και παιδείας, για τα πλατύτερα κοινωνικά στρώματα, που τά 'χανε βιθισμένα δεκάδες χρόνια σε σκοτάδια αγραμματοσύνης, αμάθειας, φτώχειας και δυστυχίας, οι ξενόφερτοι και ξενόδουλοι βασιλείς και ντόπιοι άρχοντες, τύραννοι και τυραννίσκοι, του ως τότε πουλημένου (από τους Μαυροκορδάτους) υποταγμένου στον αγγλικό ζυγό ταλαιπωρημένου έθνους. Ο Νουμάς έφτασε στους 25-30 τόμους και βοήθησε πολύ να μορφωθούν σωστά και εθνικά όλ' οι Έλληνες, τη ζωντανή, την κατανοητή, την εύκολη κι ωραία ποιητική δημοτική, γραφτή και ομιλούμενη λαλιά. Ν' αποχτήσουν γνώσεις και ηθικές δυνάμεις, -να νιώσουν πιο έτοιμοι, ή και όλοι, αν ήταν μπορετό, τις χαρές και τις ομορφιές της ζωής και του πολιτισμού. Κι έγινε, ο φωτεινός εκείνος φάρος της φιλολογικής αναγέννησης, που επιτέλεσε μοναδικό αναμορφωτικό έργο, στον καιρό της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης που θέσπισε ο Δ. Γληνός σαν γεν. γραμματέας του υπουργείου παιδείας.

Ο Νουμάς υπήρξε οργωτόμος, πάνω στ' αγκαθερά χωράφια, όπου, οι γλωσσαμύνοτες φωτοσβέστες, αντιπάλευαν λυσσαλέα, κάθε εξέλιξη και πρόοδο. Βοήθησε και πρωτοφανέρωσε 150 περίπου ποιητές και λογογράφους. Αυτοί καταγράφονται στο 609 φυλλάδιο το Μάη του 1917.

Πολλοί απ' αυτούς, αναδείχτηκαν από τις στήλες του, άλλοι έφτασαν σε κορυφές του Παρνασσού, κι άλλοι άνθισαν λιγώωρα, πρόσκαιρα, και η ανάντοχη πνοή τους χάθηκε, σαν άνθισμα που χάνεται, σε πρωτοφύσημα τ' ανέμου.

Ο Νουμάς ήταν ο πιο πιστός και φανατικός ιεροφάντης της ζωντανής και γλαφυρής δημοτικής μας γλώσσας. Με τ' αετήσια φτερά του, ξέσκισε και κουρέλιασε την αραχνιασμένη και άψυχη, την άταφη νεκρή καθαρεύουσα και όλα τα προληπτικά και δισειδαίμονα σκοτάδια της.

Πρώτα τυπώνονταν και κυκλοφορούσε δεκαπενθήμερος, με αφάνταστες δυσκολίες, ανομολόγητες βρισιές και προπηλακίσεις, με υπότιτλο «Πολιτική Φιλολογική και Κοινωνική Εφημερίδα». Έπειτα, έβγαινε μηνιαία Επιθεώρηση... πάντα φλογερή, και κάθε γράμμα της, γινότανε σπέρτο π' άναβε φωτιές και σκόρπαε τους ενάντιους ανέμους.

Έτσι ο Νουμάς δημιούργησε ένα διαφωτιστικό έργο πελώριων διαστάσεων, που

σπούδασε τους νέους λογοτέχνες και δασκάλους, που φώτισε τις γενιές εκείνες, κι ανάδειξε τους πρωτοπόρους σχολάρχες και ταγούς για την ανάπλαση του γένους.

Ο Ταγκόπουλος με το ψευδώνυμο «Πικραγκάθης» (όπως είχε ο Ροΐδης το «Σφήκας» και «Κουνούπης») πλαισιώνονταν από τους πιό εκλεκτούς κ' υπέροχους διανοούμενους, παιδαγωγούς και λογοτέχνες των αρχών του αιώνα, όπως ήταν οι παρακάτω: Γιαν. Ψυχάρης, Δ. Γληνός, Κ. Παλαμάς, Α. Πάλλης, Κ. Παρορίτης, Ηλ. Βουτιερίδης, Κ. Βάρναλης, Ν. Βέης, Μ. Φιλήντας, Κ. Καρθαίος, Ρ. Γκόλφης, Ελ. Γιαννίδης, Μ. Τριανταφυλλίδης, Χαρ. Ανδρεάδης, Ντ. Θεοτόκης, Α. Καρκαβίτσας, Γιαν. Βλαχογιάννης, Αργ. Εφταλιώτης, Ιων Δραγούμης, Γ. Σκληρός Κ. Χατζόπουλος, Α. Δελμούζος, και άλλοι λόγιοι, εκπαιδευτικοί, και πρωτοπόροι επιστήμονες των αναγεννητικών γραμμάτων.

Με την ηθική πανοπλία της συνειδητοποίησης των κοινωνικών προβλημάτων, οι συνεργάτες του Νουμά καταχώριζαν στις σελίδες του, εκτός από τα σατιρικά επιγράμματα και τα περιεχτικά κριτικά γράμματα. Στη στήλη με τίτλο «Χωρίς γραμματόσημο» φιλοξενούσαν ποίηση, πεζογραφία, δοκίμιο, γλωσσολογία, μελέτη, θέατρο, κριτική, σχόλια κλπ.

Η στήλη της αλληλογραφίας είχε την αυστηρή και δηκτική της σάτιρα, που δεν έδειχνε ποτέ ούτε ίχνος κολακείας.

Ο Νουμάς έδωσε το πρώτο βάπτισμα, στο φως των ματιών της κοινωνίας· και τα πρώτα τραγούδια του άγνωστου τότε και κορυφαίου έπειτα Βάρναλη, καθώς και του άγνωστου και κατοπινού κριτικού Αυγέρη.

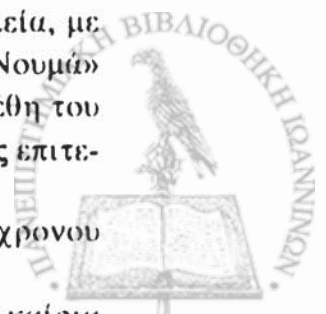
Ο Δ. Ταγκόπουλος, ήταν γιατρός, διδάκτωρ της ιατρικής στο πανεπιστήμιο της Αθήνας, πεζογράφος, ποιητής και θεατρικός συγγραφέας. Είχε γεννηθεί στους Σοφάδες Θεσσαλίας το 1867. Άσκησε τη γιατρική του λίγον καιρό εκεί, κι έπειτά αφοσιώθηκε ολοκληρωτικά στα Γράμματα, συνεργαζόμενος στην αρχή με το «Ραμπαγά» το «Μη χάνεσαι» και το «Άστυ» με το ψευδώνυμο Νουμάς. Ιδρύοντας το 1903 τη φερώνυμη περιοδική του Επιθεώρηση, πάλαιψε βυσανιστικά κ' υπεράνθρωπα, εκτοπίζοντας με τις γροθιές της πέννας του, τις συμπληγάδες της γολιάθινης αντίδρασης· και στάθηκε βράχος που έσπαιγαν πάνω του, τ' άγρια κύματα της πισωδρόμησης και του ζόφου, ίσαμε το 1926 που πέθανε· κι έπειτα κατ' αραιά διαστήματα ως το 1931 ξανάβγαζαν την Επιθεώρηση τα παιδιά του, Γιάννης και Πάνος με τον τίτλο «Νέος Νουμάς»...

* * *

Από το 1828 και μέχρι σήμερα, οι κατά καιρούς πρωτοπόρες και αγωνιστικές επιθεωρήσεις, δεν ήβραν καμιά πλατύτερη δικαίωση. Δεν τιμήθηκαν από τη φιλολογική επιστήμη. Δεν προβλήθηκαν ιδιαίτερα. Δεν γνωρίστηκαν από νέες γενιές. Δεν διαφωτίστηκε η αξία τους και η υπέροχη συμβολή τους στην εθνική μας πρόοδο. Ο Νουμάς βέβαια, πέρασε σχετικά, στην ιστορία, των προοδευτικών μας γραμμάτων, αλλά, πόσοι από τους νέους τον γνωρίζουν; Και είναι αίσχος για την Πολιτεία και κάθε κατεστημένη κι αρρωστημένη φατρία, ν' ασχολούνται όλα τα χρόνια με τον Ξαβύφη, να τον κάνουν βούκινο σ' όλον τον κόσμο, στη νεολαία, στα σχολεία, με όλα τα μέσα (τύπος, ραδιοτηλεόραση κ.λ.π.) και κανείς να μη μνημονεύει «Νουμά» και «Ραμπαγά» Ταγκόπουλο και Τριανταφύλλου, πρωτοπόρα αγωνιστικά μεγέθη του λαού (δηλαδή του έθνους) και όλο το φωτοβόλο και δυναμικό συνταχτικό τους επιτελείο.

Ο Νουμάς αποτέλεσε το πιό στέρεο αγκωνάρι στο οικοδόμημα του σύγχρονου πνευματικού μας πολιτισμού.

Ο Νουμάς και άλλες λογοτεχνικές και κριτικές Επιθεωρήσεις, σημάδεψαν καιρία την εξέλιξη και ώθησαν τη ζωή κατά μπρος. Δεν πήραν όμως την πρέπουσα θέση

τους και την ακέρια ιστορική τους καταξίωση. Αυτές που με ακατοπόνητους αγώνες κι αιματηρές θυσίες, κάτω από τις πύο αντίξοες αντιπνευματικές και σκοταδιστικές συνθήκες, επιβλήθηκαν στον κόσμο του καιρού τους και πρυτάνεψαν. Έγραψαν μια ιστορία και φώτισαν σαν οδηγητικοί πολικοί αστέρες, τις λεωφόρες των νέων ιδεών, και των μεγάλων ανθρωπιστικών αισθημάτων και οραμάτων των γενεών τους. Αυτές που πέρασαν μια μαρτυρική πορεία, που ανέβηκαν ένα Γολγοθά. Αυτές που έδωσαν ιστορικές αλήθειες, με ψυχόρμητο δυναμισμό και αυταπάρηση που άστραψαν φως στο σκοτάδι και γνώρισαν πολλοί τον εαυτό τους. Αυτές που αφύπνισαν και φώτισαν συνειδήσεις που χάραξαν για τον ταλαίπωρο κι αγαπημένο μας λαό συντεταγμένες απολύτρωσης, προκοπής κι ευημερίας. Αυτές που κονταροχτυπήθηκαν με το σκοταδιστικό και συντηρητικό κατεστημένο του καιρού τους. Αυτές που οι ιδρυτές και οι διευθυντές τους, διέθεσαν όλη τη δύναμή τους, το πνεύμα τους και την ψυχή τους, που προγράφησαν, κατατρέχτηκαν, φυλακίστηκαν... και τέλος έδωσαν και την ίδια τη ζωή τους, μ' ακλόνητη πίστη, στο βωμό του χρέους, για την κοινωνική απελευθέρωση. Να πάρουν σάρκα και οστά τα υψηλότερα ανθρώπινα ιδανικά. Οι Επιθεωρήσεις εκείνες που μετρούσαν και μετρούνε το σφιγμό και τον παλμό της καρδιάς των απλών ανθρώπων, τις ελπίδες, τους καημούς και τα όνειρα του πολύπαθου λαού μας. Αυτά τα θαρραλέα και ατίμητα αγωνιστικά διαφωτιστικά όργανα, τα προσωποποιημένα με μεγάλα αναστήματα ψυχραιμίας και αντοχής, διειδυτών και συνεργατών τους. Είναι αχαριστία και αγνωμοσύνη να πέφτουμε στο σκόρο της λησμονιάς, και της απονέκρωσης. Τέτοια αναστήματα ήταν από το 1850 ως το 1930, ο Ταγκόπουλος, ο Ραμπαγιάς, ο Σουρής, ο Σούτσος, ο Ψυχάρης, ο Γληνός, ο Παλαμάς, ο Πάλλης, ο Άννινος, ο Θεοτόκης, ο Ροϊδής, ο Σκληρός κ.α.

Γίγαντας ανάμεσα στους γίγαντες αγωνιστές των προοδευτικών γραμμάτων (αναλογιζόμενοι τις τοτινές συνθήκες) υψώνεται στη μνήμη και στη φαντασία μας και ο Νουμάς, σαν πρόσωπο, σαν έργο, σα φωτεινό μετέωρο, και μνημειακός σταθμός, στη μορφή του Δ. Ταγκόπουλου, αλλά και στις μορφές όλων των συνεργατών και φίλων του. Ο Νουμάς και οι αγώνες του, από το 1903 ως το 1930, με τους δημιουργούς και εμπυχωτές του, πρέπει κάποτε να τιμηθούν ανάλογα. Έστω και τα 60 χρόνια, από το θάνατο του Δ. Ταγκόπουλου, που του χρωστάμε κι εμείς και οι νεώτεροι... έναν δικαιοσύνης στέφανο.

Διανοούμενοι και λογοτέχνες της εποχής για το «Νουμά» και την αξία του

(Από έρευνα του Α. Μάλαμα)

«... Μέσα στις στήλες του φυσούσε το αέρι του πνευματικού ξεσκαβωμού, και έλαμπε το φως από νέα ιδανικά... Ο Νουμάς ήταν το πατρικό σπίτι του Επικού Δημοτικισμού...»

Λημ. Γληνός

«... Στο Νουμά βλέπουμε τα ονόματα σχεδόν όλων των ξεχωριστών, όσο κι αν είναι μετρημένοι, και αρχηγών και διδασκάλων και δυνατών στα έργα της φαντασίας, στο στίχο, στο διήγημα, στο δράμα, στην κριτική, στους αναγνωρισμένους κύκλους της λογοτεχνίας. Ό,τι δυνατό και ό,τι επιβάλεται είναι το χαιρέτισμα το ξεχωριστό και του χεριού το σφίξιμο και το φιλί της συμπάθειας και της τιμής προς το δ/νή του «Νουμά», προς τον πατέρα Ταγκόπουλο...»

Κωστής Παλαμάς

«... Ο Δ. Ταγκόπουλος είναι ο ιδεομάρτυρας και ο γίγαντας του δημοτικιστικού αγώνα...»

Γ. Ψυχάρης

«... Όλα τα πρωτοπαλίκαρα της καθαρεύουσας στα γράμματα, στην επιστήμη, στον τύπο, στο Κοινοβούλιο, δοκίμασαν τις πικρές σαϊτιές του «Νουμά». Με την επιστήμη, με το επίγραμμα, με την κωμωδία, ο «Νουμάς» ακατάβλητος, ορμητικός, επιθετικός, χτυπούσε. Και χτυπούσε με το χαμόγελο πάντα στα χείλια του. Μόνος ενάντια σε όλους. Κορυφές της πολιτικής και των

γραμματίων, τις έσπρωξε να κυλιστούνε στο βούρκο, για να μην ξανασηκωθούνε ποτέ.

Ο Νουμάς άνοιξε τολμηρά τις στήλες του, στις πιό επαναστατικές και πρωτάκουστες τότε για τον τόπο μας θεωρίες. Όποιος ξέρει, καλά τη σκοτεινή εκείνη εποχή των Ορεστειακών και Βαγγελιακών, αυτός μπορεί να εχτιμήσει πόσο αξίζει εκείνη η τόλμη του «Νουμά». Δημοτικισμός δε μπορεί να νοηθεί όζω και χωριστά από το Σοσιαλισμό...»

Κώστας Παρορίτης

«Ο Νουμάς ροβόλησε και μπήκε μέσα στην κίνηση της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας στα 1903, φέροντας στα γράμματα το νεύρο της ζωής, την εποχή ίσια ίσια, που οι ταραχές είχανε λίγο προτύτερα ξεσπάσει στους δρόμους για το μεταφρασμένο Βαγγέλιο... Με το κωμικό, με την ειρωνία, τη γελοιοποίηση, το σαρκασμό, το μυχτηρισμό, τη δίκια οργή, το αλύπητο χτύπημα, με πίκρα και καμιά φορά με λύσσα, ρίχτηκε απάνου στις τενεκεδένιες αξίες, δίχως να λογαριάζει το καθετί, που κολακεύει τα γούστα του πολλού κόσμου, για την κυκλοφορία του. Και τις τενεκεδένιες αυτές αξίες, δεν τις ζητούσε μόνο στο στρατόπεδο των καθαρευουσιάνων, μα και μέσα στους ψευδοδημοτικιστές, τους αναρχικούς της γλώσσας τους μιχτούς, τους φοβιτσιάρηδες, τους συμβιβαστικούς...»

Ρήγας Γκόλφης

«Οι εθγροί και οι ύπουλοι φίλοι της ιδεολογίας, είχαν γνωρίσει καλά την πολεμική, του Νουμά, που γινότανε μ' όση κι αν θέλετε βιαιότητα κι ορμή. Αρχιλόχειο καυτήριο, αλλά, χωρίς ψυχική ασκήμια, χωρίς κακία, χωρίς συκοφαντία, επειδή τέτοια ήταν κ' έπρεπε να είναι η πολεμική του δηλαδή, η ζωή, η ψυχή του Νουμά. Χτυπούσε και ξετίναζε όλους κι όλα. Πρόσωπα και πράγματα. Επισημότητες και ασημότητες στη φιλολογία, στην κοινωνία, στην πολιτική. Τον λέγανε δρυγάτη και εισαγγελέα της φιλολογίας και της κοινωνίας».

Ηλ. Βουτιερίδης

«... Πόσα ονόματα, τι πλούτος εργασίας, τι λεβέντικος χορός παλαιών και νέων αντάμα! Η Ρωμιοσύνη ατόφια, όπως ζούσε χτές, όπως διαμορφώθηκε σήμερα, όπως θά 'ρθει αύριο, προβάλλει από κει μέσα...»

Πάνος Α. Ταγκόπουλος

«... «Νουμάς» εστί τείχος κυκλώπειον, όπισθεν του οποίου ωχυρώθη και εγλύτωσεν από επιδρομάς βαρβάρων η ελληνική Αναγέννησις... Για την Ελλάδα ο αγών του «Νουμά» έχει θέσιν εις το πλάι της Εθνεγερσίας του 1821... Χωρίς τον αγώνα του «Νουμά» η Ελλάς ελευθέρα από τον ζυγόν του Τούρκου, θα παρέμεινεν υπόδουλος εις ζυγόν πολύ χειρότερον!

Εις τα σελίδας του «Νουμά» άναψε η φωτιά, ο δαυλός με τον οποίον φωτιζόμεθα, άναψε εις άνεμον σφοδράς εναντιότητας, και κατώρθωσε να εξαπλωθεί ωσάν ευλογημένη πυρά Προμηθέως εις το θεοσκότεινον Ελληνικόν...»

Κώστας Αθάνατος

«Ελ. Βήμα 13.12.22

«Ο Νουμάς ανεξαρτήτως τη γλωσσικής του πίστεως ενωθείσης κατά τα τελευταία έτη και προς την σοσιαλιστικήν, ιδεολογίαν, υπήρξε περιοδικόν καθαρώς λογοτεχνικόν, από τας στήλας του οποίου, επέρυσαν κατά περιόδους οι δοκιμότεροι παλαιοί και νέοι λογοτέχναι ... Αξίζει επομένως να χαιρετισθεί ειλικρινώς, εις μακρός, τίμιος και δύσκολος πνευματικός αγών.»

Εφημ. «Εστία»

«...Ρηξικέλειθον Περιοδικόν, εσφενδονίσθη σαν βόμβα μέσα εις το ελληνικόν τέλμα που το είχε απονεκρώσει ο εξευτελισμός του '97...»

«Εθνος 22.12.22

Κώστας Οικονομίδης

«... Ο επαναστάτης Νουμάς, δεν παρεδέχθη τίποτε από εκείνα που εμείς παραδεχόμεθα. Ένα φύλλον το οποίον έδειρε τας πεποιθήσεις μας, τας φιλίας μας, τας συνθήκας μας, τας ιδεολογίας μας, το οποίον εμπύλωσεν, εκγρίνιασεν, έκαμε καυγά μαζί μας, το οποίον μας ετράβηξε τ' αυτία, το οποίον δεν εφοβήθη κανέναν από εμάς τους παλικαράδες, άτομα και ομάδας· ένα τέτοιο φύλλο κατορθώνει να βγαίνει και ο δ/ντής του να βγαίνει επίσης έξω, αφρούρητος από την ζωρ/κήν...»

Ζαχ. Παπαντωνίου

1907

Παγκόσμια Ποίηση

Ιταλία

Τρία ποιήματα

Του Φράνκο Ρίτσιο

Μετ. ο Κώστας Νίκας

Καθηγητής Πανεπιστημίου Νεάπολης

Παύσεις από εκλείψεις

Να με διαγράψεις από τη μνήμη σου

Πρέπει να με διαγράψεις από τη μνήμη σου,
δώσε στην όψη μου τη σκληράδα των όπλων.

Ίσως ούτε τότε θά 'χεις
τη σιγουριά ότι με ξέχασες,
(βλέπω ότι ανώφελα γι αυτό απελπίζεσαι).

Θά 'μαι σε σένα, μόνη επιθυμία
που απαγορεύεις στον εαυτό σου, επι-
μονη παρουσία
που κάνει να παραφρονούν οι στιγμές
σου,
για να τις γεμίσουν με αβεβαιότητα,
να τις γεμίσουν ηδονή,
όταν σκέφτεσαι.

Ξαφνικά μένουμε μόνοι

Ξαφνικά μένουμε μόνοι
να τρέμουμε από φόβο,
βυθισμένοι
σ' ένα χωνευτήρι από αλήθειες
που δεν βρίσκονται λόγια να ειπωθούν.

Μια σκέψη μας τaráσσει, απότομο φύ-
σημα
ανέμου: η βεβαιότητα ότι είμαστε θνητοί,
η απογοήτευση απ' αυτό
σαν τα χοντροκομμένα χάρδια
ή την αγωνία του τρομαγμένου λαιμού
που στερήθηκε την ανάσα.
Υστερα τοποθετούνται
καθαρά μέσα μας τα πράγματα
σαν από ξαναγεννημένη άνοιξη.
Σιγά σιγά
αραιώνουν οι ομίχλες, μένει
το άρωμα της βροχής
σε χόρτα μόλις φυτρωμένα
που τινάζουν τις τελευταίες θλίψεις.

Να βρεις τέλος το κλειδί

Να βρεις τέλος το κλειδί
που κάνει την κλειδαριά
να γυρίζει.
Μετά από τόσους κόπους,
αυτή είναι
η ευτυχισμένη στιγμή.

«...Ας μη λησμονούμε πως «Νουμάς» θα ειπεί Ταγκόπουλος και πως Ταγκόπουλος δεν είναι μονάχα «Νουμάς». Ο δ/ντης του εικοσάχρονου αυτού περιοδικού είναι πολυμερής: ποιητής, πεζογράφος, διηγηματογράφος, δραματικός συγγραφέας, φιλόσοφος και σατιριστής. Κυρίως όμως είναι επαναστάτης. Επαναστάτης στη γλώσσα, επαναστάτης στη σκέψη, επαναστάτης στις ιδέες, επαναστάτης στο κήρυγμά του...»

Θ. Συναδινός

«...Δούλευα αγόγγυστα, κ' έδινα ολάκερο το είναι μου στον αγώνα...»

Α. Π. Ταγκόπουλος

«...Έσκυβε, έσκυβε να πατήσουμε όλοι μας απάνω του για να υψωθούμε και σκύβοντας δεν έπαυε να δουλεύει. Έτσι μας τοίμασε έργο αξιοσέβαστο που μας ξαφνιάζει σήμερα...»

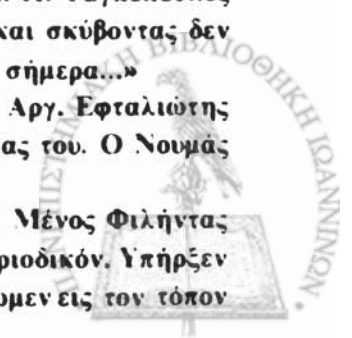
Αργ. Εφταλιώτης

«...Ο Βηλαράς είναι ο Μωδής του δημοτικισμού. Ο Ψυχάρης είναι ο Μεσίας του. Ο Νουμάς είναι ο Απόστολος Παύλος του!...»

Μένος Φιλήντας

«...Ο «Νουμάς» υπήρξε κάτι περισσότερο, κάτι διαφορετικότερο από ένα περιοδικόν. Υπήρξεν ένα έργον πίστεως. Και παρόμοια έργα πίστεως δεν έχομεν πολλά να μετρήσωμεν εις τον τόπον αυτόν των ολιγοπίστων και των απαρνητών...»

«Πατρίς» 21.12.22 Παύλος Νιρβάνας

FRANCO RICCIO

Ο Franco Riccio γεννήθηκε στην Cosenza της Καλαβρίας το 1923 και σήμερα ζει στη Νεάπολη. Ήταν υπάλληλος Τράπεζας τώρα είναι συνταξιούχος. Από πολύ νέος ασχολήθηκε με τα γράμματα και συνεργάστηκε σέ διάφορα λογοτεχνικά περιοδικά, όπως π.χ. «Nostro Tempo», «Dimensioni», «Il Baretto», «Crisi e Letteratura», «Contenuti», «Prospettive Culturali», «Il Mattino». Το 1955 πήρε το βραβείο «Stabia» για την ποίηση. Το 1964 ένα από τα βραβεία «Botte di Frascati». Το 1966 του έγινε τιμητική «μνεία» στο βραβείο «Sedeto». Μέχρι τώρα έχει δημοσιεύσει τις εξής ποιητικές συλλογές: *Alba* στην Cosenza 1944, *Esperienze* στη Modena 1950, *Il sole non basta* στην Padova 1957, *L' antico dolore* στην Padova 1961, *L' equilibrio difficile* στη Napoli 1965, *Amor quotidiano* στο Vico Equense 1969, *Compagno alla prigione* στη Roma 1969, *La vita von coraggio* στη Napoli 1976, *Pause di eclissi* στο Quarto d' Altino (Venezia). Από αυτή την τελευταία συλλογή διάλεξε μερικά ποιήματα που νόμισα ότι τον αντιπροσωπεύουν.

Η ποίηση του του Riccio πέρασε από διάφορα στάδια. Πρώτα πρώτα ήταν ο οξύς παρατηρητής των αντιθέσεων και των αντινομιών του κόσμου, του τρόπου που ζουν και εκδηλώνονται οι άνθρωποι και ο ίδιος, κι έτσι φαίνεται ειρωνικός με τον κόσμο και τον εαυτό του. Βρίσκει όμως καταφύγιο στην οικογένεια, στο συναίσθημα και στη νοσταλγία. Γίνεται επιγραμματικός, ελεγειακός, απομονωμένος, καυστικός. Σιγά σιγά, με την πάροδο των χρόνων και με τη γνώση, ελευθερώνεται από σχήματα και συρμούς του παρελθόντος και εκφράζεται με άνεση, ακρίβεια, εσωτερικότητα. Ο στίχος του γίνεται συνθετικός, ουσιαστικός, αυθεντικός, επιγραφικός, που αντέχει στη διάρκεια του χρόνου. που προκαλεί στον αναγνώστη την περισυλλογή.

Κώστας Νίκας

«Βίος πένθιμος»Σαλβατόρε Κουαζίμοντο

Μετ. ο Γιώργος Δημακόπουλος

Είμαστε μια χειμάζουσα κατάρα
ανοιγμένοι τάφοι που δονούνται απ' τα ουρλιαχτά
εσωκλειόμενων χαμένων σε ξύλινο περίβλημα,
μ' ένα σταυράκι ένα λευκό σεντόνι για παστέρωμα.

Είμαστε γόνιμοι του διαβόλου «εν ειρήνη»
μαύρες μαντήλες που τις δέρνει η βροχή,
είμαστε πένθος κρεμασμένο στην εξώπορτα
σα σκιάχτρα για να φεύγουν οι ανεπιθύμητοι.

Κρατάμε στα μάτια το φως της θύμησης
που αντικατοπτρίζεται σ' αυτά, απ' τους μαρμαρένιους τάφους,
είμαστε όχλοι παρασημοφορημένοι εν τω νόμω
παραστατούντων των λυτρωτών της αιώνιας ειρήνης.

Πατάμε στο χώμα. Τι ειρωνεία;
Ενώ ξέρουμε πως μας αγαπάει αυτό το χώμα
εννοούμε την αποδοτική του σημασία στα φυτά,
ξεχνώντας πως κι εμείς είμαστε βούρλα
φυτρωμένα σε λιμνάζουσες γούρνες.

Γράφουμε για να δηλώσουμε τις λέξεις
μιλάμε για να βγάλουμε κάποιο νόημα,
τελικά ποιός ξέρει, μέσα σ' όλους αυτούς τους εμπαιγμούς
οι τυφλοί και οι κωφάλαοι μόνο ξέρουν
ότι η ομορφιά σφραγίζεται στο χάος της σιωπής.

Μόνο η νεκροψία θα δείξει την αλήθεια
ο τελευταίος γύρος του άδοξου βίου,
κι όταν στους ώμους θα μας έχουμε
λίγη χαρά θα τάρταζε την ανία της άγρυπνης προσημίας.

Τα Γαρίφαλα της Πορτογαλλίας

Του Ζαν Μπουνιέρ
Μετ. Αγνή Σωτηρακοπούλου

Ο Μανουέλ Αντόνιο περίμενε
η γροθιά στην πόρτα
τ' αρπαχτικού χεριού
που τη φίλια κλονίζει
κάτω από τις ριπές των συνθημάτων.
Το σύνθημα δεν ήταν οριστικό
το παρασύνθημα δεν άνοιγε τίποτα
ο Μανουέλ Αντόνιο είχε μόνο
τη δύναμη να πει
ή ν' αρνηθεί το μέλλον·
είχε μόνο το πρόσταγμα να υποδεχτεί
τον αγγελιοφόρο πού 'ρθε απ' τις φυλα-
κές.

Ο κρίκος μέσα στους άλλους κρίκους
δεν καθορίζει παρά την ελπίδα
και δεν σημαδεύει παρά ένα σταθμό
στη διαδρομή της παράνομης μάχης.
Πάντα να λες ψέματα και να ψεύδεσαι
για να σώσεις τη σκοτεινή δουλειά.
Η σκιά έχει πιότερη λάμψη
απ' τις αμυχές π' αφήνουν οι χειροπέδες
πιό πολύ γλυκύτητα, πιό πολύ έγνοια.
Η αλήθεια μεταβιβάζεται
στο μέσα της παλάμης των χεριών
με το μόχτο των ξυλοκόπων.
Όταν κοπάζει η ζέστη του ζενίθ
μαθαίνει κανείς γρήγορα
τη μούχλα των φυλακών
και πως χτυπάν στους τοίχους οι σφαίρες.
Συνηθίζει κανείς ν' ακούει
τα τραγούδια των μελλοθάντων
μαζί με το λόξιγκα των αυτομάτων.
Μαθαίνει κανείς γρήγορα...
Μα το μέλλον δε θά 'ρθει πιά
να εξαφανίσει
τα γαρίφαλα
να σπάσει τα όρθια μπράτσα.
Το μέλλον είναι στο παρόν
και το παρόν είναι στα στήθια
που φράζουν τους δρόμους
της Αλγιάβρας
στους παρίες από τα σταροχώραφα,
στους εργάτες του Σεϊζάλ
στους ποιητές της Κοϊμπρά,
στους ψαράδες της Πενίς.

Οι άνεμοι της Εστραμαδούρας τον οίνο
ευωδιάζουν
η άμμος κατ' από τις σπλές των
γαϊδουριών
αφήνουν τις μάζες της ευτυχίας.
Τόση χαρά προσφέρεται, τώρα
που η ζεστασιά των ανθρώπων
κάνει να λάμπει ένας καινούργιος
ήλιος!...

Κογκό

Στην πενιά των φυλαχτών

Του Τσικάγια Ου Τά'μσι
Μετ. η Γούλα Σμυρνιώτη

Κατά δω.
Ελάτε κατά δω, ελαφάκια
Το χορτάρι-μας είναι πυκνό:
Μαχαιρώματα κι αυτοδικίες
από χέρια κιτρινιάρικα,
τη μούρη κάποιου που τρίβουνε στο χώμα
κάποιον που ξεκάνουν από... κατανόηση
-Ποιόν; -Μα... δική-σας η μοίρα μου
Ελάτε, σεις ελαφάκια.
Εδώ η σβελτάδα την αυγή
Κ' η μασκαράτα του αίματος εδώ.
Εδώ και τ' όνειρο
με τα χρώματα της ιριδας
για το λαιμό σκοινί.
Ελάτε κατά δω.
Το χορτάρι μας είναι πλούσιο...
Αλλ' όμως.. η τσακμακόπετρα
της ανάσας μου της πρώτης,
έκρηξη τραχειά,
την ερημιά
-μου το υποσχέθηκε η μητέρα-
θε να φωτίσει.

Λάμπρου Μάλαμα

«Η Μάνα του Βορρά»

(Περιήγηση, ανθρωπογεωγραφία, κοι-
νωνιολογία, ποίηση, κριτική, ψυχολογία,
ιστορία, προοπτική κλπ.)

Το αντίδοτο του έργου «Να ποιά είν' η
Αμερική», «Η Μάνα του Βορρά».

Απάντηση ελεύθερων ανθρώπων

Ανώνυμου

Πότε θα πάμε για ψάρεμα στη λίμνη του ήλιου
πότε θα πάμε να ξεκρεμάσουμε τον ήλιο;
Ο ουρανός πιό απέραντος κι απ' τους ωκεανούς
πιό γαλανός κι από το βλέμμα των παιδιών.

Πότε θα πάμε να πάρουμε των αστεριών την καρδιά;
Υπάρχουν τόσες και τόσες ψυχές που υποφέρουν.
Νύστα έχει πέσει στη γη τις λευτεριάς
ακόμα κι οι νεκροί δεν δικαιούνται να μιλούν.

Ποτέ δεν ήξερα

Του Βάλτερ Μιρζά

Μετ. Αγνή Σωτηρακοπούλου

Ποτέ δεν ήξερα
πως να μαζέψω ροδοπέταλα
που πέφτανε από τον ουρανό,
ποτέ δεν ήξερα να κλείσω το παράθυρο
για να κρατήσω τη μυρωδιά
που άφηναν για μένα σ' ένα κομμάτι
χαρτιού.
Δεν ξέρω πως να συγκρατήσω

τον εαυτό μου μέσα στις γραμμές
που είχα τραβήξει πάνω στον έναστρο
καμβά
Δεν ξέρω πως ν' αρνηθώ την ανάμειξή μου
στις φωνές που έρχονται από το δικό μου
σπίτι
και πως να κραδαίνω το χέρι μου
που είναι μουσκεμένο απ' το δικό μου
αίμα!
Πως να φτάσω το σκεπασμένο με χιόνι
λόφο
να σφραγίσω το ταξίδι μου
που έχω ξεχάσει κι όλες που άφησα τ'
αλυσσοδεμένα πόδια μου;

Ήχοι αλήθειας

Του Χαρ Πρασάντ-Σιαρμά

νομίζεις πως η ύπαρξη
γερακιού και της κουρούνας είναι μάταια
αρίζουν τη βρωμιά από παντού
θούν συμβάλουν στην υγεία μας.

νομίζεις πως η χλόη
σώνει μάταια στη γη
ώα βόσκουν το χορτάρι για να τραφούν
να μας δώσουν γάλα για τη ζωή μας.

άχα ο άνθρωπος
δημιουργεί βρωμιά στις ανθρώπινες σχέσεις
ι γάλα από τα ζώα
μετράει το ξίφος του για όλα τ' άλλα.

Ιάσωνα Ευαγγέλου

Δυο υπέροχα θεατρικά έργα

- 1) «Αει-θαλής ο Έλληνας»
- 2) «Θεατρικό Πολύπτυχο»

Δυο λαμπρά αραβουργήματα ζηλευτής θεατρικής τέχνης. Διάλογοι κρουστοί και ψυχολογημένοι φυσικοί και αβίαστοι ενσαρκωμένοι με προοδευτικά ιδεώδη, επίκαιρα πάντα μηνύματα, και αναγκαία διδάγματα. Να δυο σπουδαία και πρωτότυπα έργα για την ελληνική σκηνή, του πολυδύναμου συγγραφέα.

Λ.Μ.

Λάμπρου Μάλαμα

«Τα Κλειδιά της Ευτυχίας

ή πως να ζούμε ευτυχισμένοι»

Πωλείται 250 δραχ. στα κεντρα βιβλεια και στη δ/νση του Συννοσηφειου

Εδώ σ' αυτή την πολλή μικρή επιφάνεια της στάντζας μου
 σε σένα:κληροδοτώ
 την αντάρτικη αναθυμίαση των αισθημάτων μου
 το συμπαγή πρόλογο με τα λόγια της άπληστης νοσταλγίας μου
 μέσω της παραφροσύνης που διαψεύδει
 κυνηγώντας και κυνηγώντας τη δική σου απόσταση
 προς το θρυλικό εμπιστευτικό τόπο συνάντησης
 για να καταχτήσω μια ύπαρξη αγάπης στη σκέψη σου
 μια μαγική ενότητα αληθινή, αν και περιττή.

Για κάθε όνειρο φανταστικό και προνοητικό
 σ' αφήνω νά 'χεις το εκτόπισμα της γαλήνης μου,
 μια αφορμή χωρίς αιτία
 μαζεύοντας επιτύμβιους λίθους έξω από ιδεώδη αυλάκια.

Από το φαντασμένο λειτουργικό χαρταετό της ψυχής μου
 το θλιβερό πένθιμο του ναυαγείου μου
 με γαλάζιους αγγέλους μεταφέρθηκε η ελπίδα μου
 από το σκιάχτρο της καρδιάς μου
 προς τον ατέλειωτο ανηφορικό και ακανθώδη δρόμο του Γολγοθά.

Και σε κάθε θρόμβο του αιμάτου
 θα σ' αφήσω νά 'χεις
 τη σκέψη της παραλλήλου εξορίας μου.

Την παγωμένη λάμψη της φωτιάς θα την περάσω επάνω σου
 αυτής της παγκόσμιας πατρίδας της δικής σου και της δικής μου
 που είναι ελευθερία και ραψωδία,
 ιδρώτας και θρίαμβος
 ιστορία και φως
 είναι ένα μπουμπούκι που μεγαλώνει
 τρέφεται στηρίζεται
 αιώνες και πεθαίνει,
 μα παντού και πάντοτε αναπηδά και ζει αιώνια.

Ο κατακερματισμός των αγαθών, οδηγεί
 στην πτώση και στην εκμετάλλευση στην
 έλειψη και στην αδικία. Οι άνθρωποι όταν
 ζούνε μαζί σε συνθήκες συνεργασίας και
 ομόνοιας, επέρχεται η ευτυχία.

Ιωάννης Χρυσόστομος (345-407)

Θεωρώ όλες τις συζητήσεις για τη φύση
 του Θεού, για δίχως περιεχόμενο τρέλα,
 μια που ο άνθρωπος δε μπορεί να γνωρί-
 σει τη δικιά του φύση, γι' αυτό και θα πρέ-
 πει να σταματήσουμε τις συζητήσεις για τη
 φύση του Θεού.

Προκόπιος (6ος αιώνας)

Δεν υπάρχει κανένας λογος να θεωρούμε
 τη γη κοιλάδα κλαυθμώνος, αφού είναι
 έμφυτη στον άνθρωπο η τάση προς ευ-
 δαιμονία.

Οι αισθήσεις μας είναι οι αφορμές που
 μπαίνουν στην υπηρεσία της αθανασίας.

Να γενείτε σαν τον αετό που είναι
 όρνεο ηγεμονικό και δεν έχει ανάγκη από
 τα καμώματα και τα χρυσαυγή στολίδια
 ενός παγωνιού, του συμβόλου αυτού της
 Ανατολής.

Γ. Πλήθων-Γεμιστός (1352-1452)

Δυο ποιήματα

Του Αντώνη Κυριακόπουλου

Εκτός μάχης

Στρατιώτες! Δεν είσατε μηχανές
δεν είσατε αγέλη! Είσατε άνθρωποι

ΤΣΑΡΛΙ ΤΣΑΠΛΙΝ

Ήταν μεγάλος. Στο στήθος του πολύχρωμα παράσημα
στους ώμους του ολόχρυσά τ' αστέρια.
Βλέπετε; Είναι αυτός εκεί, που κάθεται στην άκρη
συλλογισμένος. Την όμορφη στολή του ποιός την πήρε;
Νιώθει γυμνός στο μαλακό του ρούχο
και νοσταλγεί πατρίδα.

Το γέρικο κεφάλι του αγέρας το φυσάει
και κυματίζουνε ανέμελα τα κατάσπρα μαλλιά του.
Θυμάται: Ήταν πολύνεκρη «εκείνη» η μάχη.
Η σάλπιγγα εσήμανε! Τρέχουν... χτυπούν... ουρλιάζουν
πύρινο χαλάζι και πολεμόχαρες ιαχές θριάμβου.
Καβάλα αυτός σε μαύρο άλογο αγέρωχος καλπάζει
γυαλοκοπούν τα μάτια του διαμάντια,
όταν, ένα κακό πουλί* -καθώς λοξοπετούνε
τα πουλιά μες τη βροχή,-τον χτύπησε κατάστηθα.
Τινάχτηκε! Βαρύς σωριάστηκε στο καπνισμένο χώμα.
Άσπρα τα χείλη του, τα μάτια του βαθουλωμένα.
Ήταν φοβερή η μάχη εκείνη!
Αχός τρομερός βογγητά, βλαστήμιες και ρόγχοι.

Όλα τώρα πέρασαν, τον έσκαψαν τα χρόνια.
Φοράει τα μαύρα του γυαλιά, για να μπορεί
αθόρυβα τον κόσμο να κοιτάει.
Ο κάμπος είναι πράσινος γιομάτος χαμομήλια
ο ήλιος ολοπόρφυρος στα τριαντάφυλλα
της δύσης του τον χαιρετάει.

Στρατηγέ ακούς; Άκουσε... Δεν είναι τρουμπέτα
κάποιος τραγουδάει, μακριά κάποιος σιγοπαιζει
ειρηνικά τη φλογέρα.

Στρατηγέ, μην είσαι ακατάδεχτος, άκουσε και μένα
Κριτές μας οι καιροί. «Όχι στον πόλεμο-όχι στα όπλα»
Ευλογημένος είναι ο πόλεμος στον πόλεμο
για τη χαρά και την ειρήνη.

* Σφαίρα πολυβόλου όπλου

Σκιτσογράφημα

Υπάρχουν κτήνη ανθρωπόμορφα
πλούσια και φτωχά
δύσμορφα κι ωραία.
Μούτρα απαίσια

κοινό έχουν πιστεύω τους
κοινά ιδανικά: Γυναίκα, μάσα και παρά.
Άλλα είναι αμερικανόφιλα
κι άλλα ρωσόφιλικά

κάτι κτήνη, κάτι πράγματα
γλοιώδη-απωθητικά
Μασάνε, φτύνουν, γλείφουν και γελάνε
Λεφτά!
Για τον παρά, ό,τι κι αν είναι στο πουλάνε
Έχουν και δεν έχουνε πατρίδα
τιμή-θεό κι αγίους.

Όλα τα κτήνη τ' ανθρώπομορφα
έχουν κοινούς, παράλληλους τους βίους.

Μα πιά πολλά 'ναι Θεέ μου τα παρασιτα
σκαντζόχοιρους εγέμισεν η γη μας.
Θα τό' χει φαίνεται κι αυτό
η «κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν» καταγι

Ο δράκος του πολέμου

Κώστα Γ. Καλαντζή-Θεσσαλου

Θερίο της αποκάλυψης με τα εκατό κεφάλια
που ξέφυγε απ' τα ταρτάρια τη γη μας φοβερίζει.
Βοη κι αντάρα όθε περνά, σιέται και τρέμει ο τόπος
πανηγυρίζει η θάλασσα και ξεκολλάν τα βραχια
έπιασε τις νεροπηγές, μάλυνε τα ποτάμια
ψοφάν τα ζα και τα πουλιά, ξεραίνονται τα δάση.
Κλείνει στεριάς και πέλαγου μπασιές και σταυροδρόμια
σφίγγει τις πολιτείες μας και τα χωριά μας πνίγει
ζητάει παιδιά να στείλουμε παρθένες και λεβέντες
αίμα ρουφάει και ξεδιψάει, κορμιά τρώει και χορταίνει.

.....
Στοιχειό δεν είναι ή τής γιαγιάς παλιό ένα παραμύθι
δεν είναι ονειροφαντασία και τρομασμο της νυχτας
ούτε κατάρας γέννημα, κακοτυχία μιας μοιρας,
βρυκόλακας της κολασης και σκελεθρος του χάρου.
Είναι του Κάιν αποσπορία ο δράκος του πολέμου
της βίας και τ' αντίχριστου γιός τ' αποφωλι τέρας.
Μπροστά στέλνει τους κράχτες του κι εμπόρους του θανάτου
πίσω τους μακελλάρηδες και τους βασιανιστάδες.

.....
Φτάνουν αδέρφια οι προσευχές, τα τάματα, το κλάμα
μην καρτεράτε απέλπιδα πως θα γενει ένα θαμα.
Παρρηγορίες και βότανα, μπαλοσμο, δεν φελανε
σαν το Δυσεία μην ακούς Σειρήνες ξεπλανεύτρες.
Τα παραθυρια μη σφαλός, πόρτες μη μανταλώνεις
σπηλιά μη ψάχνεις να χωθεις, λαγούμι μην ανοίγεις.
Στους δρόμους του λαού η οργή, φωνη Θεού θα γίνει
κ' οι κυνηγοί μ' οχλοβοη τα σκιαζουνε τ' αγρίμια.

.....
Ο Δράκος τρέμει τους λαους που μονιασμένοι πάνε
πήζουν στα πλήθια οι δημοσιές, αλάνες, μεσοχώρια.
Μπροστά τους πάει ο Διγενής που πάλαιψε το Χάρο
κι ο 'Αι-Γιώργης που το δράκοντα σκότωσε με κοντάρι.
Να κι ο Θησείας, ο Ηρακλής και όλ' οι ήρωες μαζί τους
κ' οι ποιητάδες κ' οι σοφοί κηρυκες της Ειρήνης,
με μια γροθιά, με μια φωνη, παγάννα ξεκινάνε
αστροπελέκια, σάλπιγγες της Γεριχούς ηχάνε.
Μες στη μονιά του το θερίο ζωγρίζουν και το ριχουν
στου ξαποδω, στ' αγύριστου βαθια την καταβόθρα.

Αθίνα 1983

Λάμπρου Μάλαμα

1) «Σημειώσεις
ενός Ταβερνιάρη»

Μικρά αφηγήματα και στοχασμοί

στιγμιότυπα και περιπέτειες
σκιαγραφίες τύπων και αναμνήσεις.
Γεγονότα, πρόσωπα και πράματα
βιώματα του μόχθου και του πόνου.

Ο εκ Τυρνάβου Νικόδημος

(2η μανα μου Γλυθίρια)

Νίκου Γαλάζη

Έρχονταν πάνοπλοι καταπάνου μας,
 όλοι ξέρανε ότι το δίκιο
 με το μέρος τους δεν ήταν
 όπως φαινόταν κανείς δεν πίστεβε
 όμως ποιός ν' αντισταθεί μπορούσε
 στο φράγμα των μεγάλφωνων
 για να το διασπάσει ούτε λόγος.
 Δω που τα λέμε πατριώτες
 σάμπως τους ρώτησε κανένας
 αν ο πόλεμος αυτός,
 γινόταν με τη θέλησή τους;
 Τα τομάρια τους επιστρατεύσανε,
 ότι θέλανε τα φτιάχναν,
 οι ψυχές δεν κλείνονται
 σε τενεκεδένιες κονσέρβες.
 Ακόμα και μας τους ίδιους
 μας στήσανε στα χαρακώματα
 για να φράξουνε με τα κορμιά μας
 τα ρήγματα που δημιουργούσαν
 οι οβίδες που βροχή έπεφταν.
 Μιας ρώτησαν ποιιά ήταν η γνώμη μας;
 Η ελευθερία δεν διάφερε καθόλου
 ανάμεσα στα δυό στρατόπεδα,
 παραλίγο συγκέντρωσης
 αν γράψω, δε λαθέβω.
 Ποιός μας χαμπάριζε αδέρφια;
 Κι ως χύμηξαν πάνου μας έξαλοι
 και με την αξιοσύνη μας
 πέρα τους κάναμε και φεύγαν,
 ανήμποροι κι αλαφιασμένοι,
 ο χιλιάρχός μας ο Νικόδημος
 εκ Τυρνάβου ορμώμενος
 γιός ευσεβών ξωμάχων
 παραβαίνων το κακώς εννοούμενο
 καθήκον, με πλήρη επίγνωση
 των συνεπειών του νόμου
 έδωσε λανθασμένα στοιχεία
 στα βαρέα πολυβόλα της μονάδας του.
 Έτσι γλύτωσε τότες
 ο δάσκαλος Φάουστο Ποζάλι
 που σκοτώθηκε αργότερα
 στο Τομόρι, αφήνοντας στο γυλιό του
 το ματωμένο ημερολόγιο
 που βαστούσε στην εκστρατεία.
 Ακόμα ο Τζιοβάνι κι ο Τζιάκομο
 δίδυμοι του καντηλανάφτη της Φότζια
 ο μονάκριβος της Αντζουλίνας
 κι ο Φραντζέσκο Βίτι, ο κανταδόρος
 ο μικρογιός της κυρα-Μαρκέλας
 της κοιτσής επιστάτιας
 του παρθεναγωγίου της χώρας
 που ήταν γκαροόνι στο τουριστικό
 περίπτερο των Πυρηναιών.
 Κι ο Μάριο Πελίνι, ο κουρέας

που έψελνε τις Κυριακές
 στον άγιο Πέτρο, του χωριού του.
 Κ' οι γιοί της Πέπιτας, της Τζίνας, της Μαρίας,
 κι αλουιών, ανώνυμων,
 που τους μεγάλωσαν με βάσανα.
 Μέσα στη σύγχυση και στο σαματά
 δε βρίσκετε άκρη με τ' ανθρώπινα.
 Γιαυτό καλές βασανισμένες κυράτσες
 κυρά Φαμπρίτσι, Αντζελίνα,
 Μαρουτσέλα και Μαροελίνα
 Ντόνα Πελίνι, Μαρία, Πεπίτα,
 Τζίνα, κι όσες μάνες και πατέρες
 αγωνιστήκατε για τα παιδιά σας
 που γύρισαν απ' το σφαγείο
 κι όσοι άδικα τα χάσατε,
 ανάβετε καμιά φορά
 σαν το θυμηθείτε κάποτε
 ένα κεράκι φτωχικό
 στο παγκάρι της εκκλησιάς
 για το χιλιάρχο Νικόδημο
 που ντουφεκίστηκε,
 τον εκ Τυρνάβου ορμώμενον
 γιό ταπεινών ξωμάχων
 πού 'χε κι αυτός μανά
 σαν του λόγου σας βασανισμένη,
 επειδή παρέβει το κακώς εννοούμενο
 καθήκον, με πλήρη επίγνωση
 των συνεπειών του νόμου
 της εσχάτης προδοσίας
 γιατί πάνου απ' τα χαρτιά
 που φτιάχνουν τ' ανθρωπάκια,
 στέκεται ατράνταχτη
 η αδούλωτη ψυχή.
 Η μόνη που δεν ντουφεκίζεται
 με τίποτα στον κόσμο αυτό.

Δυο ποιήματα**Του Κώστα Πηγαδιώτη****Η Διάγνωση**

Από αναιμία δείξαν επικίνδυνη
 πως πάσχει η «ειρήνη»
 οι πρόσφατες που γίναν εξετάσεις.
 Με τηλεκατευθυνόμενους ορούς
 και νέα φάρμακα ισχυρά
 οι πολεμικές βιομηχανίες
 ν' αποκαταστήσουν
 την υγεία τους προσπαθούν.

Α-Ω

Μ' ένα παλιό μαχαίρι
 που κόβω το ψωμί
 στο δέντρο χάραξα της ποίησης
 το άλφα και ωμέγα
 μιας ζωής.

Του δειλινού τ' αστέρι.Γιώργου Θεοφανόπουλου

Εισαγγελέα Αθηνών

Κείνο τ' αστέρι που το δειλί
μετεώρησε στη μούχρα το κορμί του,
μέσα στην άγρια διαφάνεια του σύμπαντος,
τρεμόπαιξε της στίλβης του το δάκρυ
για τα ποτάμια των αιμάτων,
πού 'βαψαν την Ανατολή, το γιόμα και τη Δύση.

Οι σπουργίτες ράμφισαν την αγνότητά του,
μαργαριτάρι των ματιών και της ψυχής τους
και τό κρυψαν στο τελευταίο της ημέρας φως,
μην το μολύνουν οι καυτές ανάσες
των πολυβόλων και των κανονιών.

Ματοβρεγμένα τα μπουμπουκία

των λουλουδιών της ανοιξης,
το δέσαν στ' αρωμά τους
και μάταια πασκίζουν να γλυκάνουν
την όσφρηση της αναλγησίας των δυνατών
και το ταραγμένο μυαλό των παραφρόνων.

Κείνο τ' αστέρι που 'κλαψε στη Δύση
χάθηκε στο στερέωμα της Νυχτας.
Και στο κατάμαυρο βελούδο τ' ουρανού
χιλιάδες άστρα κέντησαν το δάκρυ τους
για την αδιαφορία των λογικών της γης
για κεινους και τη γη τους.

Και το νυχτοπούλι με την κουκουβάγια
κλαινε τη νύχτα για χιλιάδες νύχτες της ημέρας
που πνίγουνε τον ήλιο στο σκοτάδι τους.
Κι ένα σκυλί σε μια γωνιά
Κι' ένα μωρό στην κούνια,
μετράνε την αιωνιότητα
στ' αθωο κλάμα της ψυχής τους.

Τα πεινασμένα παιδιά του κόσμουΖαφείρη Σταλίου

Ένα δάσος από αδύνατα χέρια που τρέμουν υψώνονται σαν κραυγές ικεσίας,
σαν λυγμοί που βουβάθηκαν,
δεν ξέρουν από που θα γυρέψουν μια σωτηρία, μια λύτρωση, τη βοήθεια των άγνω-
στων,
χιλιάδες στόματα που πεινούν, χιλιάδες λαρυγγία που ξεράθηκαν,
σκύβουν πάλι σα στάχια χτυπημένα από τη θύελλα,
ακολουθούν των ανέμων τη δυναστεία, σπάζουν σαν κλαδιά που ξεράθηκαν,
τα παιδιά με το κίτρινο δέρμα, ανοίγουν τα μεγάλα της απορίας τους
μάτια, τ' άδεια τους βλέμματα, τα λιπόσαρκα χείλια,
μαραίνονται όπως τ' αγκάθια της ερήμου στους καφτους ήλιους της κόλασης,
πέφτουν στην άμμο, θάβονται στους ανώνυμους τάφους,
χωρίς να ξέρουν τι είναι ο θάνατος, χωρίς να ξέρουν γιατί θα πεθάνουν...
Πεινούν τα παιδιά της δυστυχίας, του πένθους,
οι μάνες τους δεν κλαίνε, δεν τους έμειναν δάκρυα, σβήνουν κι αυτές λίγο
λίγο, χάσαν την ύπαρξη, χάσαν τη στοργή, την αγάπη γι αυτά,
δεν είναι οι ανθρωποι της πράσινης γης, δεν είναι ούτε τα ζώα της,
είναι πιο κάτω απ' αυτά,
στης ακινησίας τους τόπους, βρίσκονται στ' ανύπαρκτο σκαλοπάτι ύστερα από
το τέλος της σκάλας. Κι ο κόσμος, ο πολυτάραχος, ο άνετος, ο απέραντος κόσμος, κοι-
τάει με περιέργεια, μ' αδιαφορία, μ' αληθινά, με ψεύτικα δάκρυα, κανείς δεν
ξέρει ποτέ την αλήθεια, ρίχνει καμιά φορά λίγα ψίχουλα,
και ύστερα ξεχνιέται στις μεταξωτές λεωφόρους του πλούτου του,
αγγίζει την επιτυχία του με τα χρωματιστά της φτερά,
βαδίζει με της ευωχίας τη μοίρα, στους δρόμους της κίβδηλης δόξας του.
Ένα δάσος από αδύναμα χέρια που τρέμουν υψώνονται πάντοτε σαν κραυγή ικεσίας.

Μιχάλη Π. Δελησόββα«Βήματα και Ανάσες»

Μια ποίηση, ωραία, πολυφωνική, και περιγραφική, δοσμένη με αγνά κι επιβλητικά αισθήματα· γεμάτη πάθος και ειλικρίνεια για τον άνθρωπο και τη ζωή. Ποιήματα με πολλές αρετές, ανθρωπιστικές ιδέες και δυναμοφόρα κοινωνικά μηνύματα. Στίχοι που πείθουν και καλπάζουν σαν ποτάμια για κάθαρση.

ΠυρετόςΤάκη Κολιαβά-Μωλιотάκη

Τούτη δω η στείρα απαντοχή
στο λαιμό βαριά δέθηκε πέτρα.

Του πολιτισμού η προκοπή
στένεψε της νόησης τα μέτρα.

Κατά κει που πάει ο συρφερός
μιάν αχτίδα φως δεν είναι ονειρού
Κι ένας του θανάτου πυρετός
περπατά στη σήλη του υδραργύρου.

Τα επτά παιδιά της η Ραχήλ
μάταια στα ερείπια αναζητάει.
Παριστρατημένο Ισραήλ
τόση καταισχύνη ως πού θα πάει;...

Τουρκοκύπρια μάνα η Φαράχ,
κ' η χαροκαμένη κυρά Ρήνη.
Δέονται στο Θεό και στον Αλάχ
για τη λευτεριά και την ειρήνη.

Της παραφροσύνης ο σκορπιός
δάγκωσε βαθιά κι έγινε σάλος
Του εικοστού αιώνα ο Ασκληπιός
απ' τον ποιητή, δε θά 'ναι άλλος.

Λύρα καλακούρδιστη, καιρός
να σταθείς στον άνθρωπο αντίκρα.
Κι ένας από σένα, τρυφερός
ν' ακουστεί ακοπός, στην τόση πίκρα.

Τα χέριαΜιχάλη Μπάκολη

Αλήθεια!

Τι ωραίος που είσαι άνθρωπε!
Τι θάμα από τον ήλιο καμωμένο
τα μάτια σου είν' η αυγή
τα πέλαγα, οι ωκεανοί
η κοφτερή σου η σκέψη
πόσα γκρεμίζει κάστρα
κι αλλάζει όψη ο κόσμος.
Αυτή η καρδιά σου
αστείρευτη πηγή αγάπης.
Τα χέρια, σου τα δυο,
τον κόσμο αλάκερο έχουν χτίσει
τα χέρια σου άνθρωπε,
μάστορα, ερευνητή, κι ο νους
στη γη, δεν είναι άλλο,
από σένα εργάτη.

ΑνταρτίνεςΣπύρου Μουσελίμη

Ασπρομαλούσες γριές οι ανταρτίνες
στον τοίχο της αυλής ακουμπημένες
τον Άρη καβαλάρη σε κουρτίνες
κεντάν, από τα χρόνια λυγισμένες.

Περάσαν οι καιροί οπ' ελαφίνες
γυρνούσανε κατσάβραχα και ράχες
κι ορμούσανε σα σφήκες
μπουμπουλίνες
μ' αλαλαγμούς ατρόμητες στις μάχες.

Ανταρτοπούλες, γειά σας και χαρά σας
Τζαβέλαινες κι αντρείες Μποτσαρίνες,
θαυμάζω σας, με την παλικαριά σας
παρασταθήκατε κοντά σε κείνες.

Το δάσος που κλαίειΣτεφανίας Καλού

(Καψαλισμένο το βουνό, ταπεινωμένο,
κεφάλι νιού σγουρόμαλλο στον κασιδοκουρέα).

Αχ! αυτά τα βουνά,
τα βουνά μου!
Πως είναι καμένα;
Πως ήτανε πάντα,
Οιμένα!
Τραγούδια θλιμμένα
Το δάσος που κλαίει,
μερόνυχτα λέει.
Βουβό μορολόι
τ' άναστρα βράδια,
στο πρώτο ρολόι
του χρόνου γυρίζει,
στη ζούγκλα τ' ανθρώπου
τ' αγέρι ριπίζει
του σκέλεθρου τόπου.
Και λέει-και λέει...
το δάσος που κλαίει.
-Αχάριστε άντρα,
σου δίνω το δρόσο,
το θρο, τη σκιά μου.
Γιατί με ρημάζεις; -αλλιά μου!
Πως μπόρεσε χέρι κορμιά ν' αφανίσει,
κουφάρια ν' αφήσει!
Κατάρια! μουγκρίζει,
και λέει... και λέει...
Το δάσος που κλαίει.

ΠρωτομαγιάΚώστα Θεοφίλου

Μάη μου πρώτη Μάη μου,
 άνοιξης μαϊστράλι μου
 και μυρωμένε αγέρα!
 Μάη μου με τα λούλουδα
 της εργατιάς ημέρα
 μ' άλικο αίμα έβαψες
 σε τίμιους αγώνες!
 Έγινες τύμβος στους λαούς
 κι άθανάτη αιώνια.
 Έβαψες κατακόκκινα
 τα τριαντάφυλλά σου,
 Όλ' οι εργάτες των λαών
 τιμούν το πέρασμά σου
 κι εκείνοι όπου πέσανε
 δόξα στο ονομά σου!

Παραινετικό

(Στον Κ. και στην Ασπασία Θεοφίλου)

Του Βάσου Παπαγιωργή

Είστε τραγούδι ανείπωτο
 απ' τις βουνοκορφάδες·
 το πέλαγος που σκιζετε
 μ' ολόλευκα πανιά
 όποιος κι αν λάχει σας καιρός
 σαν ποντοπόροι αδειλιαστοί
 να τον αποδιαβείτε
 αυτόν το μπλάβο ωκεανό
 χωρίς ποτέ ν' αφήσετε
 στο νου σας να φανεί
 πως το νησι μιας χιμαιρας
 σ' όνειρο θε να βρείτε.
 Τα περασμένα πίσω σας
 να ζουν σαν άγια βράχια
 που όσο εσείς διαβαίνετε
 τόσο να σας θυμίζουν
 τα χρόνια σας τα φωτεινά
 κάστρα ψυχών μας ιερά
 αδέρφια του λαού παιδιά,
 χαρείτε να χαρούμε.

Λάμπρου Μάλαμα
«(Ο) Ξεσηκωμός του
του Πολυτεχνείου»

Συγκλονιστικό αφηγηματικό χρονικό
προσωπικής μαρτυρίας σε Γ' έκδοση,
βιωμένο μέσα στη φωτιά του αγώνα
το Νοέμβρι, 1973.

ΕσπερινόΝ. Καλλέργη-Μαυρογένη

Σα μια γαλέρα αρμενίζει
 γυμνό το κέρινο φεγγάρι
 ψηλή κλωστή σχιτίνες φτιάνει
 και με γυρίζει στα θλιμένα.
 Νοσταλγικό το πέρασμά σου
 ό,τι απόμεινε από σένα,
 κι απ' ό,τι κράτησε δικό του
 το κίτρινο χλωμό φεγγάρι
 στην έρημη τη μοναξιά του.
 Αγάπες, παθη, φαντασία
 και έρωτα σε νοσταλγία...
 Έτσι αγαπήσαμε το βραδί,
 το κέρινο το σάβανό σου,
 για να κηδεψει μιαν αγάπη
 που λίγο ένιωσε δική του.
 στο σύντομο το πέρασμά του.
 Θολή η νυχτα που μακραίνει
 κι αυτά που κέρδισε τα χάνει,
 σης φαντασίας το ροδάνι
 και μένει ασύνоро το βράδι,
 με τρεχαντήρι ένα που λάμπει
 με το φεγγάρι κ' η ψυχή μας,
 σ' ένα λιμάνι που δε φτάνει...

Πάσχα '83Μαρίας Κιουμουρτζακη

Πάσχα, ημέρα της χαράς
 νιώθ' η ψυχή αναστημένη
 πουλια-παιδιά τη χαιρόνται
 τη γη την ανθισμένη.
 Για μένα είναι παρελθόν
 που δεν ξαναγυρίζει!
 Θυμάμαι κάποιες πασκαλιές
 σε περασμένες εποχές
 τότε που φίλοι-συγγενείς,
 γειτόνοι σφίγγανε τα χέρια,
 κ' η ειλικρίνεια στα μάτια τους
 ελαμπε σαν τ' αστέρια.
 Τώρα οι ανθρώποι αλλάξαν
 σαν τα κακά προγόγια,
 λες κ' είν' κατάρα και οργή
 να δυστυχούμ' αιώνια.
 Χριστέ που αναστήθηκες
 τότε και τώρα, ας γίνει,
 να πλημμυρίσουν οι καρδιές
 μ' αγάπη και ειρήνη.

Οι χρυσοφορεμένοι

Γιάννη Καργατζίδα

Ο ήλιος μαύρος ο μισός
 έναν στους δυό ζεσταίνει
 και το ποτάμι τα μισά χωράφια πρασινίζει
 τ' άλλα μισά πνίγει και πλημμυρίζει.
 Ένας στους δυό μόνο γελά
 τον άλλον μαύρη μοίρα
 τον χτυπήσε πολύ βιαριά
 τον πλάκωσε η μπόρα
 ο ήλιος λάμπει στους μισούς
 και μαύρος για τους άλλους,
 η αυρα θωπεύει τους μισούς
 και για τους άλλους σάλος.
 Τ' αδέρφι μου όταν πονά
 πως θέλεις να λαλήσω;
 Ο γείτονας μου σαν πεινά
 πως θες να τραγουδήσω;
 Όταν στου δρόμου τη γωνιά
 ένας τυφλός παγώνει
 και η κυρά του ρετιρέ
 με γούνα καμαρώνει;
 Χτες κοιλοπόνναγε η «κυρά»
 σημερα «πρωτομάννα»
 άνθρωπος έγινε ο θεός
 και ήρθε να μας δείξει
 το δρόμο που καθίνας μας
 μόνος του θα τραβήξει.
 Ήρθε και τον σταυρώσαμι
 πριν στο σταυρό ν' ανέβη,
 ήρθε και πριν να σταυρωθεί
 σταυρώθηκε η καρδιά του.
 Ήρθε και τον σταυρώσαμι
 οι χρυσοφορεμένοι
 ήρθε και τον φριαγκίλωσαν
 αυτοί οι «κατεπάνω».
 Αυτοί που δεν ιδρώσανε
 χρυσά για να φορέσουν
 μα έχουν νόμους «θεικούς»
 για να μας τ' αφαιρέσουν
 αυτοί που δεν είν' άξιοι
 σκαφτιάδες για να γίνουν,
 έχουν όμως τον τρόπο τους
 το αίμα μας να πίνουν.
 Αυτοί που πάντα κλέβουνι,
 εμας κλέφτες φωνάζουν
 και σαν ζητήσουμε φωμί
 αν βάρβαροι αλαλάζουν.
 Αυτοί που χυσοστόλιστοι
 στην πρώτη καθήτρια
 πρωτοί θα παν στην εκκλησιά
 πρωτοί θα προσκυνήσουν
 θα πάρουν πρώτοι αντίδωρο
 στη λίσπη να το ρίξουν.
 Αυτοί δεν παν για το Χριστό
 τον έχουν σταυρώσει!

Αυτοί θα παν να ψάξουνε
 ποιός, ποιόν, θα εξοντώσει.
 Με τη σειρά στο στήθος τους
 έχουν τα «κουταλάκια»^{*}
 μ' αυτά ζητάνε να «σταθούν»
 μ' αυτά να προβληθούνε
 Τι κι' αν για τα «κουτάλια» τους
 άνθρωποι θα χαθούνε;
 Μαύρη η μοίρα μας Χριστέ
 και δεν υπάρχει τρόπος
 νά 'ρθεις, να ξαναγεννηθείς,
 να φύγει αυτό το σκότος!

* παράσημα και μετάλλια

Νέοι ποιητές

Τα παιδιά της Ειρήνης

Μαίρης Χειμωνίδου

Έι, σεις δυνατοί της γης,
 δείτε στο φως της μέρας
 τις δύστυχες μορφές μας
 Ακούστε τις φωνές μας,
 φωνές που βγαίνουν
 από καμένες σάρκες
 και κλάματα αδελφών μας.
 Είμαστε παιδιά της Χιροσίμας,
 μας τύφλωσε η δύση
 πριν να ιδούμε την αυγή.
 Είμαστε από την Κύπρο
 κορμμένα λουλούδια
 δίπλα σε τόσα άλλα
 που δεν πρόλαβαν ν' ανθίσουν.
 Τα κορμιά μας είναι ματωβαμμένα.
 Είμαστε μικρά παιδιά της Παλαιστίνης,
 μας βρήκε ο θάνατος^ζ
 ανάμεσα στα κουφάρια των γονιών μας!
 Μας έπνιξε το φέμα, κ' η εγκατάλειψη.
 Είμαστε από τη Μπιάφρα
 παραμορφωμένα από την πείνα
 και τον πόλεμο. Τι σας φταίξαμι
 και μας πήρατε το φως και τη χαρά;
 Είμαστε από το Σαλβατόρ,
 γιατί δι λυπάσσε
 τις φτωχές μανούλις μας που κλαίνε;
 Οίλουμι την ειρήνη
 ασπίδα σιγουριάς,
 να σπεύρουμι στα χωράφια μας
 αγάπη κι ανθρωπιτιά
 και φώτα ηλιοστάλαχτα για όλους.

Δυο ποιήματαΤου Πάνου ΜαρκεζίνηΟ Χαμός

Νομίσαμε πως βρήκαμε σιγουριά
σπάγκιο, απανέμι.
Στριμωχτήκαμε και κάτοσαμε
ο ένας δίπλα στον άλλο
αδερφέ μου...
Ο νους βολεύτηκε
μα η καρδιά η ανυπότακτη
έσπασε το τσόφλι
και βγήκε στους δρόμους παγανιά
ζητώντας λύτρωση
αδερφέ μου...

Μα... σ' ένα στενοσόκακο
μαχαιρί δικοπο
την έκοψε στα δυό...

..... κ' ύστερα
ήρθ' άγριο το κύμα
κι εσβησε τα ίχνη
των βημάτων μας στην άμμο.
Να πως χαθήκαμε
αδερφέ μου...

Όμως οι πάνω, οι ψηλά
..... τους ξέχασαν,
τους άφησαν
.... τους πουλήσαν
Τίναξε τα μυαλά του
στον αγέρα ο μπροστάρης...
Λεύτερος
Σκόρπισαν οι άλλοι
Λεύτεροι;

* Ο Π. Μαρκεζίνης είναι νέος ερασιτέχνης ηθοποιός που πέτυχε στη σχολή του Εθν. Θεάτρου, αλλά δεν φοίτησε. Κατάγεται από τη Λευκάδα και ζει στην Πάργα. Με πτυχίο της Παντείου εργάζεται ως υπάλληλος στο εκεί Δημ. Ταμείο, και συνεργάζεται στα πολιτιστικά της Πάργας με τον ακούραστο παργινό λόγιο Π. Γιούργα.

Αγαπημένε...Σταυρούλας Ζήρα*

Πόσο ψεύτικος είσαι,
ένας άνθρωπος κι εσύ,
που ποτέ δε μου χαμογέλασες.
Πίστεψα στον πρωινό ήλιο
και δεν πρόσεξα τα σύννεφα.
Πίστεψα στην ανθρωπιά
και στην καλοσύνη.
Πόσο έπεσα έξω δεν ξέρω.
Μα εκείνο που ξέρω είναι

Διάλογος με-τα λουλούδια

(Απόσπασμα)

Αντώνη Κωστόπουλου

Εκείνη που 'κλεισες
στο σπόρο που 'χεις κρύψει
βαθιά μέσα στη γη,
να βγω στο παραθύρι
να γνέψω στα πουλιά
ν' αρχίσουνε τραγούδι
με τη γλυκειά φωνή.
Να κλέβεις τα ονειρά σου
μες απ' τον ύπνο σου
δροσιά να τα ποτιζεις
για να γενούν ανθός,
τα χρόνια σου να παίρνεις
μες απ' τις σκέψεις σου
να τ' αποδικώνεις πίσω
για να γενείς αετός.

«Για πάντα»Ειρήνης Ι. Αγγέλικα*

Τα νεανικά ζευγάρια
όταν βρίσκονται στη νύχτη
όρκο δίνουνε για πάντα
στην αγάπη τους την πρώτη.
Θα μου πείτε το «για πάντα»
είναι λέξη πλανερή
απ' τις ψεύτικες εκείνες
που κανεις δεν τις τηρει.
Κι όμως, γνωρίσα μια νέα
πού 'χε κάποτε ορκιστεί
το «για πάντα» σ' ένα νέο
κι έμεινε σ' αυτό πιστή.
Την παράτησεν εκείνος...
μα εκείνη δεν ξεχνούσε
το «για πάντα» που της είπε,
στην καρδουλα της χτυπούσε.
Πέρασαν δεκάδες χρόνια
και την είδανε μονάχη
να χαμγγελά μια μέρα
κι απορήσανε τι νά 'χει;
Σαν και σήμερα τους λέει
πριν από πολύ καιρό
μού'πε: θα σε αγαπώ «για πάντα»
κι όρκο δώσαμε ιερό!
Έγειρε χαμογελώντας
κουρασμένη στη βεράντα
και σε λίγο η καρδιά της
εσταμάτησε «για πάντα».

* Είναι 12 χρονών από το Ν. Ηράκλειο-Αττικής

πως πρέπει να παλαιψω
για σένα που δεν μισώ
και λυπάμαι άνθρωπε
αγαπημένε.

* Η Ζήρα είναι από την Άρτα μαθήτρια του Λυκείου

Δυό ποιήματαου Γιάννη Δ. Πετράκη*
Γαράνομοι δρόμοι

τους παράνομους δρόμους, τσακισμένα τα πόδια
ρουσφορές για θυσίες, αφηφόντας εμπόδια
α ν' αλλάξει η ζωή μας μια καινούργια ν' αρχίσει.

Λιθόνια κι εμείς, μια φωλιά τ' ονειρό μας
' ένα, κόσμο καινούργιο, σ' έναν, κόσμο δικό μας
α μια θέση στον ήλιο που μας έχουν σιρήσει.

τους παράνομους δρόμους το κουράγιο γι' αγώνες
άντα, μέρες και νύχτες, καλοκαίρια χειμώνες
α ν' ανθίσουν στα χείλια της χαράς χαμογέλια.

τους παράνομους δρόμους και το δικίο οδηγός μας
ι χιστί ένας κόσμος, ένας κόσμος δικός μας
ας κόσμος καινούργιος, μι γιρά τα θεμέλια.

* Είναι ένα εφυτέστατο παιδί του γυμνασίου που ζει στην Αθήνα. Το «ΕΠ» δίνει το πρώτο βάπτισμα στη δημοσιότητα του νεανία ταλεντούχου Γιάννη Δ. Πετράκη, με ιδιαίτερη χαρά, κι ελπίδα για το ποιητικό του μέλλον.

Το Όνειρο

Μιλιτούσα αρχαία, στη μικρή καμαρά μου
μα η σκέψη σε σένα!

Ξάφνου, φάνηκες μπρος μου, ναι στ' αλήθεια σε είδα
κ' η χαρά μου σε βλέπει
σα Θιά του βιβλίου, σα γνωστή ηρωίδα
στου Ομήρου τα Έπη.

Τα πανώρια σου μάτια, το γλυκό προσωπό σου
με μαγνήτισαν, Θέ μου
θα μπορέσω να γίνω στη ζωή ο δικός σου
θα μπορέσω ποτέ μου;

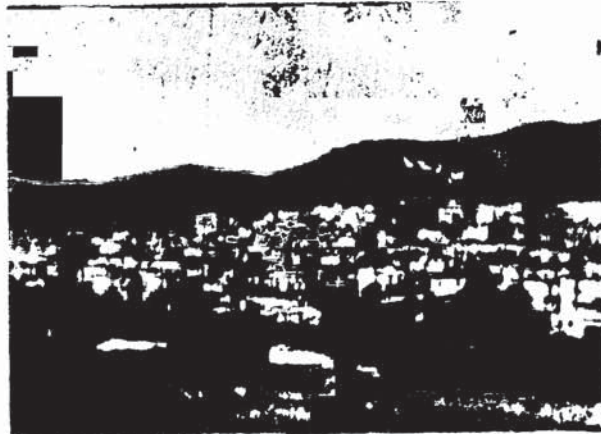
Μάης 1983

Τέσσερις φωτογραφίες του νεαρού καλλιτέ-
χνη Γιαννάκη Θ. Νύκτα

Οι τρούλοι από το Ρωσικό Μοναστήρι

Ο Ποταμός Ναζικιότικης

Το Βαπτιστήρι και μερικοί εξώστες από τη
Μονή Ξηροποτάμου τ' Άγιου Όρους

Το Μοναστήρι των Ιβήρων στο Αγιονόρος

Πεζογραφία

Βιογραφία

Νίκος Τζούρος

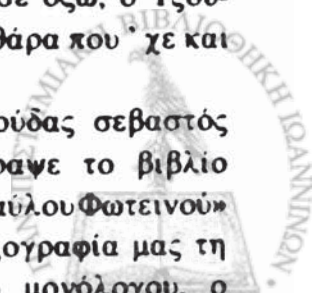
Ένας Ακαρνάνας και Σαλονικιός
σατιρικός ποιητής, ένας αμίμητος
χαρακτηριστικός τύπος

Οι πλούσιες θύμησες κι εμπειρίες του σεβαστού κι αγαπητού μου φίλου Σαλονικιού ποιητή Βαγγέλη Σουλτάνη και της γυναίκας του Γιόλας, από την ποιητική ζωή της προπολεμικής Θεσ/νίκης, είναι διδαχτικές κι ανεξάντλητες. Έτσι σε μια πρόσφατη συνάντησή μας, ο καλός φίλος, μας αφηγήθηκε πολλά αξιοθαύμαστα και διασκεδαστικά, από το βίο και την πολιτεία ενός άγνωστου –για τον πολύ κόσμο κι ολότελα ξεχασμένου Ακαρνάνα ποιητή του Νίκου Τζούρου, που έζησε και πέθανε στη βορειοελλαδική πρωτεύουσα, σε ηλικία 40 περίπου χρόνων το 1941.

Ο Ν. Τζούρος ήταν τότε, σχεδόν, ένας μικρός «Μπωντλαίρ της Θεσ/νίκης». Είχε γεννηθεί στον Αστακό Αιτωλοακαρνανίας το 1903, και «τις είδε» ποιός άνεμος τον είχε ρίξει απάνω στον ελληνικό βορρά. Φοιτούσε στη Ριζάρειο σχολή της Αθήνας. Τον κόλλησαν εκεί σαν ορφανό, για να περιβληθεί το ράσο. Μα εκείνος σαν πνεύμα ανήσυχο κι επαναστατικό, το δουλικό περιβάλλον δεν τονε σήκωνε εκεί. Τους πήρε στο κατόπι. Τον έδιωξαν και βρέθηκε στη Θεσ/νίκη προς αναζήτηση τύχης. Κι ο Τζούρος έγινε σιγά σιγά, ένας εφυής μποέμ των ποιητικών γραμμάτων... και τα πιότερα χρόνια του άνεργος. Ήταν ετοιμόλογος και σοφιστής, επιγραμματοποιός ποιητής, θρασύς, αστείος και σοβαρός, χαρακτηριστικός κι ευχάριστος, τύπος δονζουανίσκου και σελέμη. Από το 1927 που πήγε στη Θεσ/νίκη, μόνο ένα μικρό χρονικό διάστημα τον βάλανε σε δου-

λειά σα γραμματέα του Δήμου, ώσπου, με πείνες κι αφροδίσια... σαν το περιπλανώμενο ερμοπούλι, αναπαύτηκε στην Κατοχή το 1941. Όσο ζούσε, πάντα καλομορφώνονταν. Κι ενώ ήτανε μόνιμα μπατίρης, καλύπτονταν με καταπληχτικές εξυπνάδες, και θεατρνισμούς, κι έδειχνε το σπουδαιοφανή και τον «αριστοκράτη». Τους ποιητές και καλλιτέχνες τους είχε σχεδόν όλους φίλους. Στενό επίσης φίλο είχε και τον αιθερομανή Κύπριο ποιητή Τεύκρο Ανθία. Σε θεάματα και ακροάματα, δεν είχε ποτέ να πληρώνει, αλλά ήτανε πάντα οικείος με όλους και τζαμπατζής. Πήγαινε ταχτικά στα νεκροταφεία κι έπαιρνε τα γαρίφαλα και τα καλά φρέσκα λουλούδια από στεφάνια κι από τάφους, κηδείες, και μνημόσυνα... και χωρίς να μυριστούν οι αποδέχτες, προπάντων οι γυναίκες, τα πρόσφερε ευγενικά και ιπποτικά και τις κοζάκευε και με τους στίχους του. Ήταν δεινός καταφερτζής. Κι ενώ ζούσε και σατίριζε τα πρόσωπα και τα πράγματα σα ρεαλιστής, παράσταινε και το ρομαντικό. Έγραφε σατιρικούς στίχους με πολλή ευχέρεια και έμπνευση στα πακετόχαρτα, και τους δημοσίευε σε περιοδικά κι εφημερίδες. Ενοίκια δεν είχε ποτέ να πληρώνει. Καθότανε σε μια γριά γεροντοκόρη που τη λέγαν Ευδοκία και την ξεγελούσε, τότε με κανά πεθαμενατζιτικό τριαντάφυλλο, τότε την έπαιρνε σε κανα τζάμπα θέατρο, κι όταν εκείνη θύμωνε και τονε κλειούσε όξω, ο Τζούρος έπαιρνε μια παλιοκιθάρα που 'χε και της έκανε καντάδες.

Όταν ο Στέλιος Ξεφλούδας σεβαστός φίλος, λογοτέχνης, έγραψε το βιβλίο του: «Τα Τετράδια του Παύλου Φωτεινού» που καθιέρωνε στην πεζογραφία μας τη μορφή του εσωτερικού μονόλογου, ο Τζούρος του είχε σκαρώσει το παρακάτω δίστιχο:

Στον Ξεφλούδα

«Εάν βγλήσεις άνθρωπο σοφό με δίχως νου
ιωτός θα είναι ο συγγραφέας του Παύλου Φωτεινού».
Κάποτε ο υπέροχος κριτικός της Λογο-
τεχνίας αλησμόνητος Πέτρος Σπανδωνί-
δης, θέλησε να γράψει ένα διήγημα με
τον ίδιο τίτλο που είχε γράψει ο Μελάς
ένα χρονογράφημα (κι ενώ ο Σ. Μελάς
ήταν από τους πιο έξυπνους λογοκλό-
τους), ο Τζούρος έριξε και στον τίμιο
και πνευματικό άνθρωπο και κριτικό
της Θεσ/νίκης Σπανδωνίδη τα βέλη του.

Στο Σπανδωνίδη

«Πήγες ν' αλλάξεις τ' όνομα, μα σ' ήβρι ο μελάς
γιατί νονός του ήταν ο Σπύρος ο Μελάς».

Τους τελευταίους στίχους του ξεχασμένου Τζούρου, ίσως να τους ζήλευαν
κ' οι πιο καλοί κι ονομαστοί ποιητές του καιρού του...

Κι όμως δεν τον ξέρει κανένας, δεν έσκυψε κανείς ν' αναδιφίσει τα έντυπα των χρόνων
εκείνων να συνάξει τη σκόρπια ποιητική του εργασία. Τον θυμούνται μόνο ορισμένες φωτει-
νές μνήμες της παλιάς λογοτεχνικής Θεσ/νίκης. Αλλά, πού καιρός έστω για μνημόνευση τέ-
τοιων θαμμένων ταλέντων...

Α. Μάλαμας

Τζούρος ο «Μποντλαίρ της Θεσσαλονίκης»

Ο άνθρωπος με τον πρωτογονισμό και τη σαρ-
καστική ειλικρίνειά του.

Τζούρος ο επιγραμματοποιός.

Γύρω στα 1927 παρουσιάστηκε στη Θεσσα-
λονίκη ο Ν. Τζούρος ξάφνιασε τους λογοτέ-
χνες της με τα ποιήματά του που δημοσιεύον-
ταν σχεδόν κάθε μέρα στις εφημερίδες «Νέα
Αλήθεια» «Μακεδονικά Νέα» «Νεολόγος»
και «Μακεδονία». Ο Άριστος Χασηρτζό-
γλου δημοσιογράφος που έγραψε επιφυλλίδες
με το ψευδώνυμο Χασήρ υπήρξε ο πρώτος
θαυμαστής του Τζούρου. Σ' ένα κριτικό ση-
μείωμα έγραψε πως ο Τζούρος είναι ένας αυ-
τόφωτος ποιητής, πότε σκληρός σαν βοριάς
και πότε τρυφερός σαν ανοιξιάτικο αγεράκι
και δεν έχει ομοιότητα με κανέναν ποιητή,
όπως δεν έχει ομοιότητα η ζωή του με τη ζωή
των συνανθρώπων του. Ο Τζούρος είχε έναν
πρωτογονισμό στις εκδηλώσεις του, που ξά-
φνιαζε τον καθένα, είχε μια καταπληκτική
ετοιμότητα πνεύματος κι έναν πολύ πρωτό-
τυπο τρόπο έκφρασης που άφηνε άναυδους ή
εξοργίζει πολλούς. Ως τόσο ήταν σ' όλους
έναν διασκεδαστικό τύπο. Και πάνω απ'
όλα ήταν ο μέγας τζαμπατζής. Γνώριζε όλους
τους καλλιτέχνες, τους λογοτέχνες, τους συγ-

Σε μια Τσιγγάνα

«Άσε με στο φοιστάκι σου το καρδαλό τσιγγάνα
να ξαπλώθω και να μεθώ απ' τα μάτια που τα πλάνα
κι άσε το τριαντάφυλλο
που το κρατάς στο στόμα σου το κερασί
και χύσε εσύ
μ' ένα φιλί σου γύφτικο στο διψασμένο σώμα
γλυκό κρασί.
Κι όταν τ' αγέρι της νυκτός στο αλήτικο τζαντήρι
σιγομιλεί
σαν το βιολί
θα σου γιομίζω το άσωστο των πόθων σου ποτήρι
μ' απόλαυση τρελή».

Στους δειλούς

«Λειλές ψυχές πως θα 'θελα το σύμπαντο να τρίξει
και λαβωμένο στο άπειρο με πόνο να κυλά
κι ένας καινούργιος ήλιος, σαν πίσσα να φωτίζει
το χαλασμό θολά».

γραφείς, τους ηθοποιούς και γενικά τους
πνευματικούς ανθρώπους που κι αυτοί τον
γνώριζαν και τον δεχόντουσαν στη συντρο-
φιά τους.

Ήταν μια ποιητική φλέβα γεμάτη πάθος
και σαρκασμό. Πολλοί τον ονόμασαν
«Μποντλαίρ της Θεσσαλονίκης». Το χαρα-
κτηρισμό αυτόν της μποντλερικής του ιδι-
ότητας τον δικαιολογεί το ποίημα του με τί-
τλο «Στους δειλούς».

Ποιήματά του ένας ερευνητής θα βρεί στις
εφημερίδες της Θεσσαλονίκης. Τον είχαν
συμπαθήσει πολλές εξέχουσες φυσιογνωμίες
της Θεσ/νίκης. Κάποτε που ήταν άεργος,
αναγκάστηκε να πάει ως εργάτης σκαφτιάς σε
συνεργείο των σιδηροδρόμων, σ' έναν κάμπο
για τη διόρθωση μιας σιδηροδρομικής γραμ-
μής. Πλάι εκεί ήταν κατασκηνωμένοι κά-
ποιοι τσιγγάνοι με τις γυναίκες τους και τα
παιδιά τους. Τον Τζούρο τον γοήτευσε μια
όμορφη τσιγγάνα για την οποία έγραψε το
ποίημα με τίτλο «Τσιγγάνα».

Ένα τετράστιχο

«Βλέπω στον τάφο την άφθαστη σιγή
σαν ένα όνειρο τον βίο να διαβαίνει
σαν ένα λούλουδο που ανθίζει την αυγή
και με το δείλι ο βοριάς ψυχομαραίνει».

Το τετράστιχο αυτό ένας θαυμαστής του Τζούρου το έβαλε σε οικογενειακό του τάφο. Για την ειρωνία του πράγματος πίσω απ' τον τάφο αυτόν θάφτηκε το 1941 ο Τζούρος.

Εκείνα όμως που κάνουν τον Νίκο Τζούρο αλησμόνητο στους θεσσαλονικιούς, είναι τα επιγράμματά του που κι αυτά τ' άγραφε στα πακέττα των τσιγάρων.

Ο Αιμίλιος Ριάδης περίφημος μουσουργός που έγραψε και τα χορικά της Εκάβης για την παράσταση που έδωσε στη Θεσσαλονίκη η Ώτοπούλη και που είχε και τη φήμη μεγάλου μουσουργού και είχε και το Αριστείο γραμμάτων και τεχνών της Ακαδημίας Αθηνών, στα τελευταία του χρόνια έγραφε μόνο κριτικές για συναυλίες και μάλιστα πολλές κριτικές. Ο Τζούρος άκουε ότι ο Ριάδης είναι μουσικός, αλλά δεν άκουε μουσική του. Έτσι του έσκαψε το επίγραμμα:

«Γράφεις και γράφεις διαρκώς και σταματάς εκεί κι ενώ περνάς για μουσικός δεν γράφεις μουσική». Η Μερόπη Τσιώμου-Βασιλικού έβγαζε το ημερολόγιο της Θεσσαλονίκης και έγραφε και θεατρικά έργα ιδίως κωμωδίες. Με αίτησή της –όπως έκαναν τότε όσοι έβγαζαν βιβλία– ζητούσε απ' το Δήμο Θεσσαλονίκης μια οικονομική ενίσχυση, μια που δεν υπήρχαν Μαικήνες της τέχνης όπως στην Αθήνα. Τότε πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου ήταν ο σύζυγός της Βασίλειος Βασιλικός, δημοσιογράφος και μετέπειτα Βουλευτής και υπουργός. Ο Βασιλικός παρακάλεσε το Δημοτικό συμβούλιο να μην εγκρίνει οικονομική ενίσχυση για το ημερολόγιο, ως δικαιολογία είπε: Είμαι δημοσιογράφος όλη μέρα έχω να κάνω με δημοσιογραφικά κείμενα και διορθώσεις πάω σπίτι μου να φάω και βρισκώ στο τραπέζι αντί φαγητού... διορθώσεις από κείμενα για το ημερολόγιο. Καταλαβαίνετε κύριοι συνάδελφοι γιατί ζητώ ν' απορρίψετε την αίτηση της γυναίκας μου.

Έτσι ο Τζούρος έγραψε το επίγραμμά του.

Στην Μερόπη

«Τις κωμωδίες γράφετε για θέατρο κυρία και μας κρατάτε. . . τα όραματά για την τραπεζαρία»
Η Μερόπη Βασιλικού έγινε έξω φρενών...

Κι ερχόμαστε στον ποιητή Σουλτάνη που στα νιάτα του σ' όλες τις φιλενάδες του... πουλούσε αισθήματα ερωτικά. Ο Τζούρος ήταν φίλος μου. Τον έπαιρνα ταχτικά σε δεξιώσεις. Δεν βάσταξε όμως και με σατίρισε κι εμένα με το επίγραμμα:

«Τις αγαπάς όλες μαζί και χωριστά καμία . . . μοιάζει η καρδιά σου μαγαζί με άδεια τα ταμεία».

Όσο κι αν ο Τζούρος δεν διάβαζε τίποτε για ποίηση, δεν ξέφυγε απ' την αισθητική των αρχαίων που έγραφαν για το επίγραμμα:

«Καλόν δ' εστί το δίστιχον αν δεν τους τρεις παρήλθεις, ραψωδείς ουκ επίγραμμα λέγεις».

Είπαμε πως ο Τζούρος ήταν ετοιμόλογος, ευγενέστατος πονηρός και με πολύ πρωτογονισμό. Κατοικούσε σ' ένα δωμάτιο κι είχε νοικοκυρά μια γεροντοκόρη που τη λέγανε Ευδοκία. Ο Τζούρος της χρωστούσε κάπου έξη-επτά νοίκια. Για να φύγει απ' εκεί χωρίς να πληρώσει σοφίστηκε το εξής:

Είπε σ' ένα φίλο του να πάει στο δωμάτιό του και να πει μπροστά στη σπιτονοικοκυρά του πως στον κινηματογράφο «Παλλάζ» παίζεται ένα σπουδαίο έργο και πρέπει οπωσδήποτε να το ιδούν. Κι ο Τζούρος: Να πάμε αλλά να πάρουμε και την Ευδοκία. Εκείνη ξεγελάστηκε και δέχτηκε. Στη μέση του έργου ο Τζούρος δικαιολογήθηκε πως ήθελε ν' αγοράσει τσιγάρα και βγήκε απ' τον κινηματογράφο. Πήγε κατ' ευθείαν στο σπίτι όπου –όπως είχε συμφωνήσει– τον περίμενε ένας караγωγέας με το κάρο του. Φόρτωσε μάνι-μάνι τα πράγματά του και πήγε στο σπίτι του φίλου του.

Το βράδυ είχε και πανσέληνο με μια κιθάρα κάτω απ' το παράθυρο της γεροντοκόρης Ευδοκίας, τραγούδησε παρωδία της άριας του Μεφιστοφελή:

«Συ πού κάνεις πως κοιμάσαι

έβγα να σε ιδώ

Ευδοκία δε θημάσαι

πόσα νοίκια σου χρωστάω».

Την άλλη μέρα η Ευδοκία πήγε να παραπονεθεί στο δήμαρχο Νικόλαο Μάνο, γιατί ο Τζούρος ήταν τότε υπάλληλος του Δήμου Θεσ νίκης, ο δήμαρχος εξοργισμένος διέταξε να παρουσιαστεί στο γραφείο του ο Τζούρος. Μόλις μπήκε στο γραφείο ο Τζούρος είδε την Ευδοκία. Κατάλαβε ο δήμαρχος θυμωμένος και είπε στον Τζούρο: Δεν ντρέπεσαι να χρωστάς επτά ενοίκια σ' αυτή τη φτωχή γυναίκα; Κι ο Τζούρος απάντησε: Σεις κύριε δήμαρχε δε ντρέπεστε που χρωστάτε σ' όλους τους εργολάβους και θα ντραπώ εγώ για επτά ψωρονοίκια; Έγινε πανδαιμόνιο...

Μια μέρα, μέσα στο τράμ κάθησε απέναντί του μια κοπέλα που το πρόσωπό της έμοιαζε με ρύγχος σκυλιού. Ο Τζούρος δε βάσταξε και της φώναξε με φωνή σκύλου: Γάβ-γάβ. Έγινε πανζουρλισμός. Μια βραδιά σ' ένα τσάι που δίναν τότε οι απόφοιτες του γυμνασίου θηλέων, του σύστησαν και χόρεψε με μια δεσποινίδα. Πάνω στο χορό άρχισε τις

ερωτικές του εκδηλώσεις που δεν δέχονταν η δεσποινίδα. Πήγε να της ζητήσει και δεύτερο χορό αλλ' εκείνη δεν δέχτηκε και την ώρα που χόρευε με άλλον καβαλιέρο, ο Τζούρος μπαίνει στη μέση του σαλονιού, διακόπτει το χορό και σε τόνο υψηλό της είπε: «Δεσποινίς δεν ήρθα για Σας... αλλά φεύγω για Σας. Χαίρετε». Ή όκκαλο η Δεσποινίς. Άφαντος ο Τζούρος. Μια βραδιά χειμωνιάτικη -γιορτή του Αγίου Νικολάου- η ερωτευμένη με τον Τζούρο φοιτήτρια, του έκανε δώρο μια μεγάλη σακκούλα γεμάτη μπομπόνια. Κι ο Τζούρος κατέβηκε σε μια υπόγεια ταβέρνα όπου κουτσόπιναν τη ρετσίνα τους αρκετοί δημοσιογράφοι κι άλλοι καλλιτέχνες και ηθοποιοί και μοίραζε τα μπομπόνια σ' όλα τα τραπέζια λέγοντας «Πάρτε, ο Έρωσ κερνάει» «Πάρτε ο Έρωσ κερνάει!»

Η φοιτήτρια αυτή, έπαιρνε ταχτικά από το Τζούρο γαρίφαλλα και τριαντάφυλλα που ο Τζούρος έκλεβε απ' τα στεφάνια των κηδειών. Κι όταν λέγαν οι φίλοι του: «Βρέ Τζούρο δεν ντρέπεσαι να προσφέρεις λουλούδια απ' τις κηδείες;» Η απάντησή του ήταν: «Μήπως διαφέρουν απ' τα λουλούδια του ανθοπωλείου; και που ξέρει η κοπέλα τι κάνω εγώ;»

Ξαφνικά ύστερα από δυο μέρες δημοσιεύτηκε η είδηση πως η φοιτήτρια αυτή κλέφτηκε μ' έναν έμπορα. Ο Πέτρος Ωρολογάς δημοσιογράφος στην εφημερίδα «Φως» έγραψε την άλλη μέρα ένα χρονογράφημα για το άστυατο του χαρακτήρα των γυναικών, τονίζοντας τους όρκους που έδινε η φοιτήτρια αυτή σ' έναν ποιητή της Θεσσαλονίκης (χωρίς ν' αναφέρει, τ' όνομα του ποιητή) και που ύστερα από δυο μέρες κλέφτηκε με άλλον. Τη μεθεπόμενη, έκπληχτοι οι γνωστοί της υπόθεσης αυτής, διάβαζαν τη δήλωση του Τζούρου: «Αηλώ υπεύθυνα ότι καμιά σχέση δεν έχω με τη δεσποινίδα τάδε.

Νίκος Τζούρος»

Ο ποιητής ήτανε μέγας τζαμπατζής. Σ' ένα θερινό θέατρο έπαιζε ο Θίασος Δενδραμή Γαβριηλίδη-Ελένης Παπαδάκη. Μ' όλους τους ηθοποιούς έκανε παρέα. Στην είσοδο του θεατρού ο κέρβερρος εφοριακός υπάλληλος βλέποντας τον Τζούρο να μπαίνει βιαστικός χωρίς να δίνει εισιτήριο τον φώναζε «κύριος... κύριος», ο Τζούρος έκανε τον κουφό, κι όταν αντελήφθηκε ότι ο εφοριακός τον ακολουθεί επιτάχυνε το βήμα του και μπήκε κατ' ειθείαν στα παρυσκήνια. Ο εφοριακός μπήκε

στα παρυσκήνια. Τότε ο Τζούρος μπήκε σ' ένα καμαρίνι όπου ήταν ο Νίκος Δενδραμής. Μπαίνει κι ο εφοριακός. Μά ο Τζούρος αποτεινόμενος στο Νίκο Δενδραμή λέει: Νίκο πες στο κύριο ότι είμαι... ο γραμματέας του Θιάσου. Κι ο Δενδραμής γελαστός κατένευσε. Από τότε ο Τζούρος έμπαινε λεύτερα στο θέατρο. Όταν ο Δημήτρης Μπόγρης ήρθε στη Θεσσαλονίκη να παρακολουθήσει μια παράσταση του έργου του «Τα Αρραβωνιάσματα» ποιόν νομίζετε είχε παρέα; Τον Νίκο Τζούρο. Είπαμε ήταν σ' όλους γνωστός.

Κάποτε, όταν ήταν στρατιώτης, σαν αντίθεσο πλάσμα τον μετέθεσαν στο χαλπάκι στον πειθαρχικό λόχο που υπηρετούσαν πολλά «στραβοξυλα» και μή. Εκεί έφαγε ένα χυστούκι από ένα στρατηγό για κάποια στραβοξυλιά του. Κατά τύχη, ύστερα από λίγες μέρες ο στρατηγός πέθανε. Ο Τζούρος για εκδίκηση πάτησε πάνω στο μνήμα του λέγοντας «Σε πατώ εγώ τώρα είμαι η ζωή». Στη Θεσσαλονίκη χειμώνα καιρό δεν φορούσε παλτό γιατί δεν είχε κι όταν η οικογένειά του, του έστειλε ένα αδιάβροχο... ήταν πιά καλοκαίρι. Το φορούσε λέγοντας «προκαλύ τη βροχή».

Β. Σουλτάνης

Για τους Λογοτέχνες

Δεν θέλουμε τις λέξεις που γοητεύουν την ακοή, αλλά, εκείνες που σπρώχνουν σε τίμιες πράξεις.

Ο απλός λόγος είναι αληθινός και δε χρειάζεται φανταχτερές εξηγήσεις.

Ευριπίδης

Οι ιδιότητες του ωραίου στην τέχνη, ελέγχονται από τη χρησιμότητά τους.

Σωκράτης

Το ωραίο επιζεί σε όλους τους ιστορικούς κατακλυσμούς, γιατί στέκει πάντοτε αγωγός του ωφέλιμου.

Ριμπώ

Έγινα πιά απλός, και τραβάω προς το σκοπό ευθεία.

Του ργκιένιε φ

Ο ΝΕΟΣ ΔΟΝ ΚΙΧΩΤΗΣ

Γιώργου Παπαστάμου.

Τον είδα πολλές φορές στους δρόμους της ζωής μου να καταφτάνει κατάκοπος από μακρινές άσκοπες περιπλανήσεις, σε χώρους απίστευτα απνευμάτιστους και απάνθρωπα τραγικούς. Τον είδα να περιδι-αβάζει ειρωνικά τις λαμπρές ανθρώπινες κατακτήσεις και να χλευάζει τους εξωγενείς βιασμούς των ελευ-θέρων συνειδήσεων. Τον είδα τέλος να αποτραβιέται κατάμονος στις ερημιές του, ακούγοντας τη μουσική φωνή που τον καλούσε εκεί. Και με ζεστή ψυχή ρω-τούσε να μάθει για τον εαυτό του από τον εαυτό του.

Όταν τον ρώτησα κι εγώ με τη σειρά μου, ποιός είναι, δεν μου είπε, γιατί.... δεν ήξερε.

- Ποιός είσαι, άνθρωπέ μου, Ποιός;

- Ο «ελεύθερος» σα να μου είπε, ο ακατανόητος, ο διαβόητος, ο αδιανόητος. Ένας άνθρωπος είμαι.... που, με πονεί μια πανσέληνος - και με ταΐζει ένα ρόδο.

Κατάλαβα πως πεινούσε πολύ και διψούσε. Οστόσο δεν ήταν ένας τυχαίος. Ήταν ίσως κάποτε ένας άν-θρωπος που αποτελούσε πρότυπο αστισμού, κοσμοπο-λιτισμού και συνεκτικότητας. Ήταν ένας ήρωας μονό-χρωτος, μονοκόμματος και αρκετά στερεότυπος. Έτσι καθώς εκείνοι του «Νιού Γιόρκερ», είχε τα λεπτοφυή γνωρίσματα του αισθαντικού και απεριγράπτα απελπι-σμένου ιδαλγού μιας εγκόσμιας επικοινωνίας, μέσα στο σύμπαν, με το κάθε λεπτό καλάμι, που σκέφτεται.

Πέρ' απ' όλα αυτά διαπίστωνα πως ο άνθρωπος αυτός ήταν φοβερά μοναχισμένος και εντελώς αλλοτριωμέ-νος από τον περίγυρό του. Οστόσο αναζητούσε ολοένα την επ-κοινωνία και ψυχικό συγχρωτισμό με τους άλ-λους. Αναζητούσε τη ζεστή συνομιλία και επαφή με τον όποιο «συνάνθρωπο» σε απίθανες, απόμερες συνοικι-ακές γωνιές. Ή ακόμη στο συγκεκριμένο-καλλιεργημένο όμως- κοσμοπολίτη, ταξιδευτή του «Έσκουιάρ»- που είναι, τι παράξενο παθιασμένα δεμένος με τη λίστα των αποσκευών του. Κι ακόμα είναι δεμένος με τον κατά-λογο των νόσων του.

Είχαν επίσης και άλλα κοινά σημεία με τον «ταξιδευ-τή». Αποτελούσε όλος τους ο ψυχισμός, συνδυασμό φόβου και ενοχής: για την ατομική βόμβα-νετρονίου, τη σεξουαλική τους αμφιταλάντευση και το ενδεχόμενο μήπως φορέσουν ένα σακκάκι με τρία κουμπιά στο μανίκι σε μια χρονιά που η μόδα επιβάλλει μόνο δύο.

Από όλα αυτά μπορεί να καταλάβει κανείς πως έχουμε να κάνουμε μ' ένα ιδιότυπο άνθρωπο. Είχα δια-πιστώσει στην αρχή πως πεινούσε ο άνθρωπος αυτός όχι φυσικά από υλική τροφή. Από άλλα πεινούσε. Κι εξ-εστράτευε ως νέος Δον Κιχώτης στο Χάος για να χορτά-σει από ιδέες και να κατακτήσει κάστρα ιδεατά.

Και πόσοι στο σημερινό κόσμο δε μοιάζουμε μ' αυτόν χωρίς να το ξέρουμε. Είμαστε, σαν κι αυτόν χορτάτοι για τούτο και καταντήσαμε φιλόδοξοι Δον Κιχώτες περιπλα-νητές, θεοπάλαβοι, ιδεολόγοι, νομοθέτες και κριτές του σύμπαντος. Ενός σύμπαντος αιφνίδια στερημένου από τις ψευδαισθήσεις και το φώς: γιαυτό και νιώθουμε ξέ-νοι από τον κόσμο.

Γι' αυτό και είμαστε οι παράλογοι άνθρωποι του αι-ώνα, που άδικα πάσχουμε υπερβάλλοντας τον εαυτό μας, μέσα σε δρόμους πλανευτικούς. Θέλουμε να ρί-ξουμε χάρτινους πύργους και να κυριέψουμε ανεμόμυ-λους. Και τούτο γιατί είμαστε αγόρταστοι από υλικά αγαθά. Και τ' αγαθά τα ηθικά να τα ξαναθυμηθούμε δεν μπορούμε, παρά μόνο από τη στράτα του παράλογου.

Γιατί μα την αλήθεια, είναι πολύ σωστή η σκέψη η πα-λιά πως, η φιλοδοξία είναι η νόσος των αγόρταστων. Στο κεφάλαιο XLVII που περιγράφει ο θεοβάντες για το πως φερόταν ο Σάνζο στην κυβέρνησή του: μαθαίνουμε πού οδηγεί ο υλικός χορτασμός. Ειδήση και γνώση το συμβάν: ο δάσκαλος Ιπποκράτης, οδήγός κι αστέρι της ιατρικής έλεγε σ' ένα απόφθεγμα του: *Optimis saturgatio mala perditicia autem pessima* «Που πάει να πει: Κάθε χόρταση είναι κακή, αλλά η χόρταση από πέρδικες η χειρότερη.

Κι εμείς στις τελευταίες δεκαετίες του αιώνα της σφονιάς μας, δεν είμαστε μόνο πολύ χορτάτοι ή απλώς χορτάτοι, αλλά είμαστε αλιμονο χορτάτοι από «πέρδι-κες» τον πιο χειρότερο πολυτελή βαρύ και δύσπεπτο χορτασμό της ιστορίας, όχι μόνο του βιολογισμού μα και του πνεύματος.

Ο ίσκιος μας, θαρρείς, θυμήσε και μας έστειλε ένα μικρό θάνατο να μας έβρει και να μας αφανίσει. Έτσι φτάσαμε να είμαστε ένα απλό οσημαντο επεισόδιο στο αέτωμα του πολύτιμου χρόνου. Και είναι σαν να βγαίνει σωστή η σκέψη του πεσσομιστή Λεοπόλντι πως η μοίρα δε χάρισε στο γένος μας άλλο δώρο από το θάνατο. Αλλά η λησμονιά του θανάτου είναι που μηδένισε ολο-σχερώς την ψυχή μας σαν Ψυχή και καταντήσαμε τέλει-α σαν τον Δον Κιχώτη.

Σ' αυτό τον μάταιο κόσμο ο Δον Κιχώτης μας είναι πάντα παρών. Μοιάζει ονειροπώλος με μειωμένη δύ-ναμη σωστής δράσης, με στατική συναισθηματική ζωή, με τυφλωμένη διαγερτικότητα με τυφλή υποταγή στο νωθρό κατεστημένο των παραλογισμών του.

Εξακολουθεί σαν και πρώτα να ονειρεύεται ιππότες αι-δερόφραχτους. Είναι ο ποιητής που κοιμάται και δεν κά-νει να συμβεί τίποτα στον κόσμο. Ζει μόνος στην κοι-λάδα της δικής του φωνής κι όταν ξυπνήσει ανακαλύπτει πως οι «αντίπαλοι» του ιππότες έχουν εξαφανιστεί. Δεν βρίσκει μήτε και τους ανεμόμυλους για να διασπεδάσει τα αναπολήματά του. Μετα-μορφώνονται, αλιμονο, κι αυτοί σε περιέργα και γραφικά «τεϊδπωλεία» και σε πυργίσκους φθοράς στους μοντέρνους μεγάλους δρό-μους της Αμερικής και της Μεσευρώπης.

Ο Σάντσο από τη δική του πλευρά βάζει τώρα στο δι-σάκι του μια μοντέρνα ξυριστική μηχανή και μικρή φο-ρητή τηλεόραση, μερικές κατευναστικές παστίλιες και συμβουλευεί προσαρμογή και πιστή παραδοχή των πάν-των. Και αυτό που ο Όντεν αποκαλεί «στενές» απ-όψεις. Είναι και αυτός εγκαθίδρυση μηδενός, καταμεσίς της παρούσας ιστορικής ώρας.

Και μέσα στον απέραντο ακαθόριστο χώρο του χρό-νου, το κούρσεμα της μέρας έρχεται με τη στεγνή πρα-γματικότητα και η νύχτα είναι μικρή για να στεγάσει τα όνειρα ενός Δον Κιχώτη. Και φαίνεται πως ο σκοτεινός

Κόσμος της, χρειάζεται ακόμα
αυτόν τον αιώνιο ήρωα
του μεσαίωνα,
περισσότερο απ' ό,τι ο ήρωας χρειάζεται
τον κόσμο.

Πεζές αντιπολεμικές νότες

Του Δημήτρη Δημητριάδη *

Γράμμα

σ' ένα παιδί του πολέμου

Μικρέ μου φίλε

Κάθε φορά π' αντικρύζω τον τρόμο στα μάτια σου, τη φρίκη που καθρεφτίζεται στο πρόσωπό σου και το βουβό σου κλάμα κάτω απ' τα χαλάσματα, το κορμί μου ραγίζει κ' οι χτύποι της καρδιάς μου σταματούν.

Κάθε φορά που το σύνδρομο της πείνας σου κατατρώνει τα σωθικά βυζαίνοντας αίμα και θάνατο, πεθαίνει κάθε τι πού 'χω μέσα μου.

Κάθε φορά που η ανάσα σου κόβεται απ' τους ήχους των βομβαρδισμών, απ' τις ριπές των πολυβόλων και τις πύρινες γλώσσες των φλογοβόλων, φωτιές τυλγούν τις φλέβες μου.

Κάθε φορά που βλέπω τις λειωμένες σου σάρκες απ' τις βόμβες ναπάλμ, απ' τα χημικά όπλα και τη ραδιενέργεια, η ζωή γκρεμίζεται γύρω μου.

Κάθε φορά που τα δάκρυα τρέχουν ποτάμι απ' τα ματόφυλλά σου για μια στάλα ήλιο, σκοτεινιάζει και χάνεται ο κόσμος μου.

Μικρέ μου αδελφέ...

Κάθε φορά που σε σκέφτομαι, αισθάνομαι ντροπή που γεννήθηκα άνθρωπος.

Χειροκροτείστε...

Μοναχικός τσιμεντάνθρωπος διαβαίνεις τη ζωή σου, μέσα στη δίνη του διασπαρμένου κόσμου σου, χωρίς βάση και πυξίδα. Κινείσαι απ' τα νήματα της ανισορροπίας των φυσικοτεχνικών στοιχείων, με αταξινόμητα συναισθήματα στην ψυχή και καυσαέρια στα χνώτα σου.

Καλοκουρδισμένη μηχανή, καρφωμένη στην καλπάζουσα επιστημονική παραγωγή, διαπερνάει τις συνέπειες της ζωής σου κι απολαμβάνεις εδέσματα υδρογόνου, νετρόνιου και ήλιου.

Ο ουρανός σου γέμισε ατσάλινα κοράκια κ' οι θάλασσες σιδερένια δολώματα, πλήθυναν οι ληστές και οι έμποροι των λαών κι ένοπλοι ιππείς διαπερνούν με πολεμικά ουρλιαχτά τις στείρες πεδιάδες.

Υπάρχεις... και ζεις στις καταχνιές. Ανοίγεις τα φτερά και ταξιδεύεις στην καγκελόφραχτη

φυλακή σου. Συσκευασμένος ανάλογα γονιμοποιείς το ασύνορο κενό της σάπιας διαδρομής σου, κι ακρωτηριάζεις τα τείχη της συνείδησης.

Χάνεται η φωνή σου στα κυκλώματα του παράλογου πολιτισμού σου. Ζεις ή πέθανες; Κυρίες και κύριοι, χειροκροτείστε τόν άνθρωπο του 2.000!

* Ο Δ. Δημητριάδης είναι υπάλληλος του ΟΣΕ στη Θεσ/νίκη, 27 χρονών, από τα νέα γερά και πηγαία ταλέντα. Αγκαλιάζει παναθρώπινα προβλήματα. Στοχάζεται με καθαρή σκέψη. Συμπονεί με ουσιαστική ανθρωπιά την ανθρώπινη δυστυχία και κάθε μορφής δουλεία που προκαλεί η ραδιούργα η κερδοσκοπία. Γιαυτό και γράφει με το αίμα της καρδιάς του. Είναι από τις άσφογες λυρικοδραματικές φωνές που θ' ανανεώσει με εύρωστους χυμούς τη Λογοτεχνία μας. Το «Ε.Π.» που του άνοιξε δρόμο, για τον Δ. Δημητριάδη νιώθει ιδιαίτερη χαρά και περηφάνια.

☞ ☞

Αφήγημα

Η Φτωχομάννα

Της Ελευθερίας Δρόσου*

Τα ονειρατά της ταπεινά. Γιομάτα απαντοχή, σαν τόσων δουλευτάδων. Μιά κούρνια, που απ' τη μασσιά της ν' αχνίζει η πύρα. Να ξελασπώσει από τούτο το βαρκό, που σαπίζει τα μεδούλια, να δουν με τη φαμίλια της θεού πρόσωπο.

Νά 'ναι γερά τα παιδιά· να παίρνουν τα γράμματα, να γίνουν «άνθρωποι». Νά 'χουν σίγουρο το κομμάτι το φωμί, μη τραβήξουν κι αυτά τη δικιά της καταφρόνια. Σαν πάλι βεριόνταν το σκολειό, άς μάθαιναν μια τέχνη· μα να 'χουν όμως πάντα το κεφάλι τ' αψηλού. Για μας, συλλογιόταν, που η ζήση μας ροδέλα «μεροδούλι-μεροφάι», σαν τι άλλο ν' απομείνει για περηφάνια πάρεξ ένα κούτελο παστρικό;

Κάθε που βράδιαζε, γονατιστή μπρός στο εικόνισμα της Παναγιάς, θερμοπαρακαλούσε, να γινόταν κάποτε το θάμα. Να ζωντάνειαν μια μέρα στις απαλάμες της οι κρυφές της λαχτάρες. Μπας και μέρωνε το θεριό, π' άδραχνε δίχως αναπυμό το λαρύγγι της.

Μα οι πίκρες, δεμάτι ασήκωτο. Ανηφόρι η ζωή, ολοτριβόλια. Πως να χαμογελάσουν στο ξύπνιο σου τέτοιες πεθυμίες, σα θές να στηρίξεις με τον άντρου τέσσερα ορφανά πρωτοξάδερφα, ως να ορθοπατήσουν κάποτε να σταθούν με τα δικά τους δυναμάρια; Και οι δυό αδερφάδες, θέλουν προίκωμα να πιαστούν από αντρών τα χέρια. Μην αναθεματίζουν νύφη κι αδερφό, πως δεν τις νιάστηκαν.

Τόσοι νομάτοι, να 'ναι καλά, περιμένουν από δυο πλάτες. Είναι και τα τέσσερα κουτσούβελα, π' αρ-

ρωσταίνουν σαν παιδιά και θένε γιατρικά και φροντίδες. Οι γιατροί όμως κοστίζουν... και η τσέπη στη χάρση και στη φέξη είναι γιομάτη.

Ο άντρας λυγώντας στις τόσες αναποδιές, θα ξεστομίσει:

– «Όσα ζήσουν κι όσα χαθούνε γυναίκα».

Μα στην ανάγκη, εκείνη θ' ανασκουμπωθεί, με χίλια σκαρφίσματα και πραχτικά να τα σώνει από του Χάρου τα δόντια. Αυτά είναι η καρδιά κ' η χαρά της. Κάθε που τα θωρεί, την πλημμυρίζει βαθύ ποτάμι, η τριφεράδα...

Ξενοδουλείει, υφαίνει, νυχτερεύει στις νταντέλλες και στα πλεχτά, κάνει τη λάτρα του σπιτιού, έχει το νού της στο χωράφι μη χαθεί και η σοδειά. Ο άντρας περνοδιαβαίνει τις στάνες, πήζει τυριά, φκιάνει μιτζήθρες, σπάει πέτρα στους δρόμους.

Αστείρευτη κάποιες φορές η αντοχή τ' ανθρώπου. Μαύρος βυθός η πίκρα εκείνων, που στερώντηκαν το μεράδι τους στον ήλιο. Κ' οι γιοι της ανέχειας, τ' αδικομαλώματα, βασιλιάδες στις ανημπόριες.

Α κεθερά, να κακιώνει που άλλη της κηρε τη θέση στο νοικοκυριό. Οι αδερφάδες, να γογγίζουν από φόβο μη ξεχαστούν παράμερα από αντρίκιο ανασασμό. Τα πρωτοξάδερφα να ψάχνουν από κάπου ν' αρπαχτούν. Κ' εκείνος, εξόν απ' τη φαμίλια του, να μη μπορεί αλλού να ξεσπάσει την οργή του.

Φορές, οι φτερούγες κ' άνοιγε να ζεστάνει μ' αγάπη τα σπλάχνα της, τρεμόκαιζαν σκιαγμένες, έτοιμες να λειώσουν στο βάρος της σιφοράς. Στα μύχια της όμως, τα ονειράτα δεν έπαιαν στιγμή ν' αχνογελούν· κι ήταν και τα μικρά της, κ' αρχίζαν να ψηλαφούνε δισταχτικά τούτο τον κόσμο.

Πάλι αναθάρρειε, ζεύονταν παλικαρισία τον κόνο, πρόσμενε με χαμόγελο το χαράμα. Δε μπορεί, κάποτε θα ξαστέρωνε και για δαύτους· και τότες...

Τα χρόνια διαβήκαν με βάσανα, και σαν τα πετοιμένα τ' ουρανού. Παντρεύτηκαν οι κουριάδες, φκιαχτήκαν τα ξαδέρφα, αλάφρυνε το βάρος στους ώμους του άνδρα. Πήραν κι αυτοί μιαν ανάσα. Θωρούσε κι εκείνη τις ελπίδες της να ζωντανεύουν μέρα με τη μέρα.

Και τα παιδιά ξεπεταχτήκαν με στερήσεις. Σπούδασαν, μάθανε να κερδίζουν τίμια και με ιδρώτα τις χαρές τους.

Μα είχαν πάντα συντρόφι σιμά τους, εκείνο το χαμόγελο της μάνας, να ισκιώνει την καρδιά τους μ' ελπίδα για το κάθε ξημέρωμα...

* Η Ελευθερία Αρσού είναι μια ταλαντούχα φοιτήτρια της φιλολογίας από την Αμφιλοχία με πολλές πνευματικές ανησυχίες, μελέτες και καλή κατάρτιση. Με την ευκαιρία της δημοσίευσης του αφηγήματός της, χαιρετίζουμε τη συγκινητική και ρεαλιστική κοινωνική γραφή της, με τις καλύτερες ευχές μας για το μέλλον της.

Στοχασμοί

Η καλύτερη απόδειξη για να είσαι και να φαινεσαι αγνωριστής και πατρώτης είναι: Ν' αγωνίζεσαι τίμια κι αδιάκοπα για το καλό της κοινωνίας και να παίρνεις το τουφέκι στο χέρι, όταν κινδυνεύει η Πατρίδα.

Α. Μαλαμας

* Ο σύγχρονος άνθρωπος παγιδευμένος από μιά θέληση εκπληκτικής ανάπτυξης της επιστήμης και της τεχνολογίας, αφήνει πίσω του το δράμα της εποχής μας. Οι υποανάπτυκτες καρδιές, η βιομηχανική επανάσταση με τα υπερσύγχρονα όπλα, το εμπόριο του μίσους, ο πυρετός του πάθους της εξουσίας και η έλλειψη των ηθικών αξιών, ρυθμικά, αναστενουν και στοχεύουν τους φεγγίτες του κόσμου μας. Η δαμόκλειος σπάθη της τραγικής σημερινότητας ορθώνεται πάνω απ' τα κεφάλια μας. Το ηλεκτρονικό ανθρωπινό αεροσκάφος, έχασε τον έλεγχο του. Τρέχει προς το θάνατο. Προς την καταστροφή...

* Να απεχθάνεσαι τους εμπόρους των μεγάλων εκδουλεύσεων είναι λαθρέμποροι του σκοταδίου που μαχονται τον ήλιο.

* Η σύγχρονη ζωή μοιάζει με δαγκωνιά που ματώνει αδιάκοπα απ' τον πολιτισμό μας.

* Τα νιάτα είναι ατέλειωτη βουή του ριζιμιού λιθαρι.

* Ποτέ μη γίνεσαι κριτής των άλλων πριν προσπαθήσεις να γίνεις κριτής του εαυτού σου.

Δημ. Δημητριάδης

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆

Βασίλη Παπαγιάννη «Χειμερινή Έξοδος»

Μια ποίηση δυνατή ρεαλιστική και δραματική, με βαθιές κοινωνικές προεκτάσεις. Μια τέχνη με πρωτότυπες εικόνες που σε μαγεύουν, υποβάλλουν. Ένα προσωπικό ύφος που σε καταχτά υφαίνοντας στίχο το στίχο το πλούσιο και γνήσιο ζωηφόρο αίσθημα που συγκινεί και λυτρώνει. Ένας ποιητής που οραματίζεται και καταξιώνει έναν καλύτερο κόσμο.

Α.Μ.

Ήρθες στο μαγαζί μου να πάρεις ένα πουκάμισο, παλιέ μου φίλε, σημερινέ μου αντίπαλε στην κοινωνική παλαίστρα. Μπήκες δειλά, συνεσταλμένά στο μαγαζί και κοίταζες με θαυμασμό την πραγματεία που γέμιζε τα ράφια. «Εσύ τα κατάφερες» μου είπες. «Σε βοήθησε η τύχη, πέτυχες ν' αλλάξεις τη ζωή σου». Σε κοίταζα με πόνο, αγανάχτηση μαζί και λύπη. Ήσουν ο ίδιος, ο μετρημένος άνθρωπος που δεν τολμά να κάνει τίποτα χωρίς να το φιλοκοσκινίσει. Ο αιώνιος, ο στερημένος από χρήμα και θάρρος. Το καινούριο πάντα σε φόβιζε, ήσουν σαν τη χελώνα χωμένος στο καβούκι.

Κάποτε μαζί μοιραζόμασταν το ψωμί στις δουλειές τα μεσημέρια. Μαζί αφισοκολλούσαμε στον ουρανό τα όνειρά μας, μαζί τ' απλώναμε στον αστεριών τις ράχες. Εγώ εκείνα τα όνειρα τα έμασα, τα έσπειρα, τα πότισα με αγωνία, ελπίδα και θάρρος, κι έγιναν λουλούδια, έγιναν βιβλία, έγιναν αγώνες. Εσύ τα ξέχασες. Τα όνειρά σου ξεκόλλησαν, σχίστηκαν, πέσαν νεκρά μέσα στην αυλή σου. Μαράζωσαν κάτω από της ατολμίας σου τον ίσκιο. Πλήρωσες το πουκάμισο. Μετρούσες τα χρήματα με προσοχή μη κάνεις κανένα λάθος. Το χρήμα σου το εργατικό, το δυσκολοβγαλμένο. Αυτό που πικρά τό χω κι εγώ δοκιμάσει και ξέρω πόσο βαριά ζυγίζει, ξέρω με πόσες οκάδες μόχτου και ιδρώτα ανταλλάσσεται στις φάμπρικας τις ώρες και σ' ένιωσα σαν θυμήθηκα και σου 'δωσα το δίκιο.

Τ' άδικο που σου καταλογίζω είναι, που έκλεισες τις πόρτες της καρδιάς σου στην επανάσταση του ήλιου, που κόλλησες σα στρείδι στην αρνησιιάς την πέτρα, που έθρεψες τον πρόγονο ραγιά μέσα στην ψυχή σου. Άδικο κι ασυγχώρητο να παραδέχεσαι το δυνάστη σου για θεογραμμένο και να τον προσκυνάς για ευεργέτη, επειδή δουλειά σου δίνει.

Δεν μ' ακολούθησες φίλε μου στην ιδεών το δρόμο. Αυτές που σου φιθύριζα τα βράδια, για μια ζωή καινούργια... εσύ τις έβρισκες στραβές και βούλωνες τ' αυτιά σου. Φοβόσουν να κάνεις το βήμα που θα σ' έβγαζε απ' το σκοτάδι κι έμεινες μέσα σ' αυτό, να σκουντουφλάς σαν τυφλοπόντικας στους τέσσερις άδειους τσιμεντένιους τοίχους.

Μπήκες στο μαγαζί μου. Θα χαιρόμουν να γίνω απολογητής απέναντί σου. Θα χαιρόμουν ν' ακούσω το κατηγορώ σου. Θα χαιρόμουν να σ' ανοίξω την ψυχή μου. Εσύ όμως έμεινες ο ίδιος όπως σ' άφησα. Το διαπίστωσα όταν γύρισα έπειτ' από δέκα χρόνια απ' τη Γερμανία· κι όταν άνοιξα το μαγαζί κι όταν τα πρωτοσυζητήσαμε πίνοντας ρακί στο γνωστό παλιό μας στέκι. Έμεινες ο ίδιος, δεν άλλαξες διόλου. Δεν πήγες ούτε ένα μέτρο μπροστά τα σύνορά σου. Έγινες όμως επίτροπος στην εκκλησία, πρόεδρος σε σωματείο ποδοσφαιρικό τρίτης κατηγορίας, έγινες κι απεργοσπίασσης· και μόνο αυτό που ήθελες δε μπόρεσες να γίνεις. Δεν έγινες πλούσιος.

Τώρα που ήρθες ν' αγοράσεις το πουκάμισο και βλέπω το θαυμασμό στα μάτια σου για μένα, μου 'ρχεται ν' αδειάσω το στομάχι μου απ' αηδία στο πρόσωπό σου, μου 'ρχεται να φωνάξω, να τσιριέξω από απελπισία. Το μέτρο που χρησιμοποιείς για να μετράς τους ανθρώπους δεν είναι δικό σου, είναι ξένο. Είναι όπλο που σου 'βαλαν στα χέρια, για να δολοφονείς τον ίδιο σου τον εαυτό.

Πήρες το πουκάμισο φίλε μου κι έφυγες, έτσι έτσι δειλά, όπως ήρθες και μέσα σου, με καλοτύχιζες και με θεωρούσες ευτυχισμένο. Πού νά 'ξερες πόσος πόνος πλακώνει την ψυχή μου! Πού νά 'ξερες πόσο με πληγώνουν άνθρωποι σαν εσένα! Παλιέ μου φίλε! Πότε θα καταλάβεις ποιά είναι η πραγματική ευτυχία τ' ανθρώπου; Παλιέ μου φίλε, σημερινέ μου αντίπαλε, από σένα εξαρτάται η λύτρωσή μου.

Κυκλοφόρησε:

Το νέο μεγάλο και πρωτότυπο δραματουργικό έργο, θεατρικής και κιν/φικής μορφής

Του Λάμπρου Μάλαμα από την Εθνική Αντίσταση του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ και του ΕΔΕΣ.

«Ο Πρωτοκαπετάνιος»

Αναμνήσεις από την Εθνική Αντίσταση

Στελέχη της ΕΠΟΝ στην Ήπειρο

Στο προηγούμενο τεύχος (No 47) έχουμε αναφερθεί σε πολλά ονόματα στελεχών της ΕΠΟΝ που στάθηκαν πρωτοπόρα στον αγώνα εκείνο τον τόσο επικό ηρωικό, που χαρακτηρίστηκε τόσο δίκαια δεύτερο Εικοσιένα του λαού μας, κι ανάλογα συγκριτικά με την ισχύ και πανοπλία των αντίμαχων καταχτητών και πολύ ανώτερο ακόμα από την εποποιία του 1821. Όμως η αληθινή ιστορία, δεν γράφεται ούτε με νωπά τα γεγονότα της, ούτε βιαστικά, ούτε από έναν άνθρωπο. Έχουμε επιστρατευμένη τη δική μας μνήμη, που την ανακαλούμε συχνά σε πρόσωπα και πράγματα. Χρειάζονται όμως κι αλλουκών οι μνημες, για να καταγραφουμε, με απόλυτη αντικειμενικότητα όλα τα στοιχεία που συνθεσαν εκείνη την αξεπεραστή εθνική μας Αντίσταση.

Έτσι τώρα συμπληρώνουμε και 4 ακόμα ονόματα στον κατάλογο των πρώτων στελεχών της ΕΠΟΝ στην Περιφέρεια Γιαννίνων που είχαν πάρει μέρος σε μεγάλες συσκέψεις, όπως ήταν εκείνες του Παρακαλαμου, των Κουκλιών, των Φρασιτανών, της Αρίστης, της Κόνιτσας κι άλλου στελεχών που προσφεραν πολλά σ' εκείνο τον αγώνα.

- 1) Όλγα Χαλκιά-Μαργαρώνη έδρασε με το ψευδώνυμο «Βασιλω»...
- 2) Κώστας Μεργκούνης με το ψευδώνυμο «Παιδι του Λαού».
- 3) Ανθούλα Τζαμίχα-Πάτση...
- 4) Πολλά προσφερε επίσης μια Αρβαντισσα που ήταν γνωστή μόνο με τ' όνομα «Βαγγελιώ»...

Και κάτι άλλο: Ο Φρίξος ο διαφωτιστής της ΕΠΟΝ που έπεσε πολεμώντας τους Γερμανούς στους Ασπράγγελους-Ζαγορίου, λεγόταν Παναγιώτης Σιουγλής κ' ήταν από χωριό της Ρουμελής... Όταν τον ενταφίασαν με πολλές τιμές στο Τσεπέλοβο, ο αείμνηστος ποιητής Γιώργος

Κοτζιούλας του 'βγαλε συγκινητικότερο επικήδειο και κατέληξε με τούτες τις ποιητικές παρομοιωτικές φράσεις:

«... Συναγωνιστη Φρίξο, έδειξες τα φτερά της δυναμης σου στη μαχη σαν αετος! Κι έτσι, εδώ στα ψηλα βουνα του Ζαγοριου, μόνο με τους αετους θα μινεκε συντροφια !...»

Συμπληρωματικά στοιχεία για την ύψωση της Σημαίας τις αρχές του '44 στα Γιάννινα

Είχαμε πρώτοι γράψει στο 43 τεύχος του «Ε.Π.» για το ηρωικό κατόρθωμα του αείμνηστου Σόλωνα Κωνσταντινίδη που ύψωσε την ελληνική σημαία στο Ρολοι της Κεντρικής Πλατείας στα Γιάννινα, μπροστά στα ρουθούνια των Γερμανών τις αρχές του 1944. Συμπληρώνουμε τώρα και πως κοντά στον Σόλωνα, τον Σωτ. Γκόγκα και τον αδερφό Κων/δη στην όλη ομάδα δράσης, συμμετείχαν 'επίσης μ' επικίνδυνο ρολο και δυο ακόμα Γιαννιώτικα παλικαρία: ο Σπύρος Στατηράς που δίκαια ελαβε από τον Δημο Γιαννίνων δίπλωμα επαίμου στην τιμητική γιορτή της ΕΠΟΝ το Μαρτη, για τη συμμετοχή του στην ηρωική εκείνη πράξη, καθώς και ο μακαριτης Γιαννης Γιανναρης ή Φλιάγκος.

Διορθωση: Η Κομπλοματη ήταν Πιππια και όχι Όλγα όπως λαθεμένα γράφτηκε στο 4^ο τευχος.

Παλικαρια του ΕΛΑΣ στη Ρουμελη, ετοιμάζονται να χτυπήσουν τους ναζιδες. Αριστερά με τη φυσεκαρια ο διμοιριτης Κώστας Θεοφιλου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Η καταδίκη του δοσιλογισμού και των ταγμάτων ασφαλείας από τους Ντ. Αϊζενχάουερ και Π. Κανελλόπουλο και δοξαστικά τους λόγια για την Εθνική Αντίσταση

Ο Αϊζενχάουερ

Οι Έλληνες αντάξιοι των προγόνων τους.

«...Κάθε Έλληνα που συνεχίζει τον αγώνα κατά των κατακτητών είναι αντάξιος των παραδόσεων που μας κληροδότησαν ο πολιτισμός των προγόνων του...»

Ο Ελληνικός λαός πληροφόρηθη με αποτροπιασμό ότι η Κυβέρνηση των Κουφλιγκ, «Ράλλη σχηματίζει «Τάγματα Ασφαλείας» κατά το υπόδειγμα των ταγμάτων εφόδου του χιτλεροφασισμού, σκοπός των οποίων είναι να βοηθήσουν τον κατακτητή... στην κατάπιξη της ελληνικής αντιστάσεως.

Τα μισθοφόρα αυτά όργανα της Γκεστάπο

είναι ανάξια να φέρουν το όνομα του Έλληνα».

(Μήνυμα προς τον Ελληνικό λαό στις 3-1-1944).

Ο Π. Κανελλόπουλος

«...Καταρώμαι τόσο εγώ, όσο και η κυβέρνηση του εξωτερικού, κάθε έναν ο οποίος προσέφερε τις δυνάμεις του εις τις χιτλερικές ομάδες, οι οποίες τόσο καταστροφές επεσώρευσαν εις τον δύστυχο τόπο. Οι οργανώσεις αντιστάσεως και η πολυπληθέστερα τούτων, ο ΕΛΑΣ, απετέλεσαν τους απηνείς τιμωρούς, τόσο των κατακτητών όσο και των συνεργατών των... Γι' αυτό, όταν ησυχάσουμε, η πρώτη φροντίς θα είναι η αναστήλωσις των ερειπίων και η δι' ηθικών αμοιβών αναγνώρισις των θυσιών και του αγώνος του απελευθερωτικού τούτου στρατού... ο οποίος θα αποτελέση αναμφισβητήτως τον πηρύνα του ιδρυθησόμενου ελληνικού στρατού...»

(Από λόγο στην πλατεία Κολοκοτρώνη της Τρίπολης την 1/10/44)

Σκοπός ελασίτης στην έορτα του 1/15 Σύντος ΕΛΑΣ Ηπείρου στο χωριό Αετόπιτρο (Φωτ. Κ. Μπαλάφα)

Αφήγημα

Η μοίρα του αγρότη...

Λάμπρου Απ. Τατσιόπουλου

Δεν «πάτησαν οι κόττες το φεγγάρι», και τα γηρόντια ήταν ορθά· στο ποδάρι. Οι δουλειές τους δεν καρτερούσαν, το αγρόνι ήθελε το φαί του, να πάει στο σκολειό και οι κόττες το δικό τους για κάνα «μαύρο» αυγό. Και σαν ξεκίνησε το παιδί για το σκολειό του, πάει κι ο γέρος στο καλό του για κάνα γράμμα στο ταχυδρομείο. Η γριά τέλειωσε τις «γύρες» και άρπαξε τη ρόκα της, για χασομέρια ήταν; Ασάλευτο το μάτι της στα περασμένα, ασάλευτο στα τωρινά και στα μελλούμενα. Ένας καθρέφτης κάποιας λίμνης, φθινοπωρινός, το πρόσωπό της, συννέφιαζε, ξαστέρωνε! Δεν προλάβαινε να κλαρώσει στα χείλη της ένα χαμόγελο και χάνονταν. Γοργόφτερες αφήνανε το νού της οι μέρες οι καλές κι έμπαινε μαυροπούλι η φτώχεια! Σήκωνε το κεφάλι μπροστά στο βιόσιτάρια, καλαμπόκια και ύστερα πορτοκάλια κι ελιές· ευχή Θεού! Κι αδέ τότε μπροστά της η φτώχεια· πείνα και στενοχώρια και δάκρυα και ντροπή κατάρα! Η μοίρα νά' ναι του αγρότη; Αναρωτιέται, σκύβοντας και χαμηλώνοντας στο πρόσωπο το μαύρο της μαντίλι! Να, και ο γέρος, σκεπτικός, της τό' πε: «γράμμα, γριά, τίποτα!» «Να ν' καλά τα παιδιά γέροντα, κάποτε θα μας κοπιάσουν με τα χέρια γιομάτα· το γράμμα, γράμμα είναι!» «Γριά» εκεί που το βάνει το γουρούνι το ξύγκι, εκεί το αφήνει», λέει η παρομία!. Ο άνθρωπος, όλα τα μεταχειρίζεται για το ψωμί του, με την ελπίδα! Τ' αϊ-Λιός αύριο, και ο εμποράκος της Άρτας ξημέρωσε στην πλατέα. Ο νους χάνει και το μάτι δεν χορταίνει στα πολύχρωμα παιγνίδια, που κουβάλησε για τα παιδάκια. Ζωντανά πράματα γριά! Κούκλες να περπατούν και να κραίνουν, κάρρα να τα σέρνουν αλογάκια σιδερένια, πλιά να πετάνε στον αέρα και τι δε γλιέπεις!

—Πάει ο κόσμος, γέροντα, φλιντούρξε. Απάνω αυτός στον ουρανό, παραπάνω ο ουρανός· κάποτε τον άγλειφαν τα βόιδια, τώρα, πάει, έφυγε!— Αλλά, πες τι θα κάμωμε με το παιδί, άμα τα ιδεί όλα αυτά. —«Εκείό το κάρρο, μαζί με τ' άλογο, που περπατεί σα ζουντανό τι έχει; Οχτώ δέκα κιλά ογδοντάρες ελιές. Το χινόπωρο, νάτο, ήρθε κιόλας. Κάποιος θα με δανείσει, να τ' αγοράσω». Το είπε και το έκαμε ο γέροντας, χάρηκε το παιδί το κάρρο· μ' αυτό κοιμάταν αγκαλιά. Οι γερόντοι το καμάρωναν. Έγραψαν και στα παιδιά, που δούλευαν στην πρωτεύουσα, να φέρουν για καινούριο σπίτι και για λιοτόπι στο κοινοτικό, που πήραν με των ακτημόνων το Σύλλογο. Ποιός το ξέρει; Πανηγύρι έγινε. Ο κόσμος πολύς. Πήρε τον ανήφορο· άλλοι κατά τον αι-Λιά, άλλοι κατά την Τάπια για διασκέδαση, ν' απολάψουν τη θέα του κάμπου και των γύρω πράσινων βουνών και τη θάλασσα κάτω. Πολλοί κάπνισαν τα τσιγάρα τους. Το δειλινό, ανόρεχτοι οι γερόντοι έτσι, σαν από προαίσθηση, έβλεπαν το παιδί να παίζει με το κάρρο του, σκεπτικοί πάντα. Το κακό έρχονταν, σαν τη μπόρα. «—Πυρκαϊά, χωριανοί, πυρκαϊά... καίονται τα λιοτόπια!... Ήταν η φωνή του αγροφύλακα, που την έσβησε ξαφνικά η φωνή της καμπάνας του χωριού. Μαρμαροκολώνες στητές, τα γηρόντια, έβλεπαν το χαμό τους, σαν τις ελιές του λιοτοπιού τους, π' ακίνητες προσεύχονταν το θάνατο αγρικώντας! Έβλεπε τρομαγμένο το παιδί! Οι φλόγες τύλιγαν τα λιόδεντρα και με το ροκάνισμα της φωτιάς δυνάμωναν οι γλώσσες τους κι ανέβαιναν ως τον ουρανό απάνω, να τον γλείψουν. Κούτσορα μαύρα οι ελιές με άσπρες τις κορφές τους, σταχτωμένες, μείναν ασπροσαβάνωτες μες στους αχνούς καπνούς! «Μαύροι», γερόντοι!... Την καρδιά σας σφίξτε, η μοίρα του αγρότη είναι αυτή! Των χιονοσκεπαστων βουνών είναι μοίρα, που τα μαυρίζει η σκοτεινιά και τα ομορφαίνει ο ήλιος!

Πώς παντρεύτηκα

(Με κοντοβαζενίτικη λαλιά)

Του ιδιότυπου κι αμίμητου λαογράφου
Κίτσου Κόκαλη

Φίλοι διαβαστές, αγρικάτε τον καϊμό του Ξίτσιου του Φιδοβοτανά, που η γενιά του κρατί από το περιβόλι του Θεού, τιν αβλί τις παράδισος, τι χιλιαδονούσα τιν Ξοντοβάζενα, προς σιντέριαξε το καλεστήρι του όψιμου γάμου του.

Πάνε μια κοσιαριά χρόνια που λέτε αδέρφια γκαρδιακά, που ξίπνισ' ένα προί ο Ξίτσιος κι ήτανε νίχτα για δάφτονε τον κυπερό.

Ξεκινιμένος ρε παδιά από τις πλατανορεματικές κε τ' αϊδονολίβυδα του χωριού του ο Ξίτσιος ο Φιδοβοτανάς με τα τσαρουχάκια παραμάσκαλα κε τιν εφκί τον γονιόν του κε με κάτι κολιβογραματάκια του σκολαρχίου για να φέρνι ένα γίρο φούρλες το μιάλό του, ξαπέζεψε το μαμούρι μια χλιβερίν ημέρα του Δικέβρι του 1929 στον Περέα.

Από κι κε πέρα- για σας το λέου μπουχτισμένι νιότι του σιμερινού κερού- άστα να πάνε στιν εφκί.

δεν ινε για μολόγιμα' το τι :ράβιξε ο Ξίτσιος μας τ' αρφανό το πεδί, μέσα σ' έναν κόσμο άγνωρο κι αμαρτολό φτίστε τον κόρφο σας αδέρφια. Έχετε κιμιθί πινασμένι ολιμερίς κε νιστικί τι νίχτα;

Αλλά, για νάχι τιν ανατροφή, τις ορμίνιες κε τιν εφκί τις μάνας του τις Καπέ Βασίλος τις αγράματις -κε

ιτανε τόσο μάνα, που τίφλα νάχουνε η μεμορφομένες κε η γραμματιζούμενες μανάδες ούλις τις γις- όστε ο Ξίτσιος, αντριόθηκε μεσα στιν οργανομένι αμαρτία του λιμανιού, χωρίς να μολεφτί καλί του μίρα, έπεσε στι βιοπάλι με πίστι, αρσενικιά θέλισι κε θιλικί γνόσι, αγονίστικε τίμια κε παλικαρίσια κε μιάν ημέρα του Θεού, αφού «έβαλε το νερό στ' αβλάκι «-κατα που μολογάι ο λαός-ξυφνικά ξίπνισε με σικλέτι, γιατ' ίδι προς καβάλικε το διάσελο κε ιχε ξεχυσμένο -αλαχτάρα στι λεβεντιά του» -πος ιτανε ανίπαντρος ο δόλιος στα 47 του τα χρόνια.

Αλλά πάνου στιν όρα κε για καλί του τίχι, σιναπαντίθι-κε μεσοστρατίς με μια βεργολιγερί στερμομιλιόρα Τροπολιτσιότισα, που

του βγίκε νιόκιρά, καρπερί κε γαλάρα, επεδοκόμισε τέσσερες βολές - τρις στερμομιλιορίτσες κι ένα λιανοβέργαδο - που τι βιζοτραβάγανε ένα χρόνο το πασάνα, χτίσανε από το γάλα τις μάνας τους -για σας το λέου μανάδες του σιμερινού του κερού που καπινίζετε κε δε βιζέnete τα πεδιά σας- στέργια ρασοκοκαλιά κε σίμερα ινε ίσια μ' ένα κιπαρίσι τ' αφίλου κε φτίστε τα να μιν αβασκαθούνε. Σαν ίρθε η όρα του γάμου που λέτε διαβαστές, σιντέριαξε ο Ξίτσιος με τα λίγα γραματάκια που ίξερε το καλεστήρι, το τίποσε με κόκινα φουσκοτά γράμματα, ζουγράφισε απάνου κε περιστέρια να χαϊδολογιόντε, έστιλε κάμπουσα από δάφτα στι φαμελιά τις νίφισ κε τα περισεβούμενα τα μίρασε σε φίλους κε γνοστούς για να κοπιάσουνε στι χαρά του μαθές.

Η φαμελιά τις νίφισ δεν το βρίκε... σοβαρό το καλεστήρι κε τιπόσανε κε μιράσανε στους δικούς τους κανονικό προσκλιτίριο κατα που ήτανε το σινίθιο τιν εποχή εκίνι, να μιν ξεστρατίζουνε από τι σοβαρί κινονικί περπατισιά η καθός πρέπι αθρόπι.

Τετράστιχες παροιμιούλες

Μονάχα με τις προσευχές
δεν χτίζετ' εκκλησία
κι ούτε με λόγια μοναχά
στεριώνεται φιλία.

Με το στομάχι αδειανό
βλέπει αλλιώς το μάτι
κι αλλιώς ακούει το αυτί
με την κοιλιά γεμάτη.

Φταίει κι' η μοίρα βέβαια
το χέρι της σαν βάλει
αλλά τα περισσότερα
τα φταίει το κεφάλι.

Όση το δόλιο το κορμί
προσπάθεια κι αν βάλει
δεν θά ισιώσει τα στραβά
που κάνει το κεφάλι.

Αν μετανιώσεις μια φορά
κι οι άλλοι στο σχωράνε
μα πρόσεξε μη φανταστείς
πως πάντα έτοι θά 'ναι.

Το κρασί και η φιλία
είναι δυο παρόμοια είδη:
Είτε φκιάνουν σαν παλιώνουν
ή στο τέλος βγαίνουν ξίδι.

Η ΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ LUCIANO ROSI

Του Κώστα Νίκα

Καθηγητή του Πανεπιστημίου της Νεάπο-
λης

Η ποικιλία και η ετερογένεια των θεμάτων στην ποίηση του Rosi συνοδεύεται από την ομοιομορφία του ύφους και της έκφρασης. Η συχνή αναδρομή σε μεταφορές και σε αλληγορίες παρουσιάζει την ποιητική έμπνευση πίο ανάγλυφη, καθώς είναι συγκεντρωμένη σε ψυχικές καταστάσεις και ιδανικά που με την οικουμενικότητα της αξίας τους, θίγουν άμεσα την ευαισθησία του αναγνώστη. Η ικανότητα του ποιητή να διαγράφει το αντικείμενο της ποίησής του με εικόνες και εντυπώσεις σπάνιας δύναμης, έχοντας σαν υπόβαθρο μιάν έκφραση καθαρή, καμιά φορά ισχνή, κάνει την ανάγνωση της ποιητικής συλλογής -Carosello fossile (ιπποδρομία απολιθωμένη) ευχάριστη και υποβλητική.

Τα μεγάλα ιδανικά του ανθρώπου, η τρυφερότητα της αγάπης, η συνειδηση της δύναμης και της ομορφιάς της φύσης, η αγωνία της μοναξιάς, αναλύονται στην πίο ενδόμυχη και άυλη υπόστασή τους.

Ας εξετάσουμε τρία ποιήματα που ξεχώρισα από τη συλλογή του.

Λίγοι στίχοι, γυμνοί και ουσίας, μας μεταδίδουν με αμεσότητα την αίσθηση του άγχους της -Μοναξιάς-. Στην πλάνη και στη σύγχυση αυτού του λαβύρινθου που είναι η ανθρώπινη ύπαρξη, δεν καταφέρνει ο ποιητής να ελευθερωθεί και βρίσκεται μόνος του, με τον εαυτό του. Ψάχνει να βρει το μονοπάτι, και βρίσκεται περιτριγυρισμένος από χίλιες μορφές, που είναι πάντα η δική του μορφή.

Το θέμα της αδυναμίας επικοινωνίας και της μοναξιάς, επανέρχεται συχνά στην ποίηση του Rosi σαν συνέπεια μιας ήττας (ή νίκης) απέναντι στην ύπαρξη. Αυτή η μοναξιά είναι το τίμημα για όποιον θέλει να διασώσει την ακεραιότητα της ύπαρξής του στην καταστροφική δίνη της ζωής. Ξέρει ότι η μοναξιά θα τον συνοδεύει πάντοτε, όμως συνεχίζει ν' αντιστέκεται και ν' αντιδρά.

Σα σε λαβύρινθο
από καθρέφτες
έχασα τη ζωή.
Ωστόσο η μορφή μου
παντού
ένα στροβιλισμα
χωρίς τέλος.

Η εικόνα του γλάρου που ζυγιάζεται στον αέρα, απηχεί δυό σπουδαία ιδανικά που τρέφουν και ανυψώνουν το ανθρώπινο πνεύμα: την ελευθερία και την ποίηση.

Ελευθερία και ποίηση, ελευθερία είναι ποίηση, ποίηση είναι ελευθερία. Δυό ουσίες και δυό αρετές της ύπαρξης, που σμίγουν και ταυτίζονται στο πέταγμα ενός πουλιού στο γαλάζιο τ' ουρανού, εκεί που είναι φως, και φως είναι ζωή, και ζωή που φανερώνεται στα μικρά πράγματα, που μόνο όποιος είναι ελεύθερος μπορεί ν' αγαπήσει και να βρει. Ελεύθερος από σχήματα, από προκαταλήψεις, από ψευτιές, συναισθήματα, πάθη, κ' η αγάπη μ' όλες τις σημασίες της. Φτάνει μόνη της η ελευθερία να εκφράσει τα πάντα με όλη τους τη δύναμη, και δεν είναι συμπτωματικό ότι, στο ποίημα του Rosi αποτελεί μόνη της έναν ολόκληρο στίχο.

Η εικόνα του γλάρου που ανεπιτήδευτα πάει μ' απλωμένα τα φτερά του στον ουρανό δεν έχει ανάγκη από εξηγήσεις, γιατί η ποίηση υπάρχει στη σιωπή του, στο πέταγμά του πέρα, πάνω απ' τη θάλασσα, αφήνοντας πίσω του τη -μαυρίλα του κόσμου-.

ΓΛΑΡΟΣ

Βλέπω να ζυγιάζεσαι στον αέρα
σε μαγικά σχήματα
ελεύθερος
σαν κείνον που στα μικρά
πράγματα ζει,
μπλέκεσαι κει που το φως
χάνεται στο γαλάζιο
μέχρι κει που προδίνει
μαυρίλα του κόσμου.
Ανοίγεις τα φτερά στη γαλήνη
βέβαιος για την ποίησή σου,
πετώντας σύριζα στη θάλασσα
μ' ένα ψίθυρο αγάπης
στις στιγμές που ξαναξυπνούν.

Ξύπνημα: είναι μια λέξη γεμάτη ποίηση. Είναι ν' ανοίξεις τα μάτια στην πραγματικότητα, όποια και αν είναι αυτή. Είναι πάντα ένας γυρισμός στη ζωή. Αυτό το ποίημα είναι ένα ύμνος στην ομορφιά, όχι την κραυγαλέα, μα εκείνη που βρίσκεται στην υπολευκότητα της αυγής, στο σιγανομουρμούρισμα των φωνών, στο χαμόγελο της αγαπημένης γυναίκας. Είναι ο γυρισμός της Αγάπης, της τρυφερότητας της Αγάπης, που αγκαλιάζει ζεστή από τον ήλιο που ανατέλει τον κόσμο, που αναζωογονείται και ξυπνάει στα χείλια της αγαπημένης γυναίκας.

Πολύ ωραία, τρυφερή και λεπτή η αναλογία μεταξύ των δύο στροφών, μεταξύ του σιγανού και γαλήνιου ξυπνήματος της φύσης και της γυναίκας της δικής· σιγοψιθυρίζουν ομόφωνα ένα άγγελμα αγάπης.

ΞΥΠΝΗΜΑ

Ένα κλαυθμύρισμα αρχέγονο
ο ήλιος,
στη λευκότητα της αυγής
η νύχτα φεύγει
και τούτη η πρωινή τρυφεράδα
ανοίγει την αγκαλιά της
στο ξύπνημα των φωνών.
Το κορμί σου δίνεται
στο χάδι,
ανθούν τ' άστρα σου
χαμογελούν τα χείλια σου
καθώς παίζουν σ' ένα ψίθυρο:
Αγάπη.

«ΑΠ' ΤΟ ΚΑΜΙΝΙ ΣΤΗ ΦΥΛΑΚΗ»

Τάκη Τρανούλη
Του Γιώργου Παπαστάμου

Πρώτη φορά επι-κοινωνώ με την πεζογραφία του Τάκη Τρανούλη. Μ' εντυπωσίασε το τελευταίο του βιβλίο, «Απ' το Καμίνι στη Φυλακή». Ένα βιβλίο γραμμένο αισθήματα, πηγαία, με απλή και απεριττή εκφραστικότητα, ζωντάνια, γενναιοφροσύνη και αρετή.

Ο Τ.Τ. έχει φλέβη πεζογράφου. Δεν τον έφτιαξε συγγραφέα η πλατιά μελέτη, οι ποικίλες επιδράσεις Ευρωπαίων ή νεοελλήνων βετεράνων της πεζογραφίας. Μόνος του ξεκίνησε και μόνος του συνέχισε την ωραία του πορεία, για την προσφορά ενός έργου όχι από τα συνηθισμένα.

Αλήθεια, γοητευτικό είναι το γράψιμο του Τρανούλη. Από την αρχή ως το τέλος το πεζογράφημά του, πουθενά δεν με απογοήτευσε.

Το διάβασα, όπως, θα λέγαμε «απνευστί». Δεν σιμάτησα κυρά στις χτυπητές συγκινήσεις, στα

απλά, μα ωραία αισθήματα και στη σκέψη τη λιτή την απεριττή, την με δωρική απλότητα δοσμένη. Κι αυτό από θαυμασμό και δίχως να τον κολακεύσω. Προς τι; Λέγω την αλήθεια, όλο το απ' το «Καμίνι στη Φυλακή» αφήγημα, είναι ένας λαϊκός πίνακας δοσμένος με το κοντύλι του Μακρυγιάννη και το χρωστήρα του Θεόφιλου. Χαίρεται κανείς τα τέτοια κείμενα του «ασπούδαχτου» συγγραφέα. Γιατί, πουθενά δεν υπάρχουν ψιμίθια, το επίπλαστο ύφος, ή ερμητική φράση που κάνει το κείμενο τεχνητά δύσκολο, για ενυπωσιασμό.

Ο Τρανούλης ρώτησε την καρδιά του την ψυχή του! Άκουσε τις αλήθειες τους και κάθησε και τις έγραψε. Αυτό έκαμε. Δεν θέλησε να μας πουλήσει «Πνεύμα», που είναι πολύ του συρμού σήμερα. Και έγραψε με το καμίνι της ψυχής και τον πόνο της παραφυλακής του. Έδωσε φως από το λύχνο του μέσα στον άγριο ζόφο της ερημιάς μας. Και στο μεσονύχτι του τρόμου μας. Υπεράσπισε τον εαυτό του, τις ιδέες του, τις αγνές του σκέψεις, τα «αφελή» και πάντα καλοπροαίρετα στοχασματά του.

Ο λόγος του το ύφος, προκαλούν, έτσι που προσφέρονται άμεσα και απλά, προκαλούν ευθύς αμέσως τη συμπάθεια του αναγνώστη του. Αυτή η συμπάθεια έχει ασφαλώς την πηγή της στην ειλικρίνεια!

Γιατί, φαίνεται καθαρά, πως ο Τρανούλης, ότι γράφει το γράφει, γιατί το βίωσε έντονα. Και μια βίωση αληθινή δε μπορεί παρά να είναι ειλικρινής.

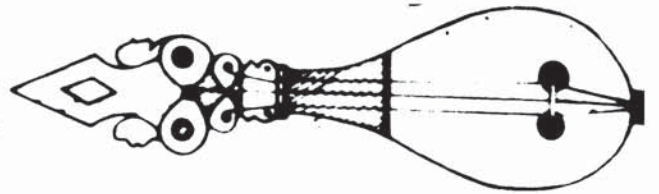
Άσκοπο θα ήταν να δώσω μια περιγραφή, ένα γενικό διάγραμμα του μύθου ή του θέματος, καθώς το δίνει ο Τ. στο βιβλίο του. Απλά περιστατικά, που καθόλου δεν αμφιβάλλεις ότι έχουν συμβεί. Ιστορίες αληθινές, γεγονότα, συμβάντα επεισόδια, όλα έχουν τη σφραγίδα της πειστότητας και της αληθοφάνειας. Ο Τ. λέγει πως πήγε εκεί... Και έπαθε εκείνο και το άλλο, αναμφισβήτητα.

Πάντα σε πείθει η αλήθεια! Αλλά, όχι μόνο τα περιστατικά μα και τα πρόσωπα, οι ήρωες, θέλω να πω, πως είναι αληθινοί. Έχουν τον πόνο, τη θλίψη την αγωνιστικότητα, το θάρρος αλλά και το παράπονο, πως αδικούνται, γιατί πιστεύουν σε κάτι, γιατί κάποιοι θέλουν να τους στερήσουν την ελευθερία τους να έχουν την ιδεολογία που θέλουν.

Αλλά και η λαχτάρα, για μια δικαίωση δεν λείπει από τους ήρωες του Τρανούλη. Αυτοί οι αληθινοί αγωνιστές, μπόρεσαν να επιβιώσουν χάρη στην ακατάβλητη θέλησή τους, τη γενναιοφροσύνη τους και την αρετή τους.

Χειροκροτούμε αυτή την προσπάθεια του απλού και ταπεινού συγγραφέα που με το ωραίο του αυτό πεζογράφημα, έδωσε μνήμη και διάρκεια σε ανθρώπους που αγωνίστηκαν, για ιδανικά και για να γνωρίσει καλύτερα και πιο λεύτερες και δημοκρατικότερες μέρες ο πολύπαθος λαός μας. Κι απ' αυτή την πλευρά το έργο του Τρανούλη ως λαϊκού πεζογράφου, είναι μια απ' τις πιο υπολογίσιμες παρουσίες στα γράμματά μας· και αξίζει ειλικρινά να τον συγχαρούμε.

Συγκριτικές Νότες

Από έρευνα μελέτη
του Λάμπρου Μάλαμα

«Το να καταλαβαίνεις αξίζει πιο πολύ
από το να κρίνεις».

Αμιέλ

Δημώνακτας: «Ο μόνος ευδαιμονας είναι ο ελευθερος. Και θεωρώ ευδαιμονα, αυτόν, που ούτε ελπίζει, ούτε φοβάται τίποτε».

«Ελληνική Νομαρχία»: «Ο μιν ελεύθερος... ούτε ελπίζει ούτε φοβείται».

Ν. Καζαντζάκης: «Δεν ελπίζω τίποτα. Δε φοβάμαι τίποτα. Είμαι λεύτερος».

Ρωμανός ο Μελωδός: «Χαίρε ακτις νοητου ηλίου....» Ακαθ. Ύμνος»

Οδ. Ελύτης: «Της δικαιοσύνης ήλιε νοητέ...»

«Άξιον Εστί»

Αγία Γραφή: Ο ταπεινών εαυτόν υψωθήσεται.

Κ. Παλαμάς: «Πρέπει να πέσεις για να υψωθείς».

Ναζίμ Κικμέτ: «Κάθε πτώση είναι γκαστρωμένη για έναν υψωμό».

Μπέρτολτ Μπρέχτ: «Κάμε την τέχνη σου όπλο, κι οδηγό μάχης για την ελευθερία του λαού σου το μέλλον του και την ανύψωσή του».

Γιάννης Ρίτσος: «Η ποίηση πρέπει να είναι ένας οδηγός μάχης και ευτυχίας, όπλο... και σημαία στα χέρια της ελευθερίας».

Ναζίμ Κικμέτ: «...ερχόμαστε από πολύ μακριά από πολύ μακριά...»

«Προϊστορία»

Γιάννης Ρίτσος «... ερχόμαστε από μακριά από πολύ μακριά...»

«Ύμνος ΚΝΕ»

Στιχολογικές συμπτώσεις
εννοιολογικοί παραλληλισμοί
ή μιμήσεις επιδράσεις και αντιγραφές
κατα χρονολογική σειρά;

Κάλβος: Δυστυχισμένα πλάσματα/της πλέον δυστυχισμένης /φύσεως, τελειώνονμεν/ένα θρήνον και εις άλλον/πέφτομεν πάλιν...

(Α' «εις Ελευθερία»)

Καβάφης: Τη μια μονότονη ημέρα άλλη/μονότονη απaráλλακτη ακολουθεί. θα γίνουν/ τα ίδια πράγματα, θα ξαναγίνουν πάλι/οι όμοιες στιγμές μας βρίσκουνε και μας αφήνουν πάλι/...

(«Μονοτονία»)

Κάλβος Ὡ ἀρετή! πολῦτιμος/θεά, συ ηγάπας πάλαι/τον κιθαιρώνα· σήμερον/την γην μη παραιτήσεις/την πατρική μου.

(ΙΕ «Η Λύρα»)

Καβάφης Ὡ γη της Ιωνίας, σένα αγαπούν ακόμη/σένα οι ψυχές των ενθυμούνται ακόμη/....

(«Ιωνικόν»)

Ο Παλαμάς για τον κριτικό

Ο σωστός κριτικός είναι αναγκαίο συμπλήρωμα του ποιητή. Ξαναστοχάζεται το ποίημα, και μπορούμε να πούμε, με την ανάλυση που του κάνει, εξηγώντας το, ή ερμηνεύοντάς το, δείχνοντας την αξία του, φέρνοντας πιο χειροκιαστή την ομορφιά (ή την ασκήμια του) μπάζοντας σ' εκείνο μέσα και τους αντίδους, μπορούμε να πούμε στο τέλος πως το ξαναπλάθει. Ο κριτικός συνεργάζεται με τον ποιητή και κοιθενά δεν εφάνηκε ποίηση, χωρίς να σταθεί στα πλευρά της και μια κριτική. Ο σωστός κριτικός, γίνεται βιολόγος και φυσιολόγος, απάνω στους διανοητικούς οργανισμούς, ο βιογράφος και ο εξηγητής μυαλών, καρδιών και ψυχών».

Κ. Παλαμάς

Κριτική και συγκριτική ανατομία για τον Καβάφη

Η παραπάνω σχετική αντιπαράθεση, για τον Καβάφη, μας δίνει το δικαίωμα για το παραπάνω σχόλιο. Αν και όποιος θέλει περισσότερα για αυτόν τον δοξοπαθή ποιητή θα βρει στο 18 τεύχος του «Ελ. Πνεύματος».

Οι παραπάνω πρώτοι στίχοι του κάλβου, είναι μοιρολόι σκλαβιάς, που όμως, γίνεται αυτόχρονα κέντρισμα προς αφύπνιση και κάλεσμα σε αγώνα για απολύτρωση. Ενώ, η ταιρία επίδραση σ' εννοιολογική ομοιότητα και μίμηση ύφους του Καβάφη, είναι στίχοι αντιδιαλεχτικοί και μεταφυσικοί του πεσσιμισμού και της αδράνειας.

Πού είναι λοιπόν το πηγαίο, το προσωπικό, το γνήσιο ύφος εδώ, του ηδύπαθου κι αρρωστημένου ηδονιστή - ποιητή; Εκτός του ότι μιμείται υφολογικά τον Κάλβο, αλλά, στους στίχους της «Μονοτονίας» δε βλέπει τα πράγματα στη διαλεχτική τους ροή, και στη σωστή προοδευτική τους αντίληψη;

Ξαναδιαβάστε, αν δε σας κάνει κόπο τους παραπάνω στίχους και συγκρίνατέ τους, να αγάσετε τις ανάλογες ομοιότητες σε ύφος και σε έννοιες, αλλά και σε ουτοπική καβάφεια γνώμη. Πως να παραδεχτούμε τα στατικά και δογματικά νοήματα των στίχων του, που λένε: «Τα ίδια πράγματα θα ξαναγίνουν πάλι / οι όμοιες στιγμές μας βρίσκουνε και μας αφήνουν πάλι»; Καμιά στιγμή στο πέρασμα του χρόνου δε μοιάζει με την άλλη, σύμφωνα με τη διαλεχτική θεώρηση. Και σήμερα και χτές που η καβαφολογία έχει φτάσει σε σημείο παροξυσμού στη χώρα μας, που όλοι οι «κουλτουριάρηδες» στις πόλεις καβαφολογούν... κι αυτές ακόμα οι στιγμές, έχουν τη διαφορά τους στην ελάσσονα και μείζονα κλίμακα, μιας δίκαιης ή άδικης, αληθινής, ή ψεύτικης διογκωμένης φήμης.

Βέβαια, όλο αυτό το αρρωστημένο συν-τεκνιακό κακό... κινείται κι εκπορεύεται ψευδαισθητικά και υστερικά από τον κούφιο εγκέφαλο του Συγκροτήματος (γράφει κατά Γουδέλη ξανά Συσκοτίσματος) και την παρέα του. Όμως, να που εκμαυλίζουν τα τόσα τεκνά... καταφέρνουν και την κ. Μελίνα παίρνοντας χρήματα, και στήνουν το ειδωλό τους μπροστά κι από τον μεγάλο εθνικό μας ποιητή Παλαμά! Έτσι, ο καθένας από τους γιτιντήδες επίδειξεις του ποεταστικού μοντερνισμού, ερμηνεύει ορνιθοσκαλίζοντας όπως θέλει τους καβάφειους στίχους, μη σεβόμενος ακόμα και τη στοιχειώδη λογική. Ένα παράδειγμα:

Στο «ΡΙζο» τις 6/3/83 ένας γελοίος κι άναντρος αρλουμποκουλτουριάρης, που δεν είχε στοιχειώδη αντρισμό να υπογράψει ένα υπερκαβάφειο λογοκοπιό με το πραγματικό ονομά του, και έχει τ' αρχικά Κ.Κ. (τονε μαντεύουμε ποιός κουφιοντούφεκας είναι) κάνει 2 σελίδες (10 στήλες) κατάχρηση των εγκεφαλικών εξηγο-παραξηγήσεων, υμνώντας την αθλιότητα του Καβάφη μέχρις εμετού(!) Γράφει ούτε λίγο ούτε πολύ (για να μη χαθεί μάλλον το κελεπούρι) ότι ο Καβάφης έφερε «πρωτοειδωτή για την εποχή του κάθαρση» ότι «τάραξε τη σκέψη και τη νηνεμία των συγχρόνων του... θέτοντάς τους το ερώτημα γιατί ζουν και πως ζουν» (εδώ τον έκανε Σαίξπηρ, γελάτε κότες(!) και αντίς επέτειο θανάτου ο Κάπα Κ (μ)άπας είχε τόση σύγχυση που τον αποκαλεί: «Μεγάλο Αλεξανδρινό, Αρχοντα του Λόγου αποδειχτικά ισάξιο του μεγάλου Άραβα Χαλίλ Σιμπράν (ξαναγελάτε κότες)! Και ενώ ο Καβ. φρόντιζε μόνο τα του πιασινού του μακαρίως όλα τα χρόνια, κι ως το 1903 έγραφε-έσκιζε-πετούσε τους επιτήδειους στίχους του, κι ούτε πήρε καμιά θέση στο δημοτικιστικό κίνημα που χάλαγε τον παλιό κόσμο στη χώρα μας, ούτε θέση για κοινωνικά προβλήματα και Οκτωβριανή Επανάσταση. Ο γελοίος αυτός ερμηνευτής και λιβανοκάφτης του, γράφει πως «τάραξε τη σκέψη και την εποχή του» και μάλιστα χωρίς οίκτο» για να μας πει παρακάτω ο ανόητος κοντυλοφόρος τόσο αντιφατικά ότι: «Δεν μπορεί, βέβαια, κανείς ν' αρνηθεί πως ουδέποτε ο τραγικός αυτός υπήρξε αγωνιστής της ζωής (γιατί κι από τι τραγικός;) ούτε ακόμα ν' αρνηθεί το πόσο ανασταλτικός παράγοντας ήταν για την ασύγκριτη δημιουργική πνοή του και πάλη...» Και παρακάτω άλλη αντίφαση ο Κάπα Κλάπας. Διασκεδάστε: «Ο Καβάφης κατέλυσε με το έργο του, τα φυσικά και κοινωνικά δεσμά και κατάφερε να κερδίσει τη λύτρωσή του με τη δράση του. Έκανε το χρέος του... και η ποίησή του εκφράζει μια τιμητική αντί-

σταση... το προσόν της καθολικότητας και το δράμα ολάκερης της ανθρωπότητας». Μη ξεχάσετε λοιπόν, να δώσεται ένα εύσημο σ' αυτόν τον απίθανο, ανεξέλεγκτο κι ανώνυμο καβαφογράφο τον τόσο διχασμένο με τον εαυτό του.. που ο ταλαίπωρος έχει ξεχάσει ή δεν έμαθε ποτέ, τι έγγραφαν κορυφαίοι αισθητικοί και κριτικοί για τον Καβάφη.

Ο Φώτο Πολίτης

έγραψε πως: «Η ζωή και τα έργα του Καβάφη είναι καραγκιοζιλίκια...» Ε, σ' αυτά τα παθιασμένα κι αρρωστημένα καραγκιοζιλίκια φτάσαμε σήμερα.

Ο Κ. Βάρναλης καταλογίζει στον Καβάφη:

«ασέλγειες και χασμωδίες, γλώσσα ψεύτικη, λεξιλόγιο φτωχό. Τα ποιήματά του, είναι προσωπικά του επεισόδια, που σκηνοθετούνται με χρονογραφική ξηρότητα... Ζήτησε ν' αναστήσει τα πιάσσημαντα γεγονότα στην πορεία του ιστορικού γίνεσθαι και τα 'κανε σύμβολα της σκοτεινής ζωής».

Ο Καβάφης, ήταν έξω από την ουσιαστική προς το έθνος συμβολή της ιστορίας.

Ο Μ. Αυγέρης λέει ότι:

«Το υλικό της ιστορίας που δεν παρουσιάζει αναλογίες, ή δεν βρίσκεται σε φανερή ανταπόκριση με καταστάσεις της δικής μας εποχής... είναι νεκρό για την τέχνη».

Και για τον Καβάφη ο ίδιος κριτικός γράφει πως:

«Η ποίησή του παίρνει τα περισσότερα θέματά της από την ιστορική και ηθική κατάσταση του ελληνισμού στους ακώνες του ξεπεσμού, όπου βρίσκει τα σύμβολα των δικών του παθών και της βιοθεωρίας του... χωρίς καμιά προσδοκία εθνικού μεγαλείου... παρά μόνο μια δραματική όψη της ανθρώπινης ιστορίας όπου «εν σμικρώ» κρύβεται κ' η δική του ιστορία στην άγωνα προσπάθειά του, να ξεφύγει τα βίτσια και τις εκτροπές της ζωής του».

Ο Καζαντζάκης χαρακτήρισε τον Καβάφη:

«Φιλήδονη και βαρυφορτωμένη ψυχή της άγιας παρακμής μυστικοσύμβουλο και καρδινάλιο του πάπα, δόγη της Βενετίας και μη μου όπτου άρχοντα...»

Ο Κορδάτος έγραψε:

«Ο Καβάφης και σαν άτομο και σαν πνευματικός άνθρωπος στεκόταν πολύ χαμηλά...»

Ο Τ. Μαλάνος γράφει:

«Ο Καβάφης δεν ήταν πηγαίος. Κάτεχε όμως καλά, αυτό που λέμε τεχνική και μεταχειρίζονταν την τεχνική του εμπειρία για να κάνει τέχνη...»

Ο Σεφέρης έγραψε πως: «Ο Καβάφης διάλεξε τον ιστορικό μύθο άλλων εποχών για να μιλήσει, σκεπάζοντας σύγχρονες καταστάσεις».

Ο Καραντώνης: «Ο Καβάφης φόρεσε μια ιστορική μάσκα για να γλυτώσει, ή να συγκαλυφθεί από τις κοινωνικές προλήψεις που συμπιέζαν τον ερωτισμό του».

Αυτή λοιπόν την κίβδηλη αξία, ο σατανικός εγκέφαλος του «Συσκοτισματος» και τα τσιράκια του... κίνησαν θεούς και δαίμονες για της πισωστρέφειας τα γούστα... να την κάνουνε θεότρανη(!) Μα τελικά, σαν θα διαβούν για τα Σηλίσια πεδία, κι αυτά τ' ανυπολόγιστ' από το λαό σαβ(ρ)ίδια, ο κάθε αληθινός ποιητής θα πάρει τη θέση που του αξίζει στην ιστορία και στη συνείδηση των γενεών.

Λ. Μάλαμας

Σκέψεις από την Εθνική Αντίσταση

Αν ήσουν απλός αγωνιστής και δεν είχες προσόντα μεγάλα, όσο κι αν ήσουν ηθικός και πιστός κι όποια εύνοια κι αν είχες στελεχών... ήσουν ακατάλληλος να γίνεις ηγέτης και ν' αναλάβεις ευθύνες βαριές στον αγώνα και μάλιστα καίριες αποφάσεις που έκριναν και καταδίκασαν την

τύχη ενός μεγαλειώδικου λαϊκοσπελευθερωτικού Κινήματος.

Στα 1942-45, ήταν μικρά τ' ανθρωπάκια της πολιτικής ηγεσίας που βρέθηκαν στην «κορυφή» κακώς... κ' ήταν ανίκανα να φτάσουν τ' αναγεννητικό μπόι εκείνου του επαναστατημένου λαού.

Από τις συνειδήσεις της κριτικής και της αυτοκριτικής βλασταίνει η νικηφόρα αλήθεια.

Μέ τό σφυρί στά Καμώματα

Αλλότρια-συναφή και παράταιρα

Του Άλκη Φωτεινού

Πνευματική κρίση

Οι Έλληνες τον τελευταίο καιρό, βαδίζουν σε μίαν αξιολύπητη πνευματική κρίση. Η Ελλάδα μας χώρα του αρχαίου πνεύματος, γιατί όχι και του νεώτερου; Αλλά, το πνεύμα καταφρονείται. Τούτη η κοινωνία μας πάει ν' αποπνευματωποιηθεί ολότελα. Η κρίση αυτή καταφαίνεται από τη γενική αδιαφορία κι αποξένωση των πιά πολλών Ελλήνων από τα πνευματικά ενδιαφέροντα. Δεν μελετούν. Δεν αγαπούν τα βιβλία. Δεν πηγαίνουν σε διαλέξεις και σε εκθέσεις ζωγραφικής. Ο ατομικισμός και ο εγωισμός περίσσεψε. Η απληστία, με τα ξένα υλιστικά αγαθά που κατακλύζουν τις αγορές μας, κάνουν το νέο Έλληνα οίημα, αλλά και τον αποβλακώνουν. Κάθε ρωμιός θέλει να πουλάει πνεύμα, πού να το βρεί αν δε μελετάει να τ' αποχτήσει; Έτσι θέλει να επιδείχνει εξυπνάδα, έξω από σωστή μορφωτική υποδομή και καλλιέργεια, έξω από αρμοδιότητα και ιδιότητα πνευματική. Όλοι θέλουν να μιλούν και να φλυαρίζουν. Είναι πολλοί εκείνοι που δεν παραδέχονται καμιά αξία, δεν δείχνουν κανένα σεβασμό. Και όμως αυτές οι γνήσιες πνευματικές αξίες του λαού, δημιουργούν, έστω αυτόν τον αμφισβητούμενο νέο μας πολιτισμό. Θέλουν όλοι να γράφουν, κι ας γράφουν μ' αρρωστημένη φαντασία κι αυναρτησία. Ποιός όμως θα τα διαβάσει; Φτάσαμε σε θλιβερή πνευματική κρίση και αλλοτρίωση. Οι Έλληνες δεν παραδέχονται την κριτική. Δεν κάνουν ποτέ αυτοκριτική. Δεν θέλουν και δεν ανέχονται να κρίνουν οι άλλοι τις πράξεις τους αυστηρά, να τους εντοπίσουν αδυναμίες, να διορθωθούν. Αλλά, χωρίς την κριτική και την αυτοκριτική, χωρίς να κρίνουν και να επικρίνουν τα λάθη τους, για να διδάσκονται απ' αυτά στο παρόν και στο μέλλον, δεν υπάρχει πρόοδος. Δεν πάει τίποτα μπροστά. Πώς όμως θα βγούμε απ' αυτή την κρίση; Μόνο με τη σύμπνοια την ενότητα, τη μετριοφροσύνη, την πάταξη της αλαζονείας, τη σωστή καθοδήγηση, το σεβασμό των αξιών, τη μελέτη και την ανθρωπιστική παιδεία. Γένοιτο.

Ευνοϊόφιλοι και κρονοφάγοι

Άκουσον, άκουσον! Η σημερινή μας Κυβέρνηση, κατάργησε το δικαίωμα των καθηγητών πανεπιστημίων να επιλέγουν ελεύθερα τα χρειαζόμενα βιβλία τους και να τ' αγοράζουν απ' όποιο βιβλιοπωλείο τα βρίσκουν και με συμφέρουσες τιμές και οι κοντινές αποστάσεις.

Υπήρχε ένας νόμος επί δικτατορίας που δεν είχε ποτέ εφαρμοστεί. Κάποιος σκοταδιστής ως φαίνεται τον είχε εμπνευστεί. Αλλά, βρισκόταν αλλατισμένος στα συρτάρια. Εφέτος λοιπόν, ένας καλοθελητής κρυφοφασίστας, ως φαίνεται, για να εκδικηθεί πνεύμα, βιβλία και συγγραφείς, τον ξετρώπωσε και τον έθεσε σ' εφαρμογή. Προκηρυξαν για «στάχτη στα μάτια» έναν τυπικό διαγωνισμό, χωρίς βέβαια να ει-

δοποιήσουν και τους κατά τόπους βιβλιοπωλές και χωρίς να δώσουν όσοι έλαβαν μέρος, τιμές σε βιβλία, (γιατί αυτές άλλωστε είναι τρέχουσες) κατακύρωσαν το προνόμιο ν' αγοράζουν οι πανεπιστημιακοί δάσκαλοι βιβλία... μονάχα από δυο τρία βιβλιοπωλεία σ' όλη την Ελλάδα π.χ από τον κ. Μιχαλόπουλο στη Θεσ/νίκη και από τον κ. Γρηγόρη στην Αθήνα. Πού να βρουν οι καθηγητές λοιπόν τον κ. Μιχαλόπουλο που ασχολείται με ξένα βιβλία και δεν έχει επαρκείς σχέσεις με Έλληνες εκδότες και συγγραφείς, το ίδιο και ο κ. Γρηγόρης με τα σχολικά του; Και να σκεφτείτε ότι αυτοί οι δυο ανέλαβαν τάχα να προμηθεύουν με ανάλογη έκπτωση. Ποιός όμως τους ελέγχει όταν πολλαπλασιάσουν την τιμή και δώσουν την έκπτωση από ανιλέγκτη υπερτίμηση; Αυτή την πρω-

τάκουστη δέσμευση, αυτή την κατάργηση του δικαιώματος στους κατέχοντες έδρες καθηγητές των ανώτατων εκπ/κών Ιδρυμάτων, δεν την έκανε μέχρι σήμερα καμιά κυβέρνηση της Δεξιάς. Ταλαίπωρο υπουργείο παιδείας! Αυτό είναι αίσχος πρωτάκουστο, να μη μπορούν οι καθηγητές ν' αγοράζουν τα νέα κι αναγκαία κατά την κρίση τους βιβλία και να καταφεύγουν (που δεν καταφεύγουν) σε δυο βιβλιοπωλές με πολύ περιορισμένες αγοραστικές σχέσεις ποικιλίας βιβλίων. Πάντως εμείς, μα την αρχαία οργή του Δία, δεν κατανοούμε τέτοιους νόμους και κανόνες, από κακλαμάνειους κρονοφάγους που πάνε να φάνε ηθικά και πνευματικά τα ίδια τα παιδιά τους!

Η κόμισσα και το μαντζούνι

Ο Φρέντυ Γερμανός, μετά το ταξίδι του στις ΗΠΑ και τις χολυγουντιανές του έρευνες. «Συν τοις άλλοις» και πάνω στο γνωστό ειδύλιο της σεξοβόμπας Μ. Μονροε με το θρασύτατο Μπομπ Κένεντυ που την έφαγε (θεός σχωρέστη)... ανακάλυψε στη Μυτιλήνη (ώ του θαύματος(!) μια γριά λέει κόμισσα, ανεψιά του Καβαφη (κάτι τρέχει στα γύφτικα(!) και την παρουςίασε από την ΕΡΤ. Φτύστε τον κι αυτόν τον καβαφόφιλο μη βασκαθεί από τα έκπληχτα μάτια του κόσμου για τη θαυμαστή ανακαλυψη(!) Μα τι μεταδοτική κατάντησε τελοσπάντων αυτή η καβάφεια λύσσα; Έτσι που το πάνε, καιρός είναι... ν' αναζητήσουν και τη σκόνη της κοπριάς του αφυσικού κι ανωμαλοερωτική αλεξαντρινού ποιητή, και να την κάνουν μαντζούνι, για να καταπρούνουν την οξεία καβαφίτιδά τους(!)

Της Ε.Ε.Α. οι «αλλαγές»

Στην ΕΕΑ οι εκλογές
δεν εφέραν αλλαγές.
ψήφισαν όλοι το Λιά
που τους φόρεσε γυαλιά(!)
Κ' η ασπόνδυλη η κλίκα
αν και είχε φόβο, πίκια,
τηνε ψήφισαν διακόσιοι·
πως τους έχει καπελώσει
του Συνδέσμου η «ηγεσία»
με ισόβια αταξία
και μωροφιλοδοξία(!)
Συγχωνεύτηκαν μπας-κλας
να τους κλαις και να γελάς·
κι άλλαξαν σαν ο Κολιός
βάζοντας την κάπα αλλιώς(!)

Φαβοριτισμός και κώνωψ...

Ένας Σύλλογος βιβλιοχαρτοπωλών, φαίνεται με πολύ «σοουινγκέμερις» συμβούλιο, τμήσε τον Ιούνιο στο Άλσοο Κηφισιάς τον Μάρξ μαζί με τον Καβαφη. Τον πρώτο για τα 100 χρόνια απο το θάνατό του, που πολυδίκαια τιμήθηκε σ' όλον τον κόσμο, ο ευεργέτης της ανθρωπότητας για την απολυτρωτική κοινωνική φιλοσοφία του. Αλλά και τον δεύτερο-είπαν για τα 50 χρόνια από το θάνατό του (θεός σχωρέστον). Εθνική μας απώλεια βλέπετε κι ο ποιητής της παρακμής για τους ομοιοπαθείς του και τους παρασυρμένους θιασώτες του. Όμως, το αν συγκριτικά ταίριαζε να συνεορτάσουν και συντιμήσουν τον εύρωστο πνευματικό και φιλοσοφικό γίγαντα Μάρξ, με τον κώνωπα κ' υστερικό πεζοστιχοπλέχτη Καβαφη, δηλαδή το που έσμιξαν το μύρο με τη μπόχα, την κολωνια με την κοπριά, αυτό ας μας το πουν οι τιμητές κ' οι εμποροι του Συλλογου βιβλιοκουκλοπαιγνιοχαρτοπωλών(!) Τι «τσίντιλε-φίντζιλε» φαβοριτισμός ήταν αυτός; Τι συγκριτική θεώρηση και σμίξη; Βάλανε δηλαδή τον κώνωπα να διυλισουν την καμηλο και τους κατάνη η δεύτερη! Ήθελαν φαίνεται να κοκκινίσουν και τον Καβαφη δίπλα στον Μάρξ. Αλλά τα κόκκινα αυγα δεν βαφονται με κβαφικά... αέρια(!)

Αμφισβητήσεις κι εγωισμοί

Ένας παλιος συγγραφέας έγραφε για την εποχή του:

«Κανεις δεν έχει πεποιθηση στον εαυτο του. Κανεις δεν αναγνωρίζει τον άλλον. Καθένας κοιτάζει να κολλησει όπου τον συμφέρει και να ξεκολλησει από όπου δεν τον συμφερει. Όλοι προσπαθουν να κανουν τον μεγάλο... και όπου περασει περασε». Ατομικισμοί κι εγωισμοί στο έπακρο(!)

Με τι αντιστοιχούν αυτά;

– Με το Σήμερα στη χώρα μας! «Τάλε κουάλε». Οι ίδιοι ανθρωποι σα χαρακτήρες και τότε και τώρα. Κρίμα!... «Κ' η κοπριά στα λάχανα»!

Συμπόσιο και αντιφατικές νεοθεωρίες

Τον Απρίλη στην Αθήνα, έγινε ένα Συμπόσιο Αισθητικής που οργάνωσαν στον Περισσό της Αθηνάς στελέχη μαρξιστικής νεολαίας χωρίς όμως πλατιά συμμετοχή φτασμένων λειτουργών της μαρξιστικής αισθητικής, της λογοτεχνίας, και της κριτικής. Ιδεολόγοι μαρξιστικής και αντιμαρξιστικής αισθητικής δεν κληθήκαν. Οι ίδιοι και οι ίδιοι πουλήσαν πνεύμα τέχνης. Ο κοπιάζων γεωργός έξω του νυμφωνος των καρπών! Και δεν είναι ότι το έπραξαν κατά πως λέει κ' η παροιμία «παιρνω δίνω σ' αφεντιά μ' τρωω γω κ' η φαμίλια μ'»· αλλά το παραξήλωσαν με τις αντιφάσεις τους και

άνθρωποι ασχέτοι με την τέχνη, την αισθητική και τη λογοτεχνία. Ίδου ένας πιστός κι αξιέπαινος στην ιδεολογία και στα πολιτικά πράγματα, αλλά, άσχετος και ξένος και διχασμένος στα περί δημιουργίας, τέχνης και τεχνικής πράγματα. Ο Νίκος Κοτζιάς λοιπόν παράτησε μάλλον τον αρχιπροφέσορα της αισθητικής. Και βδού τι λέει ο νέος αυτός διαφωτιστής για την τέχνη που δεν θα γλίτσαν μόνο οι καλεσμένοι ξένοι, παρά και το παρδαλό κατσίκι με το διχασμό του. Είπε λοιπόν στο Ξυλόβριο και αναδημοσιεύει ο «Ρίζος» την εισήγησή του στις 23/4/83:

«Η τέχνη είναι ένα μέσο γνώσης και ειδικότερα αυτογνωσίας του ανθρώπου –μέσω της αισθητικής του εκμυστοποίησης– πηγή χαράς και ικανοποίησης, παράγοντας πνευματικής-πρακτικής επίδρασης πάνω στην πραγματικότητα, με στόχο την αλλαγή και το προχώρημα της».

Και παρακάτω, αντίφαση:

«Δε θα 'ταν σωστό, να ταυτίζουμε την τέχνη με την ιδεολογία, παρόλο που η πρώτη είναι φορέας και ταυτόχρονα ένας από τους παραγωγούς της δεύτερης».

Προχωρούμε, άλλη αντίφαση:

«Ολοκληρώνεται η εμφάνιση μιας ιδεολογίας και μετά η τέχνη, της δίνει απλά μια καλλιτεχνική μορφή».

Σε άλλο σημείο· και οι αντιφάσεις του πάνε κορδόνι.

«Να μην αναζητάμε σε κάθε καλλιτεχνική εκδήλωση, ένα άμεσο ιδεολογικό ισοδύναμο».

Και αλλού: «Το βάθος των απόψεων και ιδεών του καλλιτέχνη, θα εξαφάνιζε το ρόλο της προσωπικότητας στην τέχνη».

Πιο κάτω: «Ο καλλιτέχνης έχει πάντα ένα ιδεολογικό τρόπο ν' αντιμετωπίζει το αντικείμενο του έργου του, ότι το φορτίζει ιδεολογικά, αλλά και δρα ιδεολογικά».

Κι ακόμα ένα: «Στη συνείδηση του καλλιτέχνη που συχνά χαρακτηρίζεται από αντιφάσεις (ποιός του τό 'πε ότι οι καλλιτέχνες είναι «συλλήβδην» αντιφατικοί; Έξ ιδίων κρίνει αλλότρια;») στην κοσμοθεωρία, στις αντιλήψεις του και στις ψυχικές του διαθέσεις, από αντιφάσεις ανάμεσα στις πεποιθήσεις και τις συμπάθειές του, τα ορθολογικά και αυθόρμητα συναισθήματα».

«Πάρτε τον στο γάμο να σας πει και του χρόνου». «Αν έκαναν όλες οι μύγες μέλι... έτρωγαν κ' οι γύφτοι με τα κουτάλια». Τώρα όποιον Κοτζιά θέλετε από τους δυο πιστέψτε· τον κατωκαπάνω ή τον απανωκάτω; Αυτή είναι η ασύμβαση κ' η καταπίεση των ξένων χωραφιών από πολλούς ρωμιούς. Δεν έμαθαν ούτε καν... το «έκαστος εφ' ω ετάγη», ούτε την παροιμία που λέει: «έξω από το χορό πολλά τραγούδια λένε».

Λαπάδες και λάχανα...

Το τρίμηνο της ΕΡΤ που πέρασε με πολύ Μάτση και Τσαρούχη κοντέψαμε να τσαρουχοφαγωθούμε ματαιώς. Ο πρώτος βέβαια χαιδευτική συγγραφική μετρίότητα με φκιαχτά κι επιτήδεια σήριαλ... την κάνει την «καλή» του ο καλοτυχός κι ευνοούμενος κ. Αρσενίας... κι ας μη δι μένει τίποτα στο τηλεοπτικό κοινό από τα γλυκερά και γλυκανάλατα παρασκευάσματά του. Αλλά, κι ο δεύτερος οι προβολές και γαλαντομίες έγιναν παραυνοούμενος. Ως και από το Μεξικό τηλεφώνησε η κ. Υπουργίνα να πλη-

ρωθεί κατεπειγόντως ο Γιάννης Τσαρούχης με 3 εκατομμύρια δρχ. για μια σκηνοθεσία του... στο «Επτά επί Θήβαις». Η εντολή της μάλιστα ήταν επιταχτική, αυστηρή, να μη καθυστερηθούν τα χρήματα στο Γιαννάκη μας. Και πρόσφατα από 2 εκπομπές έλαβε 800.000 δρχ. Βάλτε με νου σας τώρα πόσα εκατομμύρια σε διάφορους ευνοιοκράτες και κοπροκράτες που δεν προσφέρουν τουλάχιστο ούτε σαν τον Τσαρούχη μια κάποια πείρα ζωής, χρωμάτων ζωγραφικής, αλλ' έστω ερεθισμάτων ναυτοεπιληχτικής... όπως ο λαλίστατος ολίγον τι αριστοκράτης «Τσαγούχης». Όμως, κι αν δεν είναι καλά όλα τα σήριαλ... ουκ' έστι και προς θάνατον! Τι να κάνουμε! τ' αριστουργήματα έχουν βλέπετε περφάνια και γόητρο, αυτογνωσία κι αξιοπρέπεια. Γιαυτό και βρίσκονται στις μπάντες, σε συρτάρια, σε ράφια και σε καραντίνες... Πάντως όσα βλέπουμε άλλα μισοτρώνονται, άλλα παρατιούνται, ανώδυνα, κι άλλα εξοργίζουν το κοινό, γιατί δεν ξερομασιούνται αλάδωτα, ασάλτωτα κι ανούσια. Βέβαια τα 80% από το 60% των γενικών προγραμμάτων στις τουβούλες που είναι αμερικάνικα δεν το συζητάμε γιατί, ότι δίνουν οι αφέντες... τρώνε οι δούλοι! Κι αν τέλος τα τηλεοπτικά και ραδιοφωνικά πνευματικά και καλλιτεχνικά φαγιά δεν είναι καλά και θρεπτικά, ωφέλιμα κι εξαισία και τ' αναγκαία του λαού μας... τα καταγράψουμε στους λαπάδες, στους μελανοζωμούς και στα λάχανα... κι ας είναι και αλάδωτα(!)

Η κριτικολογοτεχνική Θεσ/νίκη

Καημένη πνευματική Θεσ/νίκη! Είχες κάποτε αναδείξει σοβαρούς κι έντιμους, σεμνούς, άξιους κι έγκυρους κριτικούς της λογοτεχνίας, που βοήθησαν πολύ με την προσφορά τους τα νεοελληνικά γράμματα, όπως ήταν π.χ. Ο Π. Σπανδωνίδης, ο Γ. Δέλιος, ο Τ. Γκοσιόπουλος, ο Στ. Ξεφλούδας, ο Γ. Κικισόπουλος κ.α. Μα τώρα; Ήρθε ένας καιρός που απόμεινεςχεδόν γυμνή, λεία σε κάποια συμφύρματα ονομιπισμού. Επισημαίνουμε την εισβολή στο ξέφραγο αμπέλι των γραμμάτων κάττοιων ατάλαντων, αδίσταχτων κι επιτήδειων κοντυλοφόρων, που μειώνουν το κριτικολογοτεχνικό σου παρελθόν. Είναι οι νέοι θρασύτατοι κι ακαλλιέργητοι θορυβοποιοί, μιας αφόρητης χυδαιολογίας κι αφηρημένης ψευτοδημοσιογραφίας. Είναι οι ακατάληπτοι και οι αργκολόγοι του πιο χοντροκομένου κι αηδιαστικού μοντερνισμού με σουριαλιστικές φλυαρίες, όπως κάποιοι νεαροί κοκωλοκεχαγιόγλοι-ξεξακηδοκουτσούκοι κ.α. Έρμη κριτικολογοτεχνική Θεσ/νίκη, τι σου 'μελε να πάθεις... Τώρα που βγαίνουν οι αλεπουρές και παρασταίνουν τα κεφάλια με τα τουρλούτουρλού-μαιντανο-μπουρδολόγια τους(!)

Ένας... Λάμας και η Σχολή του φέουδο

Ο του φιλολογικού σνομπισμού και του δημαγωγικού θόρυβου περί καβαφισμού και σεφερισμού κ. Σαβοΐδης, μας είπανε καθηγητές του Πανεπιστημίου πως μετέτρεψε τη φιλοσοφική Σχολή Θεοσ/νίκης σε φέουδο του, πως την έκανε στεγανό του, και σαν Δαλάι-Λάμας και ντερβέναγας, κινεί τα νήματα όλων των εκδηλώσεων. Αυτός προκαλεί και κινεί δαχτυλούς και παραδαχτυλούς... Αυτός ο χτεσινός καφεπότης με κουμπανταδόρους της χουντοκρατίας, πριν του δώσουν την έδρα του. Μήπως ήταν και πρώην δ/ντής του Αμερικάνικου Κέντρου Πληροφοριών; Αυτός ο αόρατος και πολυεδρικός καθηγητής με τις ανεξιχνίαστες σκοτεινές διασυνδέσεις του. Μετεβαλε τη φιλοσοφική Σχολή Θεοσ/νίκης σε μπαμπουλικό τοιφλίκι του και στεναχτηριο για τους άλλους! Αυτός που το κάνει... σαν η Περσεφόνη της μυθολογίας που χανόταν, έξη μήνες στον Πλούτωνα κι έξη στη μάνα της... Έχει λέει έδρα και στο Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ των ΗΠΑ. (Έχει;) Ποιός να μαθει που παει και τι κάνει στη λαβυρινθια υπερατλαντική παραμάνα του; Πάντως όπως μας πληροφορούν: τους 6 μήνες λείπει από τη Θεοσ/νική. Έχρε απο τοιούτους μάνα μου Ελλάς, τι τραβας και δε μιλάς!

Ιδανικο-προκατάληψη η αστάθεια;

Στο «έθνος» τις 4-5-83 ο καθηγητής κ. Μ. Μερκλής γράφει σε άρθρο του με τίτλο «Μαρξίστες διανοούμενοι» παλλά. Ανάμεσα σ' άλλα επικαλείται και την άποψη του Ένγκελς που έγραφε στον Λαφάργκ ότι: «ο άνθρωπος της Επιστήμης δεν έχει ιδανικό επεξεργάζεται επιστημονικά πειράματα... Κι όταν έχει ένα ιδανικό δεν μπορεί να είναι άνθρωπος της επιστήμης, γιατί έχει μια προκατάληψη». Δεν ξέρουμε αν τα λόγια αυτά είναι αυθεντικά του Ένγκελς. Αλλά, μήπως ο κ. Μ.Μ. τα παραθέτει σαν επιχείρημα, για να δικαιολογήσει τη δική του ιδεολογική αστάθεια;

Βλάβες εξεπιτηδες(;)

Στα 100 αμερικάνικα σήριαλ (υποχρεωτικών φαίνεται εμπορικών αγορών) φερνουν οι ιθύνοντες και κανά ρούσικο για στάχτη στα μάτια του κοινού. Αλλά, κάθε φορά όταν το προγραμματίζουν, σκαλώνει η βελόνα, παθαίνει βλάβη ο σταθμός, περνάει η προγραμματισμένη ώρα του, κ' ύστερα, «μας συγχωρείτε για τη διακο-

πή»... και δε βλέπει ο κόσμος τίποτε, όπως πρόσφατα με το αριστούργημα του ρωσικού κιν/φου «Το Πετρινο Λουλούδι». Λέτε να προκαλούν τη βλάβη σκοτεινές αόρατες χείρες, ή το κάνει η Τ.Υ. εξεπιτηδες(;)

Κυναιδιστικές υστερίες...

Ο κυναιδισμός γενικά, είτε είχε ακουστεί στην αρχαία Ελλάδα είτε στη νεώτερη, είτε είναι του λαβάφη, είτε των καβαφιστών κλπ. ανώμαλων τύπων μιας αρρωστημένης κοινωνίας, δεν είναι απλώς ένα λάθος της φύσης που διορθώνεται, με την ηθική δύναμη τ' ανθρώπου, είναι μια ατομική πληγή που γίνεται επιδραστικά κοινωνική. Είναι παράλληλα και μια μομφή. Έτσι γίνεται συνηθια και σωματική βλάβη... και προς τι η θεοποίηση της, πιθανόν από συμπασχόντες τοιούτων αδυναμικών; Πως δικαιολογείται το ρητό της αρχαίας σοφίας «νους υγιής εν σωματι υγιή» κλπ.:

«...ασκία» παραφιλολογίας

Τι τραβανε τα καημένα τα ερτζιανά κύματα με τη ραδιοφωνία μας και τα διάφορα κούφια προγραμματά της... Ευτυχές όσοι δεν ακουνε! Όπως όμως μας πληροφορήσαν τελευταία, έχουν αρπαξει κι εκεί τις ακριβοπληρωμένες ώρες, κάποια ανθρωπάκια της παραφιλολογίας και της λογοτεχνίας, κάποιοι συμβατικο κομπομεσάρηδες, τρακτικά του χαμαιλοντισμού, και μάλιστα ένας φιλολογικός πρόσφατα, αφού, αυτοσυνακηρυχθηκε «αντιτασθακός» που... «τω καιρω εκείνο» από γυμνασιο της επαρχιας πήγε ευνοικότερα σε πρωτευουσάκι... αποκαλεσε -μας έπαν- θρασύτητα το λαό των επαρχιών «μπασταρδο»... Δε θέλουμε να το πιστέψουμε. Αλλά, μερικοί ντιλεταντηδες και μίεσοσλοικαι (κατά ψαλίδα) του σαβοΐδου κυκλου και του στριφοδικου εγκεφαλικου μοντερνισμού... όλα τα κανουν, κίολα τα τρώνε(!) και γινονται και Παπαχρονηδες στην αληθινή κι ωφελμιστική λογοτεχνία του λαου μας. Η συμπεριφορά τους η τόσο εγκωστική και υπεροπτική, μας φερνει στο νου και λογα του Μακρυγιάννη: «Έμας θελομεν να μας λενε μεγαλους... Κι ας τους δινωμεν ασια γιοματα αγρα...»

Ο έρωτας της «Φαλακρης»

Ένας καθηγητής γαλλικών στα Γιάννινα, έχει τόσο τρομερό κι αβάσταχτο ισόβιο έρωτα με τη «Φαλακρή τραγουδίστρια» του αλαλα-μπάλαλου Ιονέσκο... που σχημάτισε τον ερασιτεχνικό του θιασακο... και την παιζει... ταχτικά και παρηγοριέται ο τάλας και διχως θεατές. Πρόσφατα όμως τον μιμήθηκε και το ελληνογαλλικό κολλέγιο «Δελασάλ»... και την παιζουν κι εκεί(!)

Ρε τι χαριτωμένες που είναι μερικές τρέλες του δημερινού μας κόσμου, όταν ταυτίζονται και αναπαραστάνονται και πάνω στο σανίδι, έτσι απτά, ζωντανά και προκλητικά, σα να λες και να πιάνεις βρεμένο σανίδι για κάθε ερωτιάρη της «Φαλακρής...»

Ποεταστρικά «όστρακα» μπαγιατικά

Πάλι εφέτος τ' αποτυχημένο και γελοίο ποεταστρικό συνέδριο τις αρχές Ιούλη στο Ρίο... Οργανωτές τα «όστρακα» «τουτέστι» μαλάκια, της «Υδρίας» των Σκαρτ(σ)ήδων. Γλυκάθηκαν οι κωλοτουμπάκηδες του Σαβοΐδη και Σία... Έφαγαν λοιπόν με πολλές μασέλες, ήπιανε, και αρλουμπήρησαν κατά κόρο.... «από την πολη έρχομαι και στην κορφή κανέλα»(!) Κι όλ' αυτά με τις ευλογίες της Μελίνας, από το ταγάρι του λαού! Όλα τα γεύματά τους, ήταν λουκούλεια και γαργαντούικα... μέχρι τσιλοκοπιού. Αλλά, κοντά είναι κ' η θάλασσα για το μπιανιάρισμά τους(!) Ευτυχώς δηλαδή, αλλιώς, τι θα γινότανε όλ' η Αχαΐα μέσα στο βαχ καλοκαίρι(;). Γιατί τα θρασιά τα μαλάκια εύκολα μπαγιατιάζουν και βρωμάνε. Έτσι, θα θέλαμε φίμωτρα, γιατί δεν θα μας έσωζαν ούτε «οι Φρουροί της Αχαΐας» του συγγραφέα της «Μάρμωας». Πάντως ρε παιδιά, αυτά τα παραχαιδεμένα «όστρακα» του Σαβοΐδη πολύ το παραξήλωσαν με τα κομφουζιά τους. Κι έπειτα, εγώ ξέρω ότι: Ο ενθουσιασμός και τα στρείδια, μήδια, σαβ(ρ)ίδια τρώγονται φρέσκα. Όταν μπαγιατιάζουν, πιάνεις τη μύτη σου, γιατί δεν αντέχεις από τη μπόχα και η ατμόσφαιρα δηλητηριάζεται. Τι μελάδες τελοσπάντων κι αυτοί οι στρουχτουραλιστές-σουρεαλιστές μαλακιάζοντες... Να ιδούμε ως πότε θα επιμένουν, ροκανίζοντας μελίनिया κονδύλια, (από το μόχθο του λαού) να μας πουλάνε τις κωλοφωτιές για φάρους και φαναριαί(!)

Ελιγματική κατιούσα;

Ο «φίλος» μου ο Λιάς γέρασε ο καημένος πρόεδρος σε σωματείο λογοτεχνών... και τώρα προβιβάστηκε σε.. αντιπρόεδρο(!) Όπως βλέπετε, η σειρά της βαθμολογίας πάει πίσωκολα... δηλαδή, «από δήμαρχος... κλητήρας»(!) Ντροπή σε ψηφοφόρους «αλλαγής». Ένας ιμαλάσιος τιτλούχος, από την ανιούσα θητεία του ο ατιούδας, να παίρνει στην ΕΕΛ τη βαθμολογική κατιούσα(!) Αλλά, παρντόν, μη φτιρνίζεστε. Με ελιγμούς καταχτιούνται . . οι στόχοι.

Οι αρουραίοι μιας «ιντελιγκέντσιας»

Οι στρουθοκάμηλοι «ιστέηδες» της ψευτοελίτιδας τάξης των σουρεαλιστικών γραμμάτων, ιδεολογικά ανεργάτιστοι, βγήκαν από πέρυσι σαν αρουραίοι πι-

γανιά και άλωσαν και τη ραδιοφωνία. Έτσι οι «κουλτουριάρηδες» αυτοί της μόδας, όλο με μπάφες και με φούσκες απόλα τα προγράμματα, τσιλοκοπούνε τους αιθέρες, καβαφοτραγελαφικά κομφουζία. Φιλολόγοι και ποετάστροι, λολο-τεκνάρηδες και κριτικίζοντες, μανιακοί σαβοιδολακέδες, δε φτάνουν τα καθημερινά αλαλούμια τους για κορεσμό του σνομπ, το κακό είναι που αρπάζουν από 10 χιλιάρικά την ώρα ο καθένας. Μη μου πείτε ποιοί είναι. Οι αρουραίοι πολλαπλασιάζονται σε τέτοιες καταστάσεις. Αργυριοκακναβάτοι, Ματσηοδάλληδες, Κοτζιαδομπλεζίνηδες, και βάλε και βάλε... λεξηθήρες και κακοποιοί της λογικής, των εννοιών: φιγουρατζήδες και κάπηλοι της κριτικής και της λογοτεχνίας. Έχουμε παραγίνει. Έρμε λαέ τι πληρώνεις! Ανέβασες Κυβέρνηση του προοδευτικού Κέντρου, να λυτρωθείς από στεγανά κατεστημένα... και δυναστεύεσαι πάλι από ξιπασμένους αρουραίους της καιροσκοπίας και της ομφαλοσκοπίας. Γιαυτό καημένη μου λαέ,σου πληθαίνουν τα αίσχη και τα βάσανα! Ε, ρε δυναστεία του «Συσκοτίσματος»... ας ύψεσαι με τους αρουραίους και τις επιδρομές τους!

Παρακαβαφικά...

Δεν υπάρχει αλήθεια όριο και φραγμός στον έξαλλο καβαφισμό, μήτε έρμα και φως συγκριτικής που μπέρδεψαν και μόλεψαν το «Παλαμικό έτος» με το «Καβαφικό έτος». Τους καβαφόφιλους τους έχει κυριέψει λύσσα(!) Και δεν τους αρκεί το μεθύσι και η καβαφονεφέλικη ατμόσφαιρα του κλινού άστεου παρά; αλωνίζουν και σαλιαρίζουνε σ' όλη τη χώρα. Μην απορείτε για το ποιοί εγκέφαλοι κινούνε τα βρυκολακιασμένα καβαφολατρικά νήματα. Δεν είναι άλλοι από κείνους που ανήκουν στις κλίκες των κ. Σαβοΐδη και Κουν και λοιπών τεκνών που σέρνονται πίσω τους, μπορεί και με την επικουρία της... Αλόμας. Καταφέρουν κάθε τόσο και την κ. Μελίνα, κι επικυρώνει αργιότι τις παρακαβαφικές αυτές τιμές, τις μόνιμες, τις τόσο βαρετές και σχεδόνισόβιες καβαφογοιόρτες. Αυτοί οι παραχαιδεμένοι Δον-Κιχώτες της πισωστρέφειας, τό 'χουνε παρακάνει στον Τύπο, στο ραδιόφωνο, στην τηλεόραση, στα σχολεία, στο παλκοσένικο, παντού με το αμαρτωλό τους είδωλο μπροστά και την παραχουδαιολογία τους(!) Μα τι τους χρωστάει ο κακομοίρης ο λαός, μια ζωή ολάκερη, να τον καταπονούν οι πισωστρεφικοί αδιάκοπα, με τα ίδια και τα ίδια σαβοΐδια ορνιθοσκαλισμάτα, για έναν ποιητή που έγραψε 20 προκομένα ποιήματα; Όλοι σχεδόν οι Έλληνες γράφουν από 10-20 καλά ποιήματα στο βίο τους. Αλλά, οι φιλάρεσκοι κ' οι καλλονάτοι καβαφόφιλοι, δε βλέπουν τίποτε άλλο μπροστά τους, από το ινδαλμά τους(!)

Η απλότητα είναι το ριζικό των ταλέντων, το υπέρτατο μέρος της καλλιτεχνικής μαστοριάς.

Ι β ά ν Α λ ε ξ. Μ π ο ύ ν ι ν

Πικάντικες Αγγελίες

Του Φάνη Χιουμορίδη

Ζητούνται ακροατές στη Θεσ/νίκη, για τους απωλέσαντες την αίσθηση του γελοίου παρακαβαφολόγους και ομφαλοσκόπους, ορνιθοσκαλιστές και λογοκόπους κ.κ. Σαβοίδη και Κο-κώλη, καταλαβόντες χουντομεσονύχτια έδρα παραφιλολογίας(!)

Ζητούνται φίλοι -ιδιαιτεροι- του κ Κάπα Κουν για τα νυχτερινά τσάγια του θεατροδασκαλου, προκειμένου να τους αναδείξει κι αυτούς θεατρογράφους(!)

Ζητούνται αφελείς για να χάσουν τα φούμαρα, πως: οι διεθνείς ληστοπειρατές Άγγλοι (που ρήμαξαν τον αρχαιολογικό πλούτο της οικουμένης) θα μας επιστρέψουν τα ελγίνεια μάρμαρα!

Ζητούνται σοβαρά και γνωστικά μέλη για τα ποικιλώνυμα κι άχρηστα λογοτεχνικά σωματεία στη χώρα της μωροφιλοδοξίας, της αδικίας, πάσης νοθείας και αμφισβητο-αταξίας(!)

Ζητείται ειδικός χρυσοσχόος για τα παράσημα που απονέμονται από το κράτος... στα διάσημα προσώπα, τους λογοκλέφτες κι όλους τους ακαταλαβίστικους ψευτομοντέρνους του συρμού, ανόητους κι επιτήδειους λεξοστιχοπλέχτες(!)

Ζητείται καταπραύντικό καταπότι, για την οξεία δαφνο-μαντζουνί-τιδα, που κυρίεψε τους παραδοξαμένους, βεντέτους γραμμάτων και τεχνών των ημερών μας... Τσαρουχο-Σαμαρο-Ριτσο-Κατράκηδες κ.α. κι όλες τις φυρο-λογικές κι ασπόνδυλες κλάκες που τους... παρα-κανα-καρξούν.

Ζητούνται ειδικοί αισθητικοί και κριτικοί αναλυτές για τους στίχους της -Ανατομίας- του συμπαθη Γ. Δ που μιλώντας ο ίδιος στη Θεσ/νίκη (Αίθουσα Μακ Σπουδών) σ' ελάχιστο ακροατήριο επιστρατευμένων φοιτητών από το φίλο του Σαβοίδη, αυτοανακηρύχτηκε ο αούταρεσκος κι αυτός.. -αντιστασιακός- στιχοπολεμιστής, στην αποφράδα χουντοεφταετία.. με την αρχαιοσυλληχτική του σπλοχρησία(!)

Ζητείται κρανίσια κλίτσα, ή βρεμένη σανίδα, ή και μαγίσκος άπλυτος βοϊδοπατσάς, για κάποιον αρχάριο κι ασυνάρτητο χυδαιολόγο κοντυλοφορίσκο και ψευτοκριτικό της εφημερίδας -θεσσαλονίκης- Η.Κ. που χαρακτήρισε έναν καθαλοκαλάμη φίλο του αθηναίο για το ποετάστρικο -χρονόμετρο- του.. τον -πιο ακέραιο σωματικά ποιητή-(!) Ε. ρε -μπανανία- χώρα, τι τραβάς κακομοίρα από τους αδίσταχτους κακοποιούς του λόγου και της λογικής!

Ζητούνται νέοι χώροι, για μοντέρνα σκυλοκομεία και νέοι σκυλογιατροί κατά το πρότυπο Σαβούρα και ειδικοί με φίμωτρο καθαριστές για τα κοπροχανεία πεζοδρομία Αθήνας και Θεσ/νίκης, για νεώτερης μόδας κούρα στη φανατική σκυλομανία της ανομπαριστικής ρωμιοσκυλοαριστοκρατίας(!)

Ζητείται ειδικό θεραπευτικό σφρονιστήριο, για ψυχονητικές ψυχώσεις, υστερίες και ανάγκες δεσποτάδων... που εμπορεύονται θεούς και καπηλεύονται θρησκείες και αγίους, αποκαλώντας -άθεους- εκείνους που δεν διαπράττουν τα παραπάνω εγκλήματα κατά των αφελών και των όχλων.

Ζητούνται ειδικά φάρμακα, για την τρέλα των αυτοκτονιών και την ανεπαρκή κι ελεεινή διαπαιδαγώγηση των ξεστρατισμένων νέων στη χώρα μας.

Απωλέσθη τσίπα ντροπής που ανήκει στη γνωστή δράκα μωρών καβαφολόγων με αρχηγό τον κ.Γ. Σαβοίδη που γράφει στα -Νέα- του 23-4-83 ότι -...ο Καβόφης έγινε για μένα υπόθεση ζωής... και ότι κανείς δεν είναι σημαντικότερος και οικουμενικότερος ποιητής από τον Καβόφη-. Άμποτε λοιπόν ο ευράν την εντροπήν να είναι αράτης πρώτου μεγέθους, του τύπου (αν θυμάστε) Μοχλου και Ροζαλίας.. και αμειφθήσεται γενναίως, για να ησυχάσει επιτέλους ο καβαφόπληχτος κόσμος από την πωσαστρεφή καβαφολύσσα της παγκαλοβραβευμένης αλεξανδρινής ποιητικής μουστόγριας που η δυναστεία των μανιακών καβαφοπαράλόγων το έχει παρακάνει ..

ΨΗΦΙΔΕΣ

Του Ιάσωνα Ευαγγέλου

Η αμάθεια που συμμαχεί με τη θρησκοληψία είναι πιο επικίνδυνη απ' την αμάθεια που συμμαχεί με τον πολιτικό φανατισμό.

X

Στην Ελλάδα, ο χριστιανισμός αντικατέστησε το -λογικό- αμάρτημα με το -ηθικό- αμάρτημα.

X

Ο νούς είναι ένας μύλος, που η φτερωτή του γυρίζει με το νερό της πραγματικότητας ή με τον άνεμο της φαντασίας.

X

Το βέλος της επιθυμίας του άξιου ανθρώπου, αναζητάει μακρυνό στόχο.

X

Όποιος αληθινά αγαπά τον εαυτό του, τον παιδεύει.

X

Οι περισσότεροι φοβούνται τον πειρασμό και τον αποφεύγουν· μερικοί τον προκαλούν και μετανιώνουν· ελάχιστοι μπορούν να πειράζουν τον πειρασμό και να τον ευτελίζουν.

X

Πως λέγεται η μοναδική αρετή που κουτσάινει; Δικαιοσύνη,

X

Κάθε φορά που ικανοποιείται η επιθυμία μας, νομίζουμε πως ο κόσμος έγινε τέλειος.

X

Το ποτάμι της αγάπης ποτίζει πρώτα τις όχτες του.

Πολιτικοκοινωνικά κεντρίσματα

Λόγια που καίνε
του Στέλιου Κεντρή

Ο Συγγραφέας έχει χρέος να γράφει την αλήθεια. Δηλαδή, δεν πρέπει να την αρνείται, ούτε να την παραλείπει, κι ούτε να τη μασκαρεύει. Η αλήθεια είναι χρήσιμη, όταν μετατρέπεται σε ενέργεια.

Παρατηρήσεις και σχόλια στο νεοφιλόσοφο Κ. Αξελό

Ο νεοφιλόσοφος κ. Κ. Αξελός που ζει στη Γαλλία, ήρθε στην Αθήνα και μίλησε από την ΕΡΤ 1 στις 12 Μάη. Τον είχε προσκαλέσει το γαλλικό Ινστιτούτο για διάλεξη και ήρθε όπως είπε επί τούτο. Πάντα το λέγαμε, πως πρέπει να φιλοσοφούμε στη ζωή. Αλλ' επειδή οι λέξεις στ' αγγλογαλλικά κι αμερικάνικα κομπούζια χάνουν τά τελευταία χρόνια πολλές φορές το νόημά τους . . . προσθέτουμε τώρα και τη λέξη σωστά, ότι οφείλουμε δηλαδή να φιλοσοφούμε σωστά. Αφορμή γιαυτό μας δίνει ο κ. Αξελός γιατί δεν ξέρουμε αν το τηλεοπτικό κοινό της ΕΡΤ που τον άκουσε συνέλαβε ή κατάλαβε καλά τα λεκτικά του σχήματα . Είπε πολλά... μα τα πιότερα ήταν λόγια-λόγια τორνεμένα κι αλυσιδωτά σαν τα κομπολόγια που φκιάχνει η κατσίκα όταν ξαλαφρώνει. Μίλησε γιά τη σκέψη, χωρίς όμως καθαρή σκέψη και κατανόηση. Ταυτίστηκε με το πνεύμα του Νίτσε. Εξύμνησε το δυναμισμό των εκλεκτών, του ρατσισμού, τόν υπεράνθρωπο της σκέψης. Είπε πως καταφρονεί και δεν υπολογίζει τη σκέψη του λαού και των απλών ανθρώπων, παρά μόνο τη σκέψη των δυναμικών. Έτσι σχετικά μιμήθηκε και ο Φίρερ το Νίτσε και προξένησε τ' ανομολόγητα εγκλήματα στην ανθρωπότητα.

Ανάμεσα σε πολλά άλλα είπε και τούτα:

- 1) Ότι μετείχε στην Εθνική Αντίσταση . . . και δεν μας ανέφερε σε ποιά και σε ποιό τμήμα της.
- 2) Στάθηκε αρνητής και αμφισβητίας των πάντων.
- 3) Μίλησε αόριστου κι επιδειχτικά για «αριστοτελισμό» χωρίς την τετράγωνη λογική του Αριστοτέλη.
- 4) Δυστρέβλωσε τον Μάρξ και παραποίησε την πραγματικότητα.
- 5) Αρνήθηκε τον υπαρκτό Σοσιαλισμό, γιατί ως φαίνεται δεν πήγε επί τόπου σε κάθε χώρα να μελετήσει τις ιδιομορφίες και την ανάλογη

πρόοδο που επιτέλεσαν μεταπολεμικά τα σοσιαλιστικά καθεστώτα. Τα βλέπει όλα σαν ένα άτυχο κι αμφισβητούμενο παιχνίδι.

6) Είπε ότι το Δεκέμβρη του 1944 είχαν τάχα από πριν χωρίσει οι μεγάλοι τις ζώνες επιρροής κι εμείς, μας παραχώρησαν ή μας χάρισαν και μας πούλησαν στην Αμερική και στην Αγγλία, χωρίς ν' αναφέρει ο κ. Αξελός συγκεκριμένα ποιός, πότε; Πρόσωπα και χρονολογίες. Λέτε να του ξεφεύγουν ή τα λέει εξεπίτηδες; Αφού είχαμε κοτζάμ ΕΛΑΣ μ' εκατόν πενήντα χιλιάδες όπλα και τον πιότερο λαό μέ τό μέρος μας. Τότε λοιπόν είχαμε θέσιν ισχύος, και δεν είμαστε σφάγια, ή άλλα προϊόντα για να μας πουλήσουν οι «σύμμαχοι» ή να μας πιαζαρέψουν το ιερό μας πάτριον έδαφος, ή τη λευτεριά μας που την κερδίσαμε τότε με τόσο αίμα! Έπειτα η Συμφωνία της Γιάλτας και ο χωρισμός σ' αυτή (αν ίσχυε) ζωνών επιρροής (και δεν ευσταθούσε για μας) έγινε στα τέλη Φλεβάρη του 1945.

Είπε πως όλα στη ζωή και στην πολιτική είναι ένα παιχνίδι. Όμως η εθνική μας ανεξαρτησία κ' η λευτεριά μας δεν ήταν για μας παιχνίδι στο παζάρι. Άσχετα αν την έπαιξαν και την ξεπούλησαν άμυαλοι κι ανίκανοι ψευτοηγέτες . . . σαν τους Σιάντο-Ιωαννίδη που πρόσδεσαν το απελευθερωτικό μας κίνημα στο ζυγό των Άγγλων, από τον Ιούλη του 1943 . . . και δεν βρέθηκαν άλλοι ηγέτες ικανοί να τους βγάλουν από τη μέση· κι ας έρχονταν ύστερα ο αιμοδιψής Τσώρτσιλ με τον Ρούσβελτ να μας καταχραστούν και να μας υπονομεύσουν τη λευτεριά μας. Πάντως ο πρώτος τ' ομολογεί και στ' «Απομνημονεύματά» του ότι: Δεν ήταν σε θέση ο στρατός του, ν' αντιμετωπίσει τον ΕΛΑΣ στα βουνά της Ελλάδας.

7) Ο κ. Αξελός εξύμνησε περισσότερο το Χέγγελ και υποβάθμισε τον Μάρξ. Δεν έκανε καμιά αναφορά στον Λένιν που έδωσε σάρκα και οστά στον Μαρξισμό.

Αλλά, πιό προτιμύει αυτούς επιτέλους από τα δύο μεγάλα κοινωνικά συστήματα που επικράτησαν στα χρόνια μας; Αυτό μας το λέει

έμεσα με τις αντιλήψεις και τις θέσεις του. Θέλει είτε τον κόσμο με κεφαλαίο Κ και μας ζάλισε με το «χωροχρόνο» και το «μικρόκοσμο» καθώς και με τον Ηράκλειτο... χωρίς ηρακλειτισμό.

Ο νεοφιλόσοφος μπορεί να είναι πολύ πικραμένος και να είτε και μερικές οργισμένες αλήθειες που δικαιολογούνται. Αλλά, οι άντρες οι καθαροί αγωνιστές, οι πραγματικοί ιδεολόγοι και φιλόσοφοι σήμερα, τάσσονται ή με το καπιταλιστικό σύστημα, ή με το γνήσιο σοσιαλιστικό, εάν δεν έχουν βέβαια ένα δικό τους νέο σύστημα να υποδειξουν, που νά'ναι προσιτό και εφικτό για πραγμάτωση. Όσο για την κριτική, τη συγκριτική και τις αδυναμίες των δύο κόσμων, είναι χρέος και δικαίωμα του καθενός να παρατηρεί, να κρίνει, να διορθώνει και να ωφελεί. Πάντως οι λογικοί και δίκαιοι άνθρωποι και λαοί σήμερα προτιμούν εκείνο το κοινωνικό σύστημα που είναι εφαρμόσιμο και έχει λιγότερες αδυναμίες και μειονεχτήματα. Συμπερασματικά και συνοπτικά πρέπει να πούμε για τον κ. Αξελό ότι: έδειξε μια γενική και συγχισμένη άποψη κι αντίληψη για τον κόσμο. Αυτή είναι η φιλοσοφία του: Ένας αδικαιολόγητος για την ηλικία του συγκριτισμός, ένα «φίρδην-μίγδην» γνώσεων πολλών χωρίς σκοπό, και, πολλά εξεζητημένα κι ωραία λόγια εντυπωσιακά, χωρίς ουσία και πειθώ:

Πικρές κοινωνικές αλήθειες

Στις μέρες μας, πολύ συσκοτίστηκε τ' ανθρώπινο λογικό, και πέφτει σε τρομερούς παραλογισμούς και σε πρωτάκουστα εγκλήματα. Γινήκαμε κι εμείς μια κοινωνία πεζή, νωθρή, αλλόκοτη, ατομικιστική και παραδιχασμένη, καλοκακοταϊσμένη άπληστα κι ακαταλόγιστα, αποπνευματωμένη και αποχαυνωμένη. Αυτή μας η ποιότητα, πάει να γίνει πιά κανόνας.

Δεν θα ιδείτε στις πρώτες σελίδες των ελληνικών εφημερίδων, ότι καλλιεργήθηκε η τάδε γης, ξεχερσώθηκε ο δεινά τόπος. Το τάδε βουνό οργώθηκε, φυτεύτηκε κι έγινε περιβόλι (αλλά μπαρντόν δε χρειάζονται τα περιβόλια πιά εδώ, αφού γέμισε η χώρα μας νεκροταφεία φρούτων. Τα Χρυσά φρούτα του δικού μας ήλιου, τα τρώνε τα σκουλήκια, κι εμείς τρώμε τα κίβδηλα κι αμφίβολα του Ισραήλ και της ΕΟΚ). Εδώ δεν θα, ιδείτε ότι αυξήθηκε η

παραγωγικότητα, (γιατί η εργατική συνείδηση είναι εκφυλισμένη). Ή ότι η τάδε δύναμη της νεολαίας έκανε την εξής εθελοντική εργασία για την κοινή ωφέλεια. Δεν θα ιδείτε ότι διακρίθηκε ο Α' εργάτης βγάζοντας μεγαλύτερο πλάνο δουλειάς στο εργοστάσιό του, ή ο β' αγρότης συνεταιριστής, εφεύρε τρόπο αύξησης παραγωγής: ούτε ο καλύτερο δουλευτάρης κι αποδοτικός, πήρε το γ' εύσημο.

Στον ημερήσιο Τύπο μας, βαρεθήκαμε να βλέπουμε: φόνους, κλοπές, διαρρήξεις, αυτοκτονίες, αυτοκινητικά μακελειά στους δρόμους, ακατάσχετη τρέλα και ναρκομανία, ασυνενοησία και βαβυλωνία. Το 60°, σχεδόν της νεολαίας μοναδικά ενδιαφέροντα έχει: τα μπλουζίνια, τα λερωμένα από ξάπλες, ξεθωριασμένα και ξεφτισμένα για νά'ναι και λίγο χύπικα της μόδας (!) Τα τσιγάρα μάλμπορο, την κόκα-κόλα, το ουίσκι, τα μηχανάκια της τρελής, του σκοτωμού, τα κλασικά τεμπελίκια και τα χιδαιόλογα, τα χασίσια, τα προ-πο και τα ποδόσφαιρα, τα κούφια μυαλά, τις αλλοτριωμένες κι αδιαμόρφωτες συνειδήσεις (γράψε ασυνειδησίες) τα διάφορα ηλεκτρονικά παιχνίδια και άλλα επιζήμια και ψυχοχτόνα μέσα φθοράς, και διαφθοράς του ανεξέλεγκτου κι ανόητου καταναλωτικού μας κόσμου. Η ιδέα της πνευματικής νιότης, κι ενός ζωντανού, ρωμαλέου κι ενάρετου δυναμικού ψυχικοκοινωνικού πολιτισμού, χρειάζεται σωστή μορφωτική καθοδήγηση, φως και συνείδηση, δουλειά μεσαλίτικη, ατομική κι ομαδική απόδοση. Η πρόοδος δεν έρχεται μόνη της. Ως τότε θα λένε οι αρχομανείς ψευτοηγέτες: Φέρτε Αμερικάνοι να τρώμε... και πάρτε τα όλα δικά σας είναι... και κάντε ό,τι θέλετε, στα ιερά μας τούτα χώματα! Ως τότε όμως, τα πάτρια κι ευλαβικά εδάφη των αγίων προγόνων μας, θα βγαίνουν στο σφυρί και στο παζάρι των δανείων; Ας ελπίσουμε. Όσο κι αν λέει μια παροιμία:

Οποιος ζει μ' ελπίδες

πεθαίνει γελασμένος... αντίθετα, ο Γ. Πωπ έλεγε και πως «η ελπίδα ανθίζει ατέλειωτα στ' ανθρώπινα στήθια».

Νεώτερα από την Πολωνία

Φίλοι και από καταγωγή πολωνική, που πριν από καιρό, ζούσαν 30 ολάκερα χρόνια εκεί, επισκέφτηκαν πρόσφατα την αξιολύπητη αυτή χώρα... και ντράπηκαν κυριολεκτικά για το κατόντημα του πιο «επιπόλαιου οκνηρού

«... και άχρηστος αυτού λαού που τίποτε δεν πρόσφερε στην ιστορία» όπως τον απορρίπτει ο Ένγκελς το 1852 το Μάρτη, με γράμμα του στο Μάρξ.

Ιδού λοιπόν τι μας είπαν οι φίλοι (από την Πολωνία) για τη σημερινή ζωή εκεί:

1) Ο Γιαρουζέλσκι, πιστεύουν πως στάθηκε ισχυρός άντρας και απότρεψε τον εμφύλιο. (Θα τον γλυτώσουν ως το τέλος;)

2) Η θρησκοληψία έφτασε σήμερα στο προχώρητο (όρα οι υποδοχές του πάπα).

3) Έχουν όλοι τώρα και τρώνε 3 φορές την ημέρα άφθονο κρέας και βούτυρο...

4) Η κλεψιά απόλους και σ' όλα τα πράγματα είναι στην καθημερινή τους συνήθεια.

5) Το μεθύσι είναι ένα οίχτρο φαινόμενο σε όλους «αναντάμ-παπαντάμ» ως φαίνεται. Ξαι τώρα που οι Ρώσοι τους έχουν κόψει τη βότκα... Οι Αμερικάνοι με το Βατικανό, τους έχουν μπάσει και το χασίσι... και σε παίρν' η φίλα.

6) Η νοθρότητα κ' η τεμπελιά ξεπέρασαν τα όρια ανοχής, από κάθε άλλο λαό της γης.

7) Μισούν θανάσιμα τους Ρώσους που ενώ τους ευεργετούν λόγω της γεωπολιτικής τους θέσης, οι Πολωνοί, «τρώνε την κότα χ... και την πόρτα».

8) Έχουν ανακηρύξει άγιο τον πάπα Παύλο αρχηγό του καθολικισμού και του Βατικανού (τουτέστι αρχηγό της πιο ισχυρής πολεμικής βιομηχανίας του κόσμου) και δεν υπάρχει πολωνικό σπίτι που να μην έχει αναρτημένη την εικόνα του.

9) Δεν υπάρχει καμιά συνείδηση και πειθαρχία στη δουλειά, για την παραγωγή, που πρέπει κάποτε (πότε) στον αιώνα τον άπαντα να ξεχρεωθούν από τα 30 περίπου δισεκατομμύρια δολάρια.

10) Η Πολωνία, από το 1956 και δώθε που έγινε αστικό και μισοφεουδαρχικό καθεστώς διαφθοράς και σαπίλας, πήρε κοινωνικό κατήφορο και η «Αλληλεγγύη» με τα δολάρια και τις αδιάκοπες απεργίες, παρέλυσε ενσυνείδητα την ηθική και οικονομική ζωή αυτής της χώρας. Και απορεί κάθε λογικός άνθρωπος πώς, συμβιβάζεται αυτό το ξέφτισμα των ηθικών συνειδήσεων, η γενική επιδημία της κλεψιάς και το αλκοόλι της μέθης, με τις θρησκευτικοκριτικές τους πεποιθήσεις; Δεν τους διαφωτίζουν οι «αγιοί» τους, ο πάπας Παύλος και ο Γ κλεν, ότι, η Γραφή λέγει: «Ο μνη εργαζόμενος μηδέ εσθιέτω», και το «ου κλέψεις» «ου ψευδομαρτυρήσεις» κλπ. και ότι

οι χριστιανικοί νόμοι καταδικάζουν όλα τα ηθικά, και υλικά κακά της κοινωνίας; Αλλά και κάθε δίκαιος κριτής και παρατηρητής θά 'λεγε σήμερα: Που βαδίζεις ω ανάξιε, οκνηρέ και φθονουργέ, αλλάστω πολωνικό λαέ; Ξαι έως πότε θα ζεις σε βάρος των άλλων λαών; Ως φαίνεται, πάνω απόλα υπάρχει σήμερα εκεί και μια καλή κυβέρνηση, μα που δεν είναι σε θέση να πειθαρχήσει και να βάλει σε δρόμο αυτή τη νοθρή κι ελεεινή κοινωνία. Η κατάσταση κουφοβράζει και γίνεται όλο και πιο έκρυθμη. «Φείδου-χρόνου» λοιπόν για ένα σκληρό καθεστώς, να μην αφήσει άλλο τους Πολωνούς να τρώνε, να πίνουν, να κλέβουν και να μεθάνε σε βάρος, του εαυτού τους και των άλλων λαών. Επιβάλεται να γίνει αποτοξίνωση του αλκοόλ (που το φκιάχουν κρυφά και στα σπίτια τους) απαγόρευση των ναρκωτικών κι εξυγίανση. Να επιβληθεί σωστή παιδεία, μόρφωση και μαζική δουλειά, υποχρεωτική. Αλλιώς... ο «θεός» τους ο πάπας να βάλει το χέρι του... ανακαλώντας, ακόμα και τη μνήμη των άλλων ποντίφηκων... της πάπισσας Ιωάννας και του ερωμένου της Φλώρου, να μεσιτέψουν στους άδειους ουραμούς, για να γλυτώσουν οι Πολωνοί τον εμφύλιο! Που είσαι και μένε Αινστάιν τρανότερε εγκέφαλε της σύγχρονης ανθρωπότητας που έγγραφες, στις υποθήκες σου:

«Υπάρχουμεν δια τους συνανθρώπους μας... Η εσωτερική και η εξωτερική ζωή μας εξαρτάται από τον μόχθον άλλων ανθρώπων, ζώντων και νεκρών· οφείλω δε και εγώ να μοχθήσω δια να δώσω εν ώ μέτρω έλαβον και εξακολουθώ να λαμβάνω».

Τα γέλια του Ρήγκαν

Λένε οι κακές οι γλώσσες ότι, όταν μιλούν οι άλλοι, ο Ρήγκαν (ή κατά την ευγενέστερη προφορά Ρέηγκαν) κοιμάται(!) και κάθε περιόδεια του, αναβαφτίζεται κατά το χαρακτηρισμό του Τσώρτσιλ «Μεγάλος ύπνος». Όταν όμως μιλάει... αυτός ο κακομοίρης κλάνει, για να γελούν οι άλλοι. Έγραψαν πως όταν ήταν ηθοποιός φασίστας στο Χόλλυγουντ... έπινε ανθρώπινο αίμα... και τάχα από τότε είχε ονειρευτεί πως θα γινόταν ο τεσσαρακοστός τρόφιμος του «Λευκού» (γράφει κατραμιαίου) Οίκου. Πριν είχαμε τα μόνιμα χαζόγελα του ξάρτερ... Τώρα λες και στο ίδιο ξυδοβάρελο, αλλάξανε την τάπα. Πάντως δικαιολογημένα γελούν οι πάντες όταν χασμουριέται ή κοιμά

ται όρθιος ο θεατρίνος πρόεδρος. Άλλωστε μη παραξενεύεστε. Έτσι τον θέλουν φαίνεται οι πατρώνοι του, να παρασταίνει το γελοίο ηθοποιό, για να κάνει τους άλλους να γελάνε, για να μη σκέφτονται τα γύρω τους φρενοκομεία, κι όλα τα εγκληματικά τέρατα και σημεία, όπου οι αδίσταχτοι, γιάνγκηδες μ' αυτά σκοτώνουν τους λαούς... Ο Ρήγκαν λοιπόν, κάνει «τουμπεκί» ή πετάει σακουνόφουσες και κοτσανολογίες, σαν ο Χαίηγκ, ο Λουνς κ.α. Πάντως, αφού καπνίζει ο πολεμοβιομηχανικός λουλάς... τ' αφεντικά του λένε: «Εσύ δεν πρέπει να μιλάς», παρά, κι όταν τα χείλη σου παραμιλούν, εσύ θα πρέπει να κάνεις τους άλλους να γελούν. Κι έπειτα σου λένε πως τη ζωή στα χρόνια μας, δεν τηνε κατάντησαν τραγελαφικό θέατρο(!) Χαίρε λοιπόν και γελοίο θέατρο των θεατριζόντων και χαιρε βάθος και σκότος αμέτρητον... αμερικανοϊθιγόντων.

Οι «τιμές» του κ. Μπους

Σε περιοδείες του σε χώρες μ' επίσημα υποταχτικά προτεκτοράτα, αλλά και κομμάτι μ' ανυπόταχτους κι αδούλωτους λαούς, ο αντ δρος των ΗΠΑ κ. Μπους, εισέπραξε είπανε για τα καλοσωρίσματα εκεί... εκσφενδονίσματα μπουκαλιών και λιθαριών(!) Μα γιατί ρε παιδιά, σε καιρό σάπιας ντομάτας, σάπιων αγγουριών και σάπιας πατάτας... πετάξατε βαρύτερα αντικείμενα που έχουν κι αξία; Σ' άλλη υποδοχή να μας ειδοποιείτε να σας στέλνουμε απ' την Ελλάδα μπόλικά σάπια φρούτα που θάφτουμε στις χωματερές!...

Ρε μπράβο πάπα!

Ρε μπράβο μάγε κοντίφηκα (!) Μ' ένα σήκωμα των δαχτύλων σου χιαστί, μαγεύεις και ξεσηκώνεις έναν κοτζάμ τεμπελχανά και μουνταλά λαό(!) Ρε μπράβο πάπα! Αμ το 'λεγα γω πως θα σ' αγιάσουν. Και σ' άγιασαν! Χαλάλι τους! Τους εξασφάλισες τον παράδεισο εις την αιώνιον βασιλείαν των ουρανών! Και δόστου γκάχου-γκούχου. Τι ξεροβήχεις ρε; Ο πάπας για τους Πολωνούς που ξέρουν φίνα να σταυροκοπιούνται και να χοντρομασάνε μόνο με δανεικά, είναι ο μεσσίας τους, ο Γιεχωβάς τους, ο Όσιρις κ.τ.λ. Και τι τους είπε λέτε στους πολιτικούς του λόγους; Να νομιμοποιήσει ο Γιαρουζέλσκι το συνδικάτο τους. Να μη δουλεύει ο ανώνυμος μπεκρής και θρησκολήπτης Πολωνός για να τρώει τα χαρισμένα

και τα δανεικά των άλλων λαών... Και «κλέψε νά 'χεις... διότι ο μη εργαζόμενος σήμερα εσθιέτω στην Πολωνία πλουσιοπάροχα. Κι ανάθεμα τους Ρώσους... που τους χορταίνουν τώρα με δολάρια, βούτυρο και χασίσι και δεν τους αφήνουν να κεινάσουν, να λυισάξουν, να φαγωθούνε μεταξύ τους, για να ησυχάσει η Ευρώπη, κ' η δολαριομάνα τους Αμερική.

Ο Θεολόγος «άγιος» Ρήγκαν και οι δυο κόσμοι

Ο κ. Ρήγκαν είναι σούπερ μεταφυσικός και θεολόγος(!) (φαίνεται από τα πολλά εγκλήματα, πάγια μόδα «τουτέστι» τρέλα στις ΗΠΑ για εξιλέωση). Έτσι, ερμηνεύει τα δυο συστήματα, τους δυο κόσμους με το δικό του πρίσμα. Την ΕΣΣΔ τη χαρακτηρίζει «αυτοκρατορία του αμαρτήματος» και γενικά την Ανατολή «συγκέντρωση του κακού». Ενώ τις ΗΠΑ τις αποκαλεί «αυτοκρατορία του δικαίου» «συγκέντρωση του καλού» (!) Γελάτε λοιπόν να γελάσουμε. Όχι μόνο οι άνθρωποι, μα και τα παρδαλά κατσίκια (!) Δεν θα μιλήσουμε ούτε για τους καθημερινούς φόνους των γκάγκστερ και όλων των διεθνών αλητών του «αγγελοπλασμένου» κόσμου των ΗΠΑ, κι ούτε για τα μακελειά που προκαλούν κι ανοίγουν αδιάκοκα στη Μέση Ανατολή, στην Ασία και στην Άπω Ανατολή, στην Αφρική και στη Λατινική Αμερική. Γι αυτούς τους «αγίους» των «αγίων» τά 'χουμε ψάλλει πολλές φορές. Εδώ, αφήνομε έναν δικό τους τον κ. Στάνλεϋ Χάρρισον, διακεκριμένο σχολιαστή, να τους τα πει έξω από τα δόντια στο «Έθνος» (13-5-83).

«600 περίπου πυρηνικοί πύραυλοι «πέρσιγκ και κρούζ» έτοιμοι για εξαπόλυση νέου πολέμου στην Ευρώπη. Και αυτό χωρίς τα 360 εκατομμ. των κατοίκων της, να έχουν δικαίωμα γνώμης στην απόφαση έκρηξης πολέμου.

Αυτός ο κίνδυνος διαφάνηκε από τη γυμνή Διακήρυξη πολιτικής των ΗΠΑ, έναντι της Κεντρικής Αμερικής. Ένας παγκόσμιος πόλεμος, μπορεί να προκληθεί από τις παράφρονες και μη ρεαλιστικές ενέργειες των ΗΠΑ, στο δικό τους Ημισφαίριο.

Η Διακήρυξη της πολιτικής έγινε από τον πρόεδρο των Ηνωμένων Πολιτειών, Ρόναλντ Ρήγκαν, σε κοινή συνεδρία της βουλής των Αντιπροσώπων και της Γερουσίας, του Αμερικανικού Κογκρέσου, στις 27 Απριλή.

Κανείς δεν πρόκειται να πιστέψει και «ν' αγοράσει» την πρωτόγονη υπεραπλουστευμένη εξήγηση της Ουάσιγκτον, για τα σκληρά προβλήματα που δημιουργήθηκαν από την αποσύνθεση των χωρίς ελπίδα σωτηρίας, άδικων, τυραννικών, σκληρών και διεφθαρμένων καθεστώτων, που βρίσκονται στην «πίσω αυλή των ΗΠΑ» και κάτω από την πίεση των ανυποχώρητων πολιτικοστρατιωτικών εξεγέρσεων. Οι λαοί των χωρών αυτών, αγωνίζονται για την ίδια τη ζωή τους και για μια, «άσπρη μέρα».

Η μαστοριά των κινδύνων

Έλεγαν πολλοί από χρόνια, πως οι Αμερικάνοι επιδρομείς κι αφέντες των λαών, δρουν σαν κέρβεροι, ωμά, κινικά, κι αφυκολόγητα, απάνθρωπα. Όμως εδώ έχουμε μια πολύ μαστορική κι επιτυχημένη στροφή, ανυποψίαστη για τους πολλούς: «τον εκ βουρρά κίνδυνο» που λέγανε ξέφτισε, χρεωκόπησε, δεν άντεχε πιά άλλο. Είδατε λοιπόν πως τα κατάφεραν φίνα και ωραία (κιούτε ψύλλος στον κόρφο μας) και μας τον έφεραν «κίνδυνο εξ ανατολών», δηλαδή εκ Τουρκίας, «φίλης και συμμάχου» στο Αιγαίο; Έχουμε λοιπόν τα υποβολιμαία χτυπήματα και τους εκβιαστικούς ελιγμούς. Όλα βλέπετε με απειλές και ανταλλάγματα, με προβοκάτσιες και τραγελαφικά πράματα, λύκοι αυτοί, κι εμείς ανίσχυρα θηράματα. Καημένοι ρωμιοί τι τραβάτε και σήμερα! Έτσι κι αν κανείς λυπηθεί το λαό και του πει όπως επί Τουρκίας, ο γιός της βιασμένης μάνας:

–Λαέ μου σ' απαφτώνουν...

Μήπως με ρωτάνε γιέ μου!

Που είσαι αληθινέ Σωκράτη του Βάρναλη που είπες από τότε μια για πάντα, πως, επιπλέει στ' ανθρώπινα «η δύναμη του ισχυρότερου».

Θεοπλάστες και θεοκάπηλοι

Υπάρχει στο κοσμοπολίτικο νησί των Φαιάκων ένας κάποιος ανεμόμυλος ψωροφιλόλογος, που ακούει στ' όνομα της μισής ημέρας (γράφει μεσάνυχτας και βαθύ σκοτάδης) που πυρασταίνει και τον ποιτάστρο της ασυνυρτησίας, και της κοινοτοπιάς, της μούχλας και της κακοτοπιάς. Είναι φαίνεται από κείνους που έχουν εκθρέψει όλες οι ολιγαρχικές διχτατορίες και τα ομφαλοσκοπικά μεσαιωνικά ιερυτεία. Όχι βέβαια για νά 'ναι καθηγητές, αλλά χωροφίλακες και τοποτηρητές στα γυμνάσια. Αυτός λοιπόν ο απίθανος πολιτικοστιχοπλόκος, αμολάει υποκνηχτικά αέρια κατά της αθείας και του υλισμού. Όμως δεν ξέρουμε ο ταλαίπωρος τα πόσα πε... και στέλνει παντού φωτειντίγραφο κ' υβρεολόγια, γιατί, που να τον φτάνει ο μισθός του, για τόσα χυρτιά και μελάνια (;) Και καλά δεν έμαθε ο κ.

αφιόνης μονοθειστής, ότι ο αρχαιοελληνικός πολιτισμός δημιουργήθηκε με τη μυθολογία και την πολυθεία δεν έμαθε ούτε το καθαρά υλιστικό διαπιστευτήριο της Γραφής: «Χους εσμέν και εις χουν απελεύσομαι»;

(Χώμα είμαστε και στο χώμα πηγαίνουμε;) Έτσι, αγνοεί και το πιο λογικό πράγμα πως οι θεοί είτε ο ένας, είτε οι πολλοί, είναι κατασκευάσματα των επιτήδειων εκμεταλλευτών, ή των νοσηρής φαντασίας ανθρώπων. Αυτός λοιπόν είναι ο σέβασμός της ελεύθερης γνώμης και συνείδησης στο κάθε άτομο, στον πλησίον, να πιστεύει σ' όποιον θεό θέλει, ή και να μη πιστεύει στους τσαρλατάνους θεοπλάστες και θεοκάπηλους; Αλίμονο στα παιδάκια που περνάν απ' τα θρανία του, με τις πλύσεις εγκεφάλου και στους γονείς, το τι θα τραβάνε για να τα συνεφέρουν κάποτε. Πάντως ο κ. Σκοτάδης ο καημένος αδικιέται σε γυμνάσιο και... θα πρέπει να πάει για σύμβουλος στο σουπερ χριστιανό κ. Ρήγκαν (!) Ένας νεότερος φιλόσοφος είπε: «Οι ιδεαλιστές ονομάζουν τους υλιστές άθεους. Θα μπορούσαν και οι υλιστές να ονομάσουν τους ιδεαλιστές θεοποιούς» και τράβα κορδόνι: θεοπλάτες και θεοκάπηλους. Γιατί όχι;

Βάσεις-βάσεις-βάσεις...

Τι ψιλοκοσκινίζουν οι φίλοι και συν-μαχητές κ.κ. Κάτρης και Πλωρίτης τις διαπραγματεύσεις για τις βάσεις; Μα «στο σπίτι του κρεμασμένου δε μιλάνε για σκoinί!» Τι τη θέλουν οι Καψήδες την Οδύσσεια των ατέρμονων συζητήσεων, ή για σταχτούλα στα μάτια των ψηφοφόρων; Σαφώς η δικομματική εναλλαγή και στον τόπο μας, είναι πετυχημένη. Ο λαός προτίμησε από το μη χείρο «το βέλτιστο». Κι αυτό θα ξανακάνει και στις επόμενες εκλογές. Η Ν.Δ. αναπαύεται, γιατί είχε φτάσει 40 χρόνια στην εξουσία μετά τον β' Π. Πόλεμο, στον έσχατο βαθμό φθοράς και χρεωκοπίας. Όλα τα σχήματα των αστικών κομμάτων, περνάνε τη σειρά τους από την εξουσία κι ανανεώνονται, φρεσκάρονται και μετασχηματίζονται. Τι θέλετε να κάνει ο Αντρέ; Να στήσει πόλεμο με τους Αμερικάνους που είναι από το 1948 στη χώρα μας με νόμους παγιωμένοι αφεντάδες; Με τις 500 τόσες πολυεθνικές τους και με τις βάσεις τους επίγειες και υπόγειες, με όλα τα σύγχρονα όπλα και με τα πυρηνικά τους; Τώρα πιά δε μπορεί ούτε να τους ελέγχει. Εδώ, χαίνουν ακόμα ανοιχτές οι πληγές από την κυπριακή τραγωδία! Εδώ δημιούργησαν «εκ του μη όντος» το «αιγαιακό». Εδώ μας κρυτούν τυπικά εμπόλεμους με τους αδερφούς βαλκανικούς λαούς, και προπάντων αφήνουν σκόπιμα ανοιχτά τα μειονοτικά προβλήματα, ν' ανάβουν εύκολα τις προβοκατόρικες φωτιές και να μας διαιρούνε, για να μας, ευκολότερα, γερά απομυζούνε. Κι εσείς φίλοι γράφετε για βάσεις!

Οι «φίλοι» και προστάτες σ' όλον τον πλανήτη έχουνε βάσεις... και δε μιλούνε για παράτες. Κι εμείς... Ας έχουμε χάρη που δε μπόρεσαν να επι-

σκιάσουν τους Σοβιετικούς στο διάστημα... κι απ' αλλιώς, θα είχαν (πριτς) και σ' άλλους κλανήτες βάσεις. Μέσα λοιπόν στις 2.500 στρικές βάσεις των ΗΠΑ σε όλο τον κόσμο που έχουμε σε προηγούμενο τεύχος αναφέρει και τα ονόματα των χωρών... Δίνουμε τώρα και μερικές υπόλοιπες που οι Αμερικάνοι υποδούλωσαν οικονομικά λαούς κι αγόρασαν τον τόπο τους, για να τον έχουν βάσεις: Ισλανδία, Αγγλία, Καναδάς, Αίγυπτος, Ομάν, Ισραήλ, Κένια, Σομαλία, Φιλιππίνες, Νότια Κορέα, Ιαπωνία κ.α. Και τους υποχρεώνουν συνεχώς και για εξοπλισμούς. Τώρα πάνε σκωσδήροτε και για την Πολωνία, αφού... ντόλαρς και χασίσι τους έχουν κλημμυρίσει. Με το δίκιο τους να λένε πως, οι Ρώσοι απ' το Αφγανιστάν, υπονομεύουν την «αγγελιοκλασμένη» Δύση(!) Κι έχεις και τον Κάλβο να σου λέει στις «Ευχές» του:

«Καλύτερα καλύτερα
διασκορπισμένοι οι Έλληνες
να τρέχουν τον κόσμο,
μ' εξαπλωμένη χείρα
ψαμμοζητούντες,
παρά προστάτας να 'χουμε».

Ανεξέλεγκτες βοήθειες και φαιδρές αναλογίες

Βγάζουν οι αφέντες και «προστάτες» Αμερικάνοι έναν φετφά και μια φατούρα προίκα κι απανωπροίκια για τις αποικίες και τα προτεκτοράτα τους. Τόσα ντόλαρς βοήθεια η μια χώρα, τόσα η άλλη για το 1984. Τα υπολογίζουνε στη Γερουσία τους (για ν' ασχολούνται με κάτι και οι γερουσιαστές) να βλέπουν και να σφυγμομετρούν τις αντιδράσεις και τις αδυναμίες των ζητιάνων, οι ιθύνοντες των ΗΠΑ. Έτσι μας έχουν πρίξει με το 7 προς 10 στην Τουρκία και το 'χουν διατυμπανίσει κλαψομοίρικα, σαν όταν «σκούζει το παιδί να το βυζάξ' η μάνα»! Τι σας μέλει κύριοι πόσα θα δώσουν το '84 οι Αμερικάνοι στους Τούρκους, ή πόσα δίνουν το '83; Μπορείτε να τους ελέγξετε; Ασφαλώς όχι. Αφού η Τουρκία είναι δική τους. Δική τους η γη της Τουρκίας, για τις βάσεις στα σύνορα της ΕΣΣΔ, δική τους και η δικτατορία, δικά τους και τ' αεροδρόμια. Πού είναι η εθνική μας περηφάνια κι ανεξαρτησία; Στους Τούρκους δίνουν και μέσω των Γερμανών και άλλων καναλιών... όσα θέλουν. Αλλά, μας έδωσαν κι εμάς 500 εκατομ. δολάρια, κι άλλα 500 από το τμήμα τάχα «ξένων τραπεζών» (οι ίδιοι χρυσοκάνθαροι). Έ λοιπόν, αυτό γίνεται, από το

1945 και δώθε, βούκινα, οι κλάψες και οι ζητιανιές, και τα παζάρια, κι αλίμονό μας! Νά' μαστε με τόσες ανεκμετάλλευτες πλουτοπαραγωγικές πηγές 40 χρόνια τώρα, εξαρτημένη χώρα! Πως να προστατεύσουμε την εθνική μας υπόσταση κι αξιοπρέπεια. Οι καπιταλιστές, είναι αδισταχτοι και προκλητικοί πειρατές, και κέρβεροι στους υπανάπτυχους λαούς του κόσμου. Έως πότε οι κλάψες για τις φαιδρές αναλογίες του 7 προς 10 λοιπόν;

Η φήμη κ' η δόξα του εγκλήματος

Ο άνθρωπος σε παλιές και χρεωκοπημένες αστικές κοινωνίες, ρέπει εύκολα, από τις αδικίες, τις διακρίσεις, και τις επιδράσεις, προς το κακό κι έχει από άγνοια την αυταπάτη, ή τη μωροφιλοδοξία, να γραφτεί τ' ονομά του στην ιστορία, ή να περάσει για καλά στην αθανασία. Εδώ, οι νόμοι των αντιθέσεων και τα πρωτόγονα ένστικτα δεν χαλιναγωγούνται, δεν τιθασειούνται, (από έλλειψη αγωγής), αλλά, γίνονται ενεργούμενα του κακού και των εγκλημάτων. Δύο είναι οι τρόποι δράσης τους, για να κερδίσουνε τη φήμη: το καλό και το κακό. Πολλά άτομα, στις ηθικά ξεπεσμένες κοινωνίες, επιλέγουν το δεύτερο. Γίνονται δράκοι, φονιάδες, ανθρωποφάγοι, σαν τον Παπαχρόνη, που στα καλά καθούμενα, και για τα πάθη του, βίζε και έσφαζε γυναίκες, σα να 'τανε κασικές, κηλιδώνοντας και τη στολή του αξ/κού. Έ λοιπόν, αυτόν το συγγνό εγκληματία, με τους νερόβραστους λαπάδες ελληνικούς νόμους, τον περιέφεραν μήνες και μήνες οι ταλαίπωροι αστυνομικοί, αγκαζέ και «μη μου άππου» για ν' αναπαρασταίνει και να επιδειχνει τα συγγερά εγκλήματα του. Επί μήνες τον είχε ο Τύπος θέμα της ημέρας, με προκλητικές φωτογραφίες (για να καλλιεργείται φαίνεται στις ψυχές της κοινής γνώμης το τραγικό δέος) τον έκαναν αστυνομικό σήριαλ αγωνίας και φόβου. Προσπάθησαν να τονε βγάλουν τρελό». Μα ο αιμορροφίχτης κοριτσοφάγος, που τ'α'χε τετρακόσια τα μυαλά του, απέκρουε σθεναρά κι επίμονα τέτοιες προσβολές και ομολογούσε θρασύτητα, τα εγκλήματά του. Τον πέρασαν από δίκη... Ο κόσμος κρατούσε την ανάσα του... Τον καταδίκασαν σε θάνα-

... για τα μάτια του κόσμου. Αλλά δεν τον εκτελούν. Στην Ελλάδα βλέπετε των ημερών μας, το τομάρι ενός φονιά, έχει μεγάλη αξία. Τάχα επειδή δεσμευθήκαμε είπαν με την ΕΟΚ που κατέργησε την κοινή του θανάτου. Αλλά μήπως έχουν εκτελέσει και καμιά θανατική καταδίκη από το 1975 και δώθε; Και πού είναι η εθνική ανεξαρτησία μας, να μην έχουμε δικαίωμα να τιμωρούμε αυστηρά το κακό που γίνεται στον τόπο μας; Τι θέλει να παραστήσει η ΕΟΚ με τα 15 εκατομμύρια τους άνεργους; Θέλει φαίνεται να κάνει τους νόμους ανθρωπιστές και τους ανθρώπους εγκληματίες. Όλα αυτά, σιγουρεύουν και διασκεδάζουν καλύτερα τη ζούγκλα του δυτικού μας κόσμου... Και οι γύπες εκμεταλλευτές ντόπιοι και ξένοι, αλωνίζουν κι απομυζούν πιό γερά και πιό εύκολα το καταπονεμένο και ματωμένο κορμί της Ελλάδας! Αίρετε λοιπόν κύριοι εοκ-τσήδες, με τις παράλογες και παράφρονες αντινομίες, που δεν πρόκειται να κάνετε ποτέ ανθρώπινες και ανθρωπινικά πολιτισμένες κοινωνίες. Παραχαϊδεύετε τους φονιάδες, γιατί σας χρειάζονται. Η δική μας δικαιοσύνη (άνευ δικαίου) δεν είναι σε θέση να εκτελέσει ούτε μιαν απόφασή της. Ο Παπαχρόνης συθαδιάζει και δηλώνει: «Θα δραπετεύσει και θα εκδικηθεί να ξανασφάξει κόσμο...» Τώρα, τονε φρουρούν λένε 300 χωροφύλακες, αυτόν το «γέντεκα» των ΛΟΚ, που όχι μόνο δε μετάνιωσε (κι ας τονε χαρακτήρισαν και «ειδεχθή εγκληματία») αλλά .. να φυλάξει η ειμαρμένη το λαό από δραπετεύσή του... μην έχουμε κι άλλα αθώα και τραγικά θύματα σαν εκείνα, που δεν έχουν φωνές από τους τάφους να ζητήσουν εκδίκηση. Εμείς θα του λέγαμε με το σπαραγμό και την οδύνη όλων των τρυφερών υπάρξεων που έμπηγε το στίλετο στον λαιμό τους και προπάντων κοπέλες σαν την Αλεξανδρίδου που ο λογικός κόσμος τις χαιρέται και τις καμαρώνει από μακριά!

- Κυριάκο, μη βιάζεσαι να δραπετεύσεις. Υπομονή, και σε λίγον καιρό θα είσαι έξω, να συνεχίσεις το μακάβριο έργο σου... μπορεί μάλιστα... μετά προαγωγής(!) κι άφησε τον κακομοίρη το λαό μας που περισσεύει η πίκρα κ' η οργή του, ν' αυτοπαρηγοριέται με την παροιμία του: «Στον

άδη δεν υπάρχει μετάνοια και στο ρωμέικο δικαιοσύνη».

Μια καλότυχη τάξη

Οι Έλληνες απόστρατοι αξ/κοί που ζουν στο Δήμο Παπάγου στην Αθήνα, σκέφτηκαν αλήθεια ποτέ, ότι ζούνε σαν σε κομμουνιστική κοινότητα και Αδερφότητα, με όλα τα ενωτικά δικαιώματα και προνόμια και με πλουσιοπάροχα αγαθά;

Σχεδόν όλοι, ή οι περισσότεροι, είναι με τον ίδιο βαθμό αποστρατείας. Παίρνουν όλοι τον ίδιο μισθό. Έχουν όλοι πολυτελή σπίτια κι αυτοκίνητα, τις λέσχες και τα ειδικά μαγαζιά τους, τα γλέντια, τους χορούς και τις εκδρομές τους, τη λουτρόπολη (Άγιο-Ανδρέα) τους ξενώνες τους κ.α.; Κατά κανόνα δεν υπάρχουν ανταγωνισμοί, διαφορές, παράπονα και γκρίνιες ανάμεσά τους. Έχουν την ίδια καλοπέραση κι ασφάλιση. Κι όμως, το «πιστεύω» τους είναι αντίθετο και αντιφατικό! Κι αυτό... για να εξασφαλίζουν όλα τα παραπάνω. Το φινάλε λοιπόν; Γιατί οι περισσότεροι απ' αυτούς (εκτός των φωτεινών εξαιρέσεων να μην επιθυμούν και να μη συγκατατίθενται να οργανωθούν και να ζήσουν όλοι οι Έλληνες έτσι, σε ανάλογους συνεταιρισμούς και παραγωγικές κοινότητες); Ω πόσο διπλή θα ήταν η τιμή για αυτούς; Ο Ευριπίδης έλεγε:

«Η ισότητα είναι το νόμιμο καθεστώς για τους ανθρώπους....»

Μύκειες δηλώσεις

Ο πολύς Μύκης, από τις αλλεπάλληλες θεωρήσεις και αναθεωρήσεις, στην πολιτική του, δήλωσε τελευταία (καθώς λειτουργήθηκε στη μητρόπολη της Τρίπολης) και κάτι σχετικό με τις θρησκευτικές του πεποιθήσεις. Παραθέτουμε τη δήλωσή του:

«Για μένα η εκκλησία είναι ο τόπος απ' όπου περνάμε τις τρεις κυριότερες φάσεις της ζωής μας: Εδώ γίνεται η βάπτισμα, ο γάμος και η κηδεία...» Φαίνεται πως ο δαφνοστεφανωμένος μουσουργός, και βουλευτής ξέχασε ή αγνοεί πως οι περισσότεροι λαοί του κόσμου, βαπτίζονται στα σπίτια τους, ή μόλις γεννιούνται στον αέρα! Πως οι αρχαίοι μας πρόγονοι που δημιούργησαν το μεγαλύτερο πολιτισμό του κόσμου, δεν βαπτίζονταν και δεν παντρεύονταν στις εκκλησίες. Οι πολυπληθέστεροι λαοί τους καίνε τους νεκρούς τους και πως αντί θρησκευτικούς, επιτελούν τους πολιτικούς γάμους. Τ' αγνούσε άραγε αυτά; Κι ότι η εκκλησία έχει τη μισή τη χώρα μας φέουδα; Ή από τα πολλά που δηλώνει του ξέφυγαν, ή μήπως τά'

πε από αντιπολιτευτική διάθεση στον προαιρετικό «πολιτικό γάμο» που τυπονομοθέσπισε ο Ανδρέας;

Να τι λέει ο διαπρεπής, θεολόγος-κοινωνιολόγος κ.Γ. Μουστάκης στο «Έθνος» πριν από καιρό, επικαλούμενος προηγούμενες δηλώσεις του καθηγητή Μαν. Ανδρόνικου στα «Νέα της Κύπρου» για τα «ελληνοχριστιανικά ναρκωτικά που 'ναι μόνιμο χάπι του φασισμού και του σκοταδισμού».

«Θα μου επιτρέψετε να πω ότι έχω κουραστεί με τις ελληνοχριστιανικές συνθηματολογίες και με τέτοιου είδους κηρύγματα. Τα θεωρώ κενά και περιττολογίες... Γιστί ουσιαστικά, αυτά είναι αντεθνικά κηρύγματα δηλ. αντίθετα με τα πραγματικά εθνικά μας συμφέροντα. Θεωρώ την «ελληνοχριστιανική» συνθηματολογία επικίνδυνη. Αρκετά έχουμε ταλαιπωρηθεί, κι ας μην ξεχνάμε την τελευταία εφταετία, που όλα τούτα τα «ελληνοχριστιανικά κηρύγματα» μας οδήγησαν εκεί που οδήγησαν... Το θεωρώ όχι μόνο ξεπερασμένο, αλλά και εξοργιστικό και να συζητάμε για τα «ελληνοχριστιανικά ιδεώδη». («Τα Νέα Κυπρου»)

Ατιμωρησίες παρανόμων και καλοπέ- ραση

Στη χώρα μας οι νόμοι κατασκευάζονται στα μέτρα των ισχυρών της ημέρας, και υπηρετούν καταστάσεις και συμφέροντα ατομικά και ομαδικά, ντόπιας και ξένης ολιγαρχίας του πλούτου. Και όταν οι νόμοι είναι ελαστικοί και επιζήμιοι για άτομα και σύνολα, υποθάλπεται και πολλαπλασιάζεται το κακό και το έγκλημα. Εκείνοι που διαπράττουν οποιεσδήποτε εγκληματικές πράξεις, δεν τιμωρούνται αυστηρά, με δρακόντειους νόμους. Οι περισσότεροι φοινιάδες, διαρρήχτες, καταχραστής, ναρκομανείς κλπ. συνηθίζουν στις φυλακές να κάλοπερνάνε, να τρώνε και να πίνουν τεμπέλικα, χαρομοφάικα, σε βάρος του κρατικού κουρβανά, του λαϊκού μόχθου· και οι φυλακίσεις να κοστίζουν τον «τσίντσιρα» αηδόνι» που λέει κι ο λαός. Έτσι στους κακοποιούς και στα κοινωνικά ναυάγια, η φυλακή τους γίνεται αρεστό κι ευχάριστο βίωμα, αφού το κουβέρνο δεν τους απασχολεί σαν τιμωρημένους σε δουλειές και σε έργα κοινής ωφέλειας. Οι εθισμένοι στο κακό και στο έγκλημα, καθώς περνούν ευχάριστες διακοπές στη φυλακή, όταν βγαίνουν έξω, με τις διάφορες «εκτίσεις» δήθεν «...βλάβες» και επιείκειες, δεν προσαρμόζονται σε ηθικά νόμιμες υποχρεώσεις, ατομικές, οικογενειακές και γενικά στο σεβασμό της κοινωνικής ζωής· αφού η Πολιτεία δεν τους μαθαίνει να εργάζονται και δεν τους εξασφαλίζει τίμια και αξι-

όπρητη διαβίωση. Γι' αυτό πολλοί, γίνονται μόνιμοι διαρρήχτες καί επαγγελματίες του κακού. Στη φυλακή δεν κατοπερνάνε, δεν φρονιματίζονται, δεν συνετίζονται. Δεν έχουν και δεν παίρνουν καμιά διαπαιδαγώγηση, να διορθωθούν, να φκιάσουν χαρακτήρα, ν' αλλάξουνε ζωή. Κι αφού στη φυλακή κάνουν τις διακοπές τους, εύκολα κάνουν το κακό και ξαναπαίνουν. Οι φυλακές, την σήμερον ημέραν έχουν και τηλεόραση και κάθε είδους ψυχαγωγία, για τους ναρκομανείς, ακόμα και χασίσι. Γιατί να προσαρμοστούν στην κοινωνία να δουλέψουν; (;) Αν είχε το κράτος για τους τιμωρημένους σκληρή εργασία, ακόμα και το βούρδουλα πάνω απ' το κεφάλι, όπως σε άλλες χώρες, να βλέπατε πως θ' απόφευγαν να κάνουν το κακό και θα τη φοβόταν, θα την υπολόγιζαν τη φυλάκιση της σκληρής εργασίας. Όμως έτσι, το έγκλημα παραμένει ουσιαστικά ατιμώρητο και το κακό διαιώνίζεται σε βάρος της κοινωνίας και του έθνους. Άρα τα αδικήματα γίνονται εκούσια· και όταν ο αδικητής δε λυπηθεί και δε μετανιώσει για την κακή του πράξη, για γνώση και συμμόρφωση, χρειάζεται η σκληρή τιμωρία. Μια αρχαία παροιμία λέγει:

«Οι αρετές ανταμείβονται
τα ελαττώματα τιμωρούνται... Και όταν κανείς υποστεί τις συνέπειες του άδικου που εισεπρόξε, αυτό είναι καθαρή δικαιοσύνη» έλεγε κατά τον Αριστοτέλη και ο κριτής του άδη Ραδάμνθους, γιός του Δία και της Ευρώπης.

Απολιτιστο-πολιτισμένοι»

Αν μετριόνταν το αίμα που χύνεται από τα τροχαία δυστυχήματα στην Ελλάδα κάθε χρόνο, θα γινόταν ποτάμι να πνιγε τους άμυαλους ρωμιούς, που δεν πάνε τουλάχιστο ούτε οι συνταξιούχοι τις ώρες της σκόλης στο πάρκο, να πιούν κι οξυγόνο, που δε διαβάζουν ένα καλό βιβλίο, που δεν ταξιδεύουν σε άλλες χώρες να γνωρίσουν και να χαρούν νέους τόπους κι ανθρώπους, παρά τ' απλοχεριάζουν τα λεφτά τους στις λαμαρίνες και στα καύσιμα των μεγιστάνων... για γούστο, για επίδειξη. Μανία και λύσσα να γίνουν όλοι σωφεραίοι, και η κουτσή Μαρία! Πάει πιά φερτούλιξαν οι ρωμιοί. Ε ρε «πολιτισμός» της μόδας και της ρόδας (!) Τώρα πιά δε μυρίζουν ποδαρίλα και δροτσίλα! Αστοπολτοποιήθηκαν και ογροπαίστηκαν παναγί-δια μου... όπως θα τους «κογιονάριζε» κι ο ασιδας της λαϊκής θυμοσοφίας.

ο Καραγκιόζης ο Καραγκιοζόπουλος! Μασ-αλά! Φτου σας ρε αφαλοκομένοι, απολιτιστο-πολιτισμένοι, μη μας πάρετε από μάτι και πάτε «ντεγκόρδε» καί τι θα γίνουμε οι καημένοι.

Δίκαιη τιμή

Ευτυχώς που κατάλαβαν επιτέλους κι ένωσαν συναίσθηση χρέους μερικοί «ιθύνοντες» Έλληνες, ότι θα έπρεπε να τιμηθεί η μνήμη ενός διάσημου κι ευεργετικού της ιατρικής επιστήμης ερευνητή του αείμνηστου Γ. Παπανικολάου, και καθιέρωσαν το 1983 ως «έτος Παπανικολάου». Ο Έλληνας γιατρός προώθησε αρκετά την έρευνα για τη φάουσα όπως ποιητικά την αποκαλούσαν οι παλιοί, με το περίφημο «τέστ Παπανικολάου». Αιώνια του η μνήμη!

Αθηναϊκή Κλεισούρα

Η κλειστοσπίτικη ζωή της Αμερικής με το γερό μαντάλωμα από βραδίζ, ήρθε και στην Αθήνα. Και οι αθηναίοι στ' όποιο χτύπημα της πόρτας, δεν ανοίγουν πιά εύκολα στον επισκέπτη, χωρίς εξονυχιστική διαπίστωση, γιατί φοβούνται τους βιαστές, τους διαρρήχτες, τους δολοφόνους. Τι κρίμα που κάθε αμερικάνικο κακό, απλώνεται και στον τόπο μας! Όμως, η αρχαία κι αλάθητη σοφία μας λέει: «Το κακό δέντρο απ' την αρχή ξεριζώνεται».

Καταλήψεις τσιφλικιών

Μη παραξενεύεστε που λέμε ότι είμαστε ακόμα χώρα μισοτσιφλικιάδικη. Ακτήμονες τάρτε το δίκιο σας! Κάνουν καλά και άγια οι απόκληροι της γης αυτής που συνεχίζουν τις καταλήψεις τους, σε τσιφλίκια ορισμένων, ακόμα φεουδαρχών και μοναστηριών κι αμέσως τα οργώνουν και τα σπέρνουν. Πολλά είναι τα παραδείγματα: Όπως το 1883 του Καραπάνου στην Άρτα, το 1910 με το Κιλελέρ, το 1926 δεσποτικά τσιφλίκια στον κάμπο των Γιαννίνων. Πέρυσι στο Κιλκίς. Φέτος στα Βασιλικά Χαλκιδικής μοναστηριακά. Πρόσφατα στην Ασπροκκλησιά Καλαμπάκας. Σήμερα στην Αμπελιά Γιαννίνων κοκ.

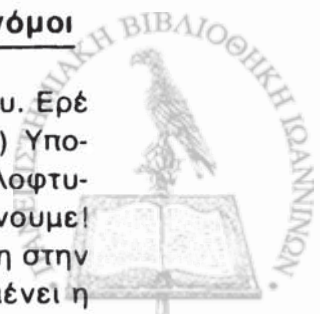
Συσπειρωμένοι κι ενωμένοι αδιάρρηχτα οι ακτήμονες παίρνουν με τη δύναμή τους τη γη που τους ανήκει σαν φυσικοί φορείς και καλλιεργητές, να χορτάσουν το ψωμί και την προκοπή στον τόπο τους. Αν δεν κάνουν έτσι σαν οι πρόγονοι του Κιλελέρ, καμιά Κυβέρνηση ως τώρα δεν ενδιαφέρθηκε έμπραχτα ν' απαλλοτριώσει τα φέουδα των χριστιανότουρκων τιτλούχων και να μοιράσει τη γη δίκαια στους φτωχούς και άκληρους αγρότες. Συν αγροτιά λοιπόν και χείρα κίνει!

Ξόρκια γύπες και σκορδοκαΐλες

Όλες οι άτιμες κι εμπορικές θρησκείες των διαφόρων αλητών και μαφιών της οικουμένης, τυφλώνουν τα μυαλά και σκοτώνουν τις ψυχές των αφελών κι αδιαπαιδαγώγητων μαζών. Κάθε μέρα γεμίζουν τους δρόμους και τα σπίτια σ' όλη την Ελλάδα οι απίθανοι αυτοί ψευτοπροφήτες, γκουρούδες, χιλιαστές διαβολέμποροι κι απατεώνες (βαράτε τους κατακέφαλα με ματσούκια κι άπλυτους πατσάδες). Παραβρώμισε αυτός ο τόπος. Πως θ' απαλλαγούμε απ' αυτές τις σκορδοκαΐλες των βρωμοθρησκειών των ποικιλώνυμων ονομασιών; Μα αφότου γεννηθήκαμε αυτά θ' ακούμε αράδα; Επειδή η χώρα μας είναι ξέφραγο αμπέλι και θα μπαίνει εδώ (σα σκύλος π' αλεστικά δε δίνει) ο κάθε απλυτοαλήτης να μας πουλάει τον τρελοθεό του και την τρελοθρησκεία του; Και γιατί να τους παίρνουμε ελόγου τους για τσώνια κι εμείς να γινόμαστε τα κορόιδα και τα ψώνια; Η επειδή-κατά παράδοση-οι έξυπνοι αγύρτες οι αδίσταχτοι γύπες εκμεταλλευτές, κατασκευάζανε θεούς για τα κούφια μυαλά των αρρωστημένων για να πουλάν φτηνό εμπόριο φαντασιοκοπίας και τύφλας, και ζόφου σε αφελείς δειλούς κι αγράμματους; Οι μπουρδες και οι θρησκείες των θεών, είναι καλό αφιόνι για την υποδούλωση των λαών. Ρε πως έχει παραγίνει αυτός ο μυστικισμός κ' η δισειδαιμονία εδώ πέρα; Κοντεύει να μη βρίσκει τόπο η επιστήμη κ' η αλήθεια!

Υπάρχουν και οι αντιγόνειοι νόμοι

Κατάργησαν την ποινή του θανάτου. Ερέ πολιτισμός κι ανώτερη κοινωνία (!) Υποδειγματικός ουμανισμός! Ν' αλληλοφτυστούμε όλοι, να μη τονε βασκάνουμε! Όλα τ' έχει βλέπετε η φατιμέ, χάρη στην ΕΟΚ.. κι αυτό δα έλειπε. Και περιμένει η Πολιτεία μας να εξαλείψει, ή έστω να

Με την Πειθώ των Αριθμών

Η πυθαγόρεια λογική σε γεγονότα από διάφορες επίσημες στατιστικές

- Καθε χρόνο πεθαίνουν σ' όλο τον κόσμο 40 εκατομμύρια παιδιά από πείνα και υποσιτισμό.
- Ένα δισεκατομμύριο άνθρωποι (το 1/4 από τον πληθυσμό της γης) ζουν με απόλυτη φτώχεια δηλαδή με κατώ από 300 δολάρια ετήσιο εισόδημα.
- Σε 500 δισεκατομμύρια δολάρια το χρόνο έφτασαν οι συνολικές δαπάνες για κατασκευές / αγορές οπλών από έχοντες και μη κατέχοντες.
- Αν ξεσπάσει γενικός πυρηνικός πόλεμος... οι νεκροί θα φτάσουν το 1,5 δισεκατομμύριο και ο τραυματιστές το 1,1.... Οι προηγμένες οικονομικά χώρες, θα καταστραφούν ολοκληρωτικά.... και τι πρώτα μεταπολεμικά χρόνια, εκατομμύρια άνθρωποι θα πεθάνουν από έλλειψη τροφίμων...
- Στις αναπτυσσόμενες ιμπεριαλιστικές και καπιταλιστικές χώρες, υπάρχουν σήμερα 44 εκατομμύρια ανεργοί.
- Ο μισός και παραπάνω πληθυσμός της γης, που ζει σε χώρες εξαρτημένες από τις ΗΠΑ και την Αγγλία (Λατιν. Αμερική, Αφρική, Μ. Ανατολή, Ασία) δηλαδή γύρω στα 2,5 δισεκατομμύρια άνθρωποι, 25 εκατομμύρια παιδιά πεθαίνουν κάθε χρόνο από εξαντλητικές αρρώστιες, πριν κλείσουν τα 5 τους χρόνια. 500 εκατομμύρια άνθρωποι λιμοκτονούν. 1.000 εκατομμύρια υποσιτίζονται. 400 εκατομμύρια ανεργοί και 1.000 εκατομμύρια αναλφάβητοι.
- Δάνειο 500 εκατομμύρια πήρε φέτος η Τράπεζα της Ελλάδος, από όμιλο ξένων τραπεζών....
- Η -για- Αθανασία του Αιγάλεω, όρπαξε υπό τυπο δανείων 500 εκατομμύρια δρχ. για το σκυλοκομείο της, με την ευνοια των φίλων της τ. υπουργών της Ν.Δ.
- Στην Ευρώπη οι θάνατοι από καρδιακές προσβολές ανέρχονται σε 3 εκατομμύρια ζωές το χρόνο.
- Ο ΟΤΕ το 1982 αποκόμισε 3,3 δισεκατομμύρια δρχ.
- Η Μονη Παντοκράτορος μισθώνει κάθε χρόνο 50.000 στρ. παρθένας βλοσθησής.
- Εφέτος τη Βουλγαρία θα την επισκεφτούν 6 εκατομμύρια τουρίστες.

περιστεύλλει την εγκληματικότητα στα αθλιόψυχα κοινωνικά στοιχεία, με ευχέλαια και χάδια. Μπράβο στον δύστυχο πατέρα της Σπάρτης Πρεκεζέ που εκδικήθηκε όπως έπρεπε τον ειδεχθή δολοφόνο του παιδιού του. Έτσι απάλλαξε και την απαίσια γραφειοκρατία και την τρεχαγυρευοπούλεια, δυσέυρετη και δύστοκη δικαιοσύνη, στη χώρα της ασυδοσίας και της ψυχοφθόρας και χρονοβόρας υποκρισίας.

Σεξο-διαμαρτυρίες κι απεργίες

Στην Αθήνα, τις 9 3 83 οι τραβεστί έκαναν διαδήλωση διαμαρτυρίας και πορεία, από τη Συγγρού στο Καστρί.... και παρακονέθηκαν στον προδικουργό, γιατί, τις δέρνει και τις τραβάει σα λάστιχα η Αστυνομία (βρε τις κανακάρες θρασύς, σκοτωστές τες) για να βρουν είκαν το δικίο τους και να μη καταπατούνται τα ατομικά τους δικαιώματα.

Εμεις θα λέγαμε: Μπράβο στην Αστυνομία, αν καθαρίζε τη Συγγρού, από την κοπρία του ανωμαλου Αυγείας(!) θα λέγαμε: Μπράβο και στον Ανδρέα αν τους έλεγε:

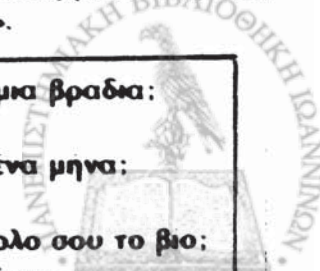
Ανηκείτε στον μαίερο ήλιο και όχι στον κρασίνο Το 'χετε παρακάνει .. Δεν σας θέλω ούτε για νηφοφορές και θ' αμολίσω το μπόγια Σκουλαρίκη... να σας κρεμάσει σκουλαρίκια και τενεκομπινελίκια κι από πίσω κι από μπρος

Μα κι αν με το συλλαλητηριό τους δεν πέτυχαν τίποτα εδώ, τους συμπαραστάθηκαν αλληλέγγυοι Γαλλίδες φεμινίστριες, που κήρυξαν ανήμερη αγρία σεξουαλική απεργία εναντία στους άντρες γιατί, δεν σέβονται -είπαν- τα ίσα δικαιώματά τους(!)

Βρε τι «μορφο», κορφο, ηθικός» τρελοσεξουαλικά κλασμένοι(!) Φτυστε τον και ξαναφτυστε τον, να μη τονε βασκανεται(!)

Κι έχεις και το σοφό Αριστοτέλη να σου λέει στα «Ηθικα Νικομάχεια» ότι: «Εμεις οι ίδιοι είμαστε υπεύθυνοι για τες βλαβες, εκεινας, τες συνεπαγομένες, μορφη.... εφόσον ο ποιότης, ζει σωστά, και η νοσος, αυτού είναι εκουσια».

Θελες ευτυχία για μια βραδία:
Κανε ερωτα.
Θελες ευτυχία για ένα μήνα:
Παντρεύου...
Θελες ευτυχία για ολο σου το βιο:
Φκιασε ένα λουλουδοκηπο.

Μηνύματα στο «Ελεύθερο Πνεύμα»

Αγαπητέ φίλε Λάμπρο μου

Πήρα και πάλι το «Ελεύθερο Πνεύμα» και σε ευχαριστώ. Βλέπω να συνεχίζεις ωραίων αγώνα, με τόλμη, αμεροληψία και απεριφραστη παρρησία. Μπράβο σου. Χαίρομαι και τη λεβεντιά του ύφους και της φυσιογνωμίας που δίνεις στο ακριτικό περιοδικό σου. Ακόμα και εκεί που δεν τυχαίνει να βλέπω με τον ίδιο τρόπο με σένα τα πράγματα, δεν μπορώ να μην επικροτήσω την ευθύτητά σου, και την ανιδιοτέλειά σου.

Ο μαχητικός τόνος των γραφτών σου μπορεί να σε οδηγεί καμιά φορά σε ακραίες θέσεις, αλλά χρειαζόμαστε περισσότερο τον ψόγο παρά το αλληλολιβάνισμα: με το δεύτερο, αποκοιμείται κανείς στη χαύνωση μιας δήθεν «δικαίωσης», ενώ με τον πρώτο, διορθώνει κανείς τα λάθη του. Για τούτο και μόνο, πέρα από όλα τα άλλα, το περιοδικό σου αξίζει τον έπαινο. Η έντονη κριτική που ασκεί για την επιτροπή των λογοτεχνικών βραβείων π.χ. στην οποία συμμετέχω, με έκανε πολύ να προβληματιστώ, και –ελπίζω– να βελτιώσω την οπτική γωνία από όπου βλέπω το θεσμό. Και το άρθρο του κ. Γιώργου Παπαστάμου (σελ. 25 του τεύχους 47) για την ποιητική αξιοπρέπεια είναι πολύ αξιοσπρόσεχτο. Δώσε τον τους χαιρετισμούς μου μαζί με τούτη την παρατήρηση:

Χρειαζόμαστε την κριτική των άλλων πολύ περισσότερο απ' ότι οι άλλοι τη δική μας, αυτό υπήρξε πάντοτε το δημοκρατικό μου πιστεύω.

Με πολλή αγάπη

Θ.Δ. Φραγκόπουλος (Μπούλης)
Συγγραφέας-Αθήνα-Μάης 1983

Παναγιώτη Τσουτάκου

«Αντίδωρο αγάπης»

και

«Ειρήνη»

Άλλα δυο βιβλία της μακράς ποιητικής θητείας του ευγενικού και τρυφερού ανθρωπιστή τροβαδούρου Τσουτάκου, προσφορά στην πολύπαθη αγάπη και στη μυριοπόθητη ειρήνη.

Αδελφέ μου Λάμπρο,

Σου στέλνω ένα ποίημά μου αδημοσίευτο. Δεν ξέρω τι γράφουν οι άλλοι και τι έχει πέραση στο παζάρι των γραμμάτων σήμερα, τι είναι της μόδας κλπ. Εγώ είμαι μ' αυτούς –ο ελάχιστος– που ακολουθάει τη *λαϊκή αγωνιστική ποίηση*. Μ' αρέσει ο δεκαπεντασύλλαβος ο πολυ-και ευρύστερνος, η ποίηση που απαγγέλεται στις πλατείες και στους δρόμους, αντιλαλεί γύρω και φτάνει βαθιά ως την καρδιά του λαού. Αγαπώ την ποίηση που εκφράζει τη λαϊκή χαρά, τον έρωτα, το θυμό, την οργή και τη μαζική αγωνιστικότητα. Σημαία η ελευθερία, το δίκιο κ' η ειρήνη. Ο ποιητής πότε στο τραπέζι του λαϊκού γλεντιού, πότε πανηγυριώτης, ραψωδός, μπροστάρης στη μάχη. Όμως ποτέ απομονωμένος στη σκιά κι ομφαλοσκόπος.

Είμαι γέρος πιά, αλλά χτυπάει ακόμα η καρδιά μου. Όσο μπορώ θα γράφω. Σε διαβάζω Λάμπρο μου, όσο βαστάν τα μάτια μου. Εσύ είσαι παιδί μου πολυτάλαντος, ποταμός πλατύς, πολυπλόκαμος, δεν σε προφταίνει κανένας. Άξιος παντού και στην ποίηση και στο πεζό, και στην κριτική και στο θέατρο και στο στοχασμό. Θα βρω καιρό να σου ξαναγράψω μερικές σκέψεις μου.

Σου σφίγγω το χέρι και σε φιλώ
Κώστας Καλαντζής (Θεσσαλός)
τ. δ/ντής Υπουργείου Παιδείας καθηγητής
ποιητής και Συγγραφέας

27-5-83 Ν. Σμύρνη-Αθήνα

«.....πολλά τα ενδιαφέροντα στο «Ελ. Πνεύμα», κι ένα πνεύμα αδιάπτωτα αγωνιστικό!»

Με πολλή εκτίμηση

Αντώνης Δεκαβάλλης

Συγγραφέας, Νέα Υερσέη ΗΠΑ

«.... Σε συγχαίρω για τον αγώνα σου και τον πνευματικό σου οργασμό».

Θεοδ. Δασκαλόπουλος

Λογοτέχνης-Αθήνα

Αγαπητέ Λάμπρο,

Σου εκφράζω το θαυμασμό μου για το Περιοδικό και για τα «Κλειδιά της Ευτυχίας» που τόσο πειστικά κι ωραία τ' απο-

δείχνεις υπαρχτά. Μακάρι να γίνουν αντικλειδιά ν' ανοίξουν κάθε σκουργιασμένη πόρτα σε κλεισμένες καρδιές. Το έργο σου αυτό, μας φέρνει στο περιβόλι της λαϊκής σοφίας· και πρέπει αυτές οι βαθυστόχαστες σκέψεις και στοχασμοί σου, να γίνουν χτήμα, του αδούλωτου λαού μας. Είναι μεγάλο το μερτικό που δίνει η αγνή και δυναμική ψυχή σου, στο λαϊκό πνευματικό μας αγώνα....»

Σου οφίγγω τ' άξιο σου χέρι

Νίκος Καλλεργής-Μαυρογένης
Υφηγητής Πανεπ. Λογοτέχνης, Αθήνα

Αδελφέ Λάμπρο,

Εγκάρδια σε χαιρετώ· και σε διαβαζω εδώ στη Σουηδία όπως πάντα αχόρταγα, γιατί είσαι τόσο αληθινός, τσουχτερός και ζουμερός. Σε συγχαίρω που τιμάς στο περιοδικό σου και πολλούς ξεχασμένους νεκρούς του μεγάλου αγώνα μας. Κάνεις πολύ ωραία που γράφεις τα ονόματα αυτών των αγίων παλικαριών, που έδωσαν τη ζωή τους, για τη χιλιάκριβη τη λευτεριά μας. Έτσι παραδίνεις τα ονόματά τους στην ιστορία. Έχω κι εγώ 3 αδέρφια που έπεσαν σ' αυτόν τον αγώνα: Ο Βαγγέλης Π. Μπέτζελος (1913-1943) εκτελέστηκε από τους Γερμανούς καταχτητές έξω από τα Γιάννινα στην τοποθεσία «Καρδαμιτσια». Την εκτέλεση υπόδειξαν κάποια γραικίλικά καθάρματα. Ήτανε μαρξιστής από τα 17 του χρόνια που φοιτούσε στο ημιγυμνάσιο Ζίτσας, και τον είχε μύσει ένας από τους πιά πλούσιους ζιτσιώτες, ο πρωταντάρτης του ΕΛΑΣ στην Ήπειρο Χρήστος Ζέρβας. Μετά από κράτηση και βασανιστήρια στις φυλακές της Ζωσιμιαίας, τον εκτέλεσαν μαζί με τον συντ/χο αρτεργάτη Βαγγέλη Γ. Γούλα από το χωριό μου Γκρίμποβο-Γιαννίνων. Ο αδερφός μου είχε βέβαια επαφή και συνεργασία με το Αργηχείο του ΕΛΑΣ Ηπείρου και τον αιμίμη στο καπετάνιο Νίκο Πάκο.

Ο άλλος αδερφός μου Θεοφάνης ήταν αντάρτης στον ΕΛΑΣ κι έπεσε λίγο αργότερα κι αυτός στον αγώνα.. Την αγαπημένη αδερφή μας Καλλιόπη Π. Μπέτζελου που βρέθηκε αργότερα στον εμφύλιο αντάρτισσα στο Συγκρότημα του Διαμαντή και την πιάσαν αιχμάλωτη στη Ρούμηλη, την εκτέλεσαν στη Λάρισα, χωρίς να πάροουμε είδηση!...

Εγώ είμαι ο 7ος γιός της οικογένειας. Ο μεγάλος αδερφός ο Βαγγέλης ήταν γνωστός στα Γιάννινα. Είχε βασανιστεί και διωχτεί κι από το Μεταξά.... Σε παρακαλώ δημοσίευσε το γράμμα μου αυτό, σαν ένα μικρό μνημόσυνο για τ' αδέρφια μου, για το αίμα που πρόσφερε η πατρική μου οικογένεια στον αγώνα του λαού μας για τη λευτεριά του».

Σε ξαναχαιρετώ
Με άπειρη αγάπη. Χρήστος Μπέτζελος
NorsBorg-Σουηδίας

«Κύριε Μαλαμα,

Σας συγχαίρω για το περιοδικό σας και σας χαιρετώ από την Αδελαιίδα της Αυστραλίας. Επιθυμώ να με γράψετε συνδρομητή σας στο «Ελ. Πνεύμα».

Νίκος Βέλκος
Αδελαιίδα-Αυστραλίας

Αγαπητέ κύριε Μαλαμα

Από αρκετό καιρό είμαι αναγνώστρια του «Ελεύθερου Πνεύματος», ενός περιοδικού, που με τη σπουδαία του ύλη, γίνεται η ζωογόνα πνοή, για τον πνευματικό χώρο της Ελλάδας.

Εκείνο, όμως, του θα 'θελα να τονισω πιο πολύ και δυστυχώς σπάνια το συναντά κανείς σε πνευματικούς ανθρώπους της εποχής μας, είναι η δική σας προσφορά στη σωστή καθοδήγηση των πρώτων βημάτων των ταλαντούχων νέων λογοτεχνών.

Χωρίς υπερβολή, είστε ο ακούραστος δασκαλος, που με αισιοδοξία και σύνεση, μέσα από τις σελίδες του περιοδικού σας, οδηγείτε στους δρόμους της τέχνης του γραπτού λόγου, όσους νέους ακολουθούν αβέβαια τούτο τον «ακανθώδη» ανήφορο της λογοτεχνίας.

Εκτός λοιπόν από έμπειρος χειριστής του γραπτού λόγου, έχοντας στο ενεργητικό σας σημαντικότερο έργο, είστε και εξίσου έμπειρος πνευματικός πατέρας, για όσους αποφασίζουν να τραβήξουν το δικό σας δρόμο.

Για τούτο το λόγο, θα ήταν μεγάλη τιμή για μένα να δεχθώ τις οποιοσδήποτε απόψεις και παρατηρήσεις σας, πάνω σ' ένα μικρό δείγμα γραπτού που σας στέλνω.

Σας ευχαριστώ

Με τη μεγαλύτερή μου εκτίμηση
 Δρόσου Ελευθερία
 σπουδάστρια της ελληνικής Φιλολογίας
 Αμφιλοχία-Αιτωλ/νίας. 30/4/83

Απαντήσεις σε γράμματα

Ν. Στ. Δημητρακόπουλο Αθήνα.

Σας ευχαριστούμε για κάθε συνεργασία και συμπαραστάσή σας στον αγώνα μας. Πάντα δεχόμαστε με ιδιαίτερη χαρά κάθε ποιητική σας προσπάθεια και προσφορά. Το τελευταίο όμως ποίημά σας για το Λ. Λέβτσεφ έχει δημοσιευτεί πριν ένα περίπου μήνα στο περιοδικό «Π.Ο. Έρευνα». Το «Ελ. Πνεύμα» όπως ξέρετε τηρεί μια αυστηρή αρχή: δεν αναδημοσιεύει ποιήματα, από άλλα περιοδικά και βιβλία. Φροντίζει όσο μπορεί, η ύλη του κάθε φορά, να είναι πρωτότυπη και παρθενική.

Ζαφ. Στάλιο Αθήνα. Πήραμε και δημοσιεύουμε. Ευχαριστούμε.

Αγνή Σωτηρακοπούλου. Αθήνα. Λάβαμε, κι ευχαριστούμε για τις συνεργασίες: καθώς και για την αποστολή του περιοδικού μας στις Ινδίες. Ο φίλος σας Prasad μας στείλει τα σκίτσα. Το ποίημα της Αργεντινής ποιήτριας δημοσιεύεται. Για την Εταιρία και τ' άλλα σωματεία λογοτεχνών, συμφωνούμε, με όσα μας γράφετε. Αλλά, δεν είναι πιά να τα παίρνετε στα σοβαρά.

Μαίρη Χερμωνίδου. Αθήνα. Ευχαριστούμε για τα τόσο καλά λόγια που αφορούν την ταπεινότητά μας. Δεν είμαι δάσκαλος, όπως με αποκαλείτε κι εσείς και τόσοι άλλοι. Πολλοί βέβαια ζητάνε συμβουλές από την πείρα μας, κι αισθανόμαστε το χρέος να τις δίνουμε μ' ευχαρίστηση κι αγάπη. Πήραμε ό,τι μας στείλατε. Δημοσιεύουμε ένα σας ποίημα. Δοκιμάστε καλύτερα τα φτερά σας στην πεζογραφία.

Ίσως ν' αποδώσετε πιά. Η γραφή σας εύχομαι να γίνει πιο αβίαστη και λεύτερη, πιο απλή και περιεχτική στη συνοχή της. Η τέχνη είναι βίωμα και πείρα ζωής.

«Η εμπειρία είναι η σώτεια της ζωής» λέει ο Ι. Χρυσόστομος. Και αυτές τις εμπειρίες πρέπει όλοι να τις διαδίδουμε, για να ωφελοούμαστε, προπάντων στην τέχνη, που δεν είναι εύκολη υπόθεση: κ' είναι σκληρός κι αδιάκοπος αγώνας για το καλύτερο, για

το πρόπον, το μέτρο άριστο, τη γνησιότητα και την ωφελιμότητα. Κάθε αίσθημα και συναίσθημα πάνω σε πρόσωπα και πράγματα, όταν ξεχειλίζει και γίνεται λόγος και πράξη, έργο ζωής, με σπέρμα διάρκειας κι αθανασίας, λυτρώνει ψυχικά τον άνθρωπο. Η λογοτεχνία είναι ψυχή και γλώσσα: είναι οι ανάλογες λέξεις στα πιο ακριβή και ταιριαστά νοήματα.

Ρολάνδο Χατζή. Αθήνα. Δεν υπάρχει «ερασιτεχνική» όπως γράφετε ή κι επαγγελματική ποίηση. Υπάρχει καλή και κακή ποίηση, αληθινή και ψεύτικη, κοινωνική και αντικοινωνική, ωφέλιμη κι ανώφελη, αδύναμη και δυνατή. Με μια λέξη ποίηση σωστή: και βέβαια σε ύφος κάθε ποιητή, ξεχωριστή, που πρέπει όσοι καταγίνονται μ' αυτή, (κι είναι πολλοί. Όλ' οι Έλληνες σχεδόν γράφουν στίχους κ' οι επιτήδειοι, οι ασυναίσθητοι τηνε κακοποιούνε) να κάνουν ποίηση σωστή. Η αληθινή τέχνη είναι κατά βάση έμπνευση κι ατομικό ύφος, πρωτοτυπία εικόνων, ρυθμός, τέχνη και τεχνική και γνώση αισθητική. Αλλά κι εκεί που ορίζει ο Σολωμός: Η ιδέα να είναι υποταγμένη με καιρό και με κόπο στο νόημα της τέχνης. Έχετε μια κάποια φλέβα κι ένα συναίσθημα για τους καθημούς και τους πόνους της εργατιάς. Πλέκετε το στίχο με ρυθμό. Αλλά, προσέξτε, να μη σας παρασέρνει η ρίμα σε κοινοτυπία κι αφέλεια νοημάτων. Τα γραφτά που μας στείλατε, δεν ανταποκρίνονται στους βασικούς κανόνες της ποίησης, όσο κι αν οι κοινωνικές αδικίες είναι ένα πρόσφορο έδαφος για συγκινητικά ερεθίσματα. Μελετείστε τη ζωή και την τέχνη, κι εμπνευστείτε από το βίωμά σας.

Ειρήνη Μάρκου ποιήτρια,

Απείρανθος-Νάξου. Εκτιμούμε πολύ το ταλέντο σας και την ποιητική σας προσφορά. Σας ευχαριστούμε για τα θερμά και ειλικρινά σας λόγια. Όταν βρούμε καιρό θα μελετήσουμε το έργο σας και θ' ασχοληθούμε πιά με την αξία και τη θέση σας, στα πολύχυμα κι αγνά λαϊκά ποιητικά μας γράμματα.

Λ. Μάλαμας

~~~~~

Γιώργος Νίκας

■ Πνευματικά και καλλιτεχνικά γεγονότα.

Ένας φίλος που έφυγε

Στις 30 Ιούνη επαψε να χτυπαι η μεγάλη καρδιά ενός εκλεκτού πατρώτη, ενός διακεκριμένου αγωνιστή της Εθνικής μας Αντιστάσης, τιμίου και περηφανού Ηπειρώτη, ενός εξαιρετού και χαμογελαστού ανθρώπου, ενός εγκαρδιού πνευματικού μας φίλου· και φίλου της επιστημονικής αληθείας και των προοδευτικών γραμμάτων. Εσβησε στα 75 της χρόνια, η δυνατή πνοή του Γκώργου Νίκα. Παντα ρωμαλεός, ορθός, γνώστικός, συνετός και γαλήνιος, με τις πίκρες θαμένες βαθιά στην καρδιά του για την ηττα του 1945 και για τις κατοπινες βίσιανιστικές περιπέτεες του λαού. Ο Νίκας νίκουσε και για τους άλλους, κάθε απελπίδο κι απαισιόδοξο πνεύμα. Έτσι κερδίσε ένα ψηλότερο σκαλι αγάπης κι αισιοδοξίας στο περσισμα του βίου του, γιατί σαν καλός, έγινε υπέροχος· και «σαν υπέροχος έγινε χρηστός» όπως θα 'λεγε κι ο Β. Ουγκώ. Ηταν ένας υποδειγματικός χαρακτήρας με ανώτερα αίσθηματα και θετικές γνώσεις. Σαν άνθρωπος, σαν οικογενειάρχης, σαν αγωνιστής έκανε παντού και πάντα το χρεος του. Αλλά και σαν φιλότεχνος και λογίος, υπηρξε για ένα χρονικο διάστημα και εκδότης της φιλολογικής εφημερίδας «Ανάταση» στην Αθήνα. Το «Ελ. Πνεύμα» συλλυπείται ολόψυχα τους προσφιλείς συγγενείς του Γ. Νίκα. Ενώνει ένα δάκρυ φιλίας μαζί τους, αλλά κι ένα θερμο χερροκροτημα για τον τίμιο παλιό αγωνιστή του λαού μας, μαζί μ' ένα χερραμι αγριολουλουδα από τις βαρλαμίτικες ραχούλες, δροσια και μύσχο για τα κόκαλα στις Αττικής τον τάφο. Ο Γιώργος Νίκας πρώην έφεδρος λοχαγός και καθηγητής, γεννήθηκε στο Βαρλαμι των Γιαννικών το 1908. Πήρε γυμνασιακές σπουδές στα Γιάννινα και συνέχισε φυσικές επιστημες στην Αθήνα. Από τους γερούς επιτελικούς αξιωματικούς, πολέμησε τους Ιταλούς επιδρομείς στ' αλβανικά βουνα ως υπολοχαγός και υπασπιστής στο 8 Συν/γμα ορειβατικού πυροβολικού. Το 1943 κατατάχτηκε στον ΕΛΑΣ Αττικής. Έγινε φίλος και συνεργάτης του περιφήμου ηγέτη Διαμαντή και συνυπηρετησε μαζί του. Ως το 1944 ήταν υπασπιστής στο 34 Συν/γμα με στρ/κό δ/τή τον συντ/ρχη Νταλιάνη. Αργότερα,

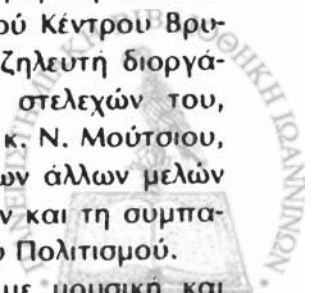
πήγε υπασπιστής στην Ανωτερη Διοικηση της Εθνικής Πολιτοφυλακής Αττικής, με δ/τη τον τ. αστυνόμο Κ. Τσαπόγα. Ο Γ. Νίκας, ήταν από τους εκλεκτούς, τους πιο μορφωμένους και συνετούς αξιωματούχους της Εθνικής μας Αντιστάσης. Σταθηκε ένας ωραίος και τίμιος αγωνιστής, με αρετες την ηθική ακεραιότητα και την ανθρωπιστική συμπεριφορά, για την ανάπλαση ενός καινούργιου κόσμου. Γιαυτό θα ζει όσο θα ζούμε στη μνημη μας και στην καρδιά μας.

Λαμπρος Μαλαμας

Τα «Ηπειρωτικά '83 του ΣΗΒ στο Βέλγιο

Με πλουσιο πατριωτικό, συγκινητικό και διδαχτικό πρόγραμμα έγιναν από 27 ως τις 29 Μαη στο Βελγιο οι πολιτιστικές εκδηλώσεις του εκει Συλλόγου των Ηπειρωτών, που αριθμει 7.000 περίπου μέλη, με την επωνυμία «Ηπειρωτικά '83». Στις Βρυξελλες προσκλήθηκαν πολλές πνευματικές και καλλιτεχνικές προσωπικότητες ιδιαίτερα του μητροπολιτικού ηπειρωτισμού και της διασποράς. Ο δ/ντής της Περιοδικής μας Επιθεώρησης είχε τιμητική πρόσκληση, αλλά για λόγους ανεξάρτητους από τη θέληση του και για άλλες υποχρεώσεις, δεν μπόρεσε να παραβρεθεί. Θα έδινε μάλιστα και ομιλία με θέμα : «Η Ήπειρος στους Αγώνες του έθνους και η Απελευθέρωση της από τον τούρκικο ζυγό». Αλλά, η διάλεξη αναβλήθηκε για το Χινόπωρο.

Τα γιορταστικά αυτά φανερώματα του ΣΗΒ που έγιναν όλα στη μεγάλη αίθουσα θεάτρου του Μορφωτικού Κέντρου Βρυξελλών με την άρτια και ζηλευτή διοργάνωση των φωτισμένων στελεχών του, όπως του προέδρου του κ. Ν. Μούτσιου, του κ. Χρ. Αγγέλη και των άλλων μελών του δ/κού Συμ/λίου, είχαν και τη συμπαράσταση του Υπουργείου Πολιτισμού. Η πρώτη μέρα άρχισε με μουσική και προβολή ντοκυμανταίρ, με χορωδία,

βραβεύσεις μαθητών και έκθεση ζωγραφικής. Με ηπειρώτικα φολκλορικά συγκροτήματα με διαγωνισμό τραγουδιού, με δημοτική μουσική και χορούς. Συμμετείχαν οι τραγουδιστές Στ. Μπέλλος, Χρ. Αηδονίδης, Δ. Βάγιας και Χρ. Φωτίου.

Η δεύτερη μέρα περιλάβαινε: εκθέσεις φωτογραφίας και ζωγραφικής από το έπος 1912-13 έκθεση θεάτρου, προβολές ντοκυμανταίρ, προσφωνήσεις, ομιλίες, χαιρετισμούς, απαγγελίες, λαϊκά και δημοτικά συγκροτήματα και βραβεύσεις τραγουδιών.

Η τρίτη και τελευταία μέρα της Κυριακής στις 29 Μάη, άρχισε με απαγγελίες, με προσφωνήση και γραφή εισήγηση που έστειλε ο δ/ντής μας και αφορούσε την παρασταση που δόθηκε αμέσως μετά από ερασιτέχνες ηθοποιούς στο έργο του Λάμπρου Μάλαμα «**Το όραμα του Λυτρωμού**» (Ιστορικό δράμα από την απελευθέρωση της Ηπείρου).

Και η θεατρική παράσταση σημείωσε εξαιρετική επιτυχία και καταχειροκροτήθηκε, με την προοπτική μάλιστα, ν' ανεβεί και σε άλλες πόλεις του ελληνοισμού στη Δ. Ευρώπη. Το κλείσιμο αυτών των ωραίων γιορτών στις Βρυξέλλες, έκλεισε με δεξίωση που πρόσφερε το δραστήριο Δ/κό Συμ/λιο του ΣΗΒ στους καλεσμένους και σε όλους τους συμμετόχους των γιορτών. Την κυβέρνηση εκπροσώπησε ο υφ/ργός κ. Παπούλιας και την ΠΣΕ ο πρόεδρος της κ. Α. Διαμάντης. Τα λόγια είναι φτωχά για να συχαρεί κανείς ειλικρινά κι ολόψυχα αυτούς τους θαυμάσιους συμπατριώτες του Βελγίου, και την πρόοδό τους.

Εκδηλώσεις Υφ/ργείου Νέας Γενιάς

Το πρώτο δεκαήμερο του Ιούνη, έγιναν στα Γιάννινα μ' επιτυχία εκδηλώσεις χορών τραγουδιών και άλλων παραστάσεων που οργάνωσε το υφυπουργείο Νέας Γενιάς σε συνεργασία με τον Δήμο Γιαννίνων. Συμμετείχαν σ' αυτές αρκετά καλλιτεχνικά συγκροτήματα και πολύς κόσμος.

Γιορτή της Ζ.Π. Ακαδημίας

Στις 13/4/83, με τη φροντίδα του δ/ντη της Α.Π. Ακαδημίας κ. Ο. Νταλάκα και της καθηγήτριας κ. Ιομήνης Τσιάντα έγινε στην αίθουσα τελετών της παλιάς Ζ.Π.Α. υπέροχη μουσικοχορευτική γιορτή, με θέμα το «**Ηπειρώτικο Δημοτικό τραγούδι**».

Μια βουλγάρικη γιορτή

Στο ξενοδοχείο «Καψής» στη Θεσ/νίκη, ο Γενικός Πρόξενος της Λαϊκής Δημοκρατίας της Βουλγαρίας κ. Ηλία Πετρώφ με την σύζυγό του κ. Δόμνα Πετρώφ και όλο το προσωπικό του Γεν. Προξενείου στη βορειοελλαδική πρωτεύουσα, με την ευκαιρία της ετήσιας γιορτής της βουλγάρικης παιδείας και πολιτισμού, έδωσαν μεγάλη δεξίωση στις 23 του Μάη με πλούσιο περιποιητικό και μουσικοχορευτικό πρόγραμμα. Στην τιμητική εκείνη βραδιά πήραν μέρος αντιπρόσωποι όλων των αρχών της Β. Ελλάδας και πλήθος προσκεκλημένοι φίλοι του αδερφού βουλγάρικου λαού, που τίμησαν και σφυριλάτησαν ακόμα περισσότερο τους στενούς δεσμούς φιλίας και συνεργασίας ανάμεσα στις δυο γειτονικές μας χώρες.

Ο Θίασος Βασίλη Μητσάκη

Ο εκλεκτός ηθοποιός-θιασάρχης και θεατρικός συγγραφέας Β. Μητσάκης, έδωσε στις 24/6/83 παράσταση στο θερινό «Ορφέα» στα Γιάννινα με το υπέροχο έργο του «**Η Δική μας Οικογένεια**». Ένα πλήθος κόσμου παρακολούθησε και καταχειροκρότησε τους καλλιτέχνες που ερμήνεψαν τέλεια το γνήσιο και διδαχτικό αυτό δράμα το βγαλμένο από τη νεώτερη και βασανιστική πολιτική ζωή της χώρας. Το θίασο που έχει προσκληθεί και στην Πρέβεζα πλαισιώναν η Αμαλία Γκιζά-Μητσάκη, ο Σπύρος Φιλιππίδης κ.α. Αναλυτικότερη κριτική για τ' έργο, έχουμε καταχωρίσει στο 46 τεύχος.

Έκθεση Χειροτεχνίας

Έκθεση με εξαιρετικά έργα χειροτεχνίας των μελών της Ν.Ε. Λαϊκής Επιμόρφωσης, λειτουργήσει σε αίθουσα της Νομαρχίας Γιαννίνων στα τέλη του Ιούνη. Τα έργα των παιδιών της ΝΕΛΕ θαύμασι το φιλότεχο κοινό της πόλης. Οι ερασιτέχνες ήταν όλων των ηλικιών και παρουσίασαν μια θαυμάσια καλλιτεχνική ποικιλία με πίνακες χαλκογραφίας, ζωγραφικής, κεντιστικής, υφαντικής κλπ. Σ' έναν πίνακα ένας, έγγραφε κάτω από την παράσταση: «**Ό,τι δημιουργείς για τον εαυτό σου, πεθαίνει, ό,τι δημιουργείς για τους άλλους, παραμένει αθάνατο**».

Το 4ο Φεστιβάλ Βιβλίου

Από τις 27 Μάη ως τις 12 Ιούνη έγινε κι εφέτος το 4 φεστιβάλ Βιβλίου με συμμετοχή 160 εκδοτών απόλη την Ελλάδα, στην παραλία του Λευκού Πύργου Θεσ/νίκης και είχε εξαιρετική επιτυχία. Πολλά μουσικοχορευτικά συγκροτήματα έδωσαν ιδιαίτερα πανηγυρικό τόνο. Την όλη οργάνωση είχαν επιφορτιστεί ο Σύνδεσμος εκδοτών Βιβλίου και ο Σύνδεσμος εκδοτών Βόρειας Ελλάδας. Ο πρώτος με τον προεδρό του κ. Νικο Αντωνόπουλο, το Γεν. Γραμματέα κ. Ν. Βότση και ο δεύτερος και νεοσύστατος με πρόεδρο τον κ. Χ. Μπαρμπουνάκη και Γεν. Γραμ. τον κ. Αντ. Μαλλιαρη. Το επόμενο 5 Φεστιβάλ ετοιμάζεται για το Σεπ/ρη στο Πεδίο του Άρεως στην Αθήνα και με τη συμμετοχή των Βαλκανικών χωρών.

Ο Γ. Νταλάρας

Σε πρόσφατη περιοδεία του στις ΗΠΑ, ο κορυφαιος καλλιτέχνης του λαου μας Γι-ώργος Νταλάρας, σημείωσε νέο θριαμβικό ρεκόρ. Μέσα σε 15 μέρες έκανε 70 ώρες πτήσεις κι έδωσε 15 συναυλιες σε 9 πόλεις που αποθεώθηκε από το φιλόμουσο κοινό. Δ/ντή ορχήστρας είχε τον Τάσο Καρακατσάνη.

Ομιλίες

Ο Δήμος Γιαννίνων με το Κέντρο Μεσογειακών Μελετών, οργάνωσαν στην αίθουσα του Καμπέριου της πόλης διάλεξη με θέμα: «Η αγροτική ανάπτυξη στην Ουγγαρία μετα το 1956» και με ομιλητή τον καθηγητή και δ/ντή του Ινστ. Παγκ. Οικονομίας της Ακαδημίας Επιστημών της Ουγγαρίας κ. Γιόζεφ Μπουγκνάρ.

Ο Κ. Μπατσης

Ο ακούρατος χοροδιδάσκαλος των δημοτικών χορών στην Αθήνα καλλιτέχνης και δ/ντής των «Ηπειρ. Νέων» Κ. Μπατσης, εμφανίστηκε με συγκρότημά του στις 10 Μάη από την ΙΡΤ 1 και κατέπληξε το τηλεοπτικό κοινό της χώρας. Συγχαίρουμε τον εκλεκτό δάσκαλο των εθνικών χορευτικών παραδόσεων του λαικού μας πολιτισμού.

Ο Σ. Κόλιας

Στα τέλη Απριλή, στην αίθουσα της Αρχ. Εταιρίας στην Αθήνα, για τα 15 χρόνια από το θάνατο του Γ. Παπανδρέου, μίλησε ο τ. δήμαρχος Κορίνθου καθηγητής και συγγραφέας κ. Σήφης Γ. Κόλιας και ποιήματα αφιερωμένα στον τιμώμενο νεκρό απαγγείλε ο ηθοποιός και λογοτέχνης Θάνος Κωτσόπουλος.

Αρχαιρεσίες Συνδέσμου

Στο Συνέδριο Ιστορ. Συγγραφέων που έγιναν αρχαιρεσίες στην Αθήνα, εκλεχτηκε πάλι πρόεδρος ο κ. Χρήστος Στασινόπουλος, δημιουργός και ψυχή του Συνδέσμου, που παλεύει αδιάκοπα για την αναγνώριση και δικαίωση αιτημάτων των ιστορικών συγγραφέων της χώρας.

**ΜΑΡΜΑΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ
ΗΠΕΙΡΟΥ Α.Ε.**

Ήπειρωτικά και όλα τα άλλα
περίφημα μάρμαρα.

Ετοιμοπαράδοτα - Έγγυημένα

Σε όλες τις διαστάσεις,

Σε όλα τα χρώματα

ΧΟΝΤΡΙΚΗ ΠΩΛΗΣΗ —
ΤΙΜΕΣ ΛΟΓΙΚΕΣ

Α.Ε. Ίωάννινα:

Τηλέφ. Γραφείου: 22.227

Τηλέφ. Έργασταίου: 91.027

Αθήνα:

Τηλέφ. Λεωφ. Κηφισιάς:

723.150 και 7.345.955

Τηλέφ. Πρατηρίου: 9.513.972

Κυκλοφόρησε:

Το νέο μεγάλο και πρωτότυπο δραματοουργικό έργο,
θεατρικής και κιν/φικής μορφής

Του Λάμπρου Μάλαμα από την Εθνική
Αντίσταση του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ και του ΕΔΕΣ.

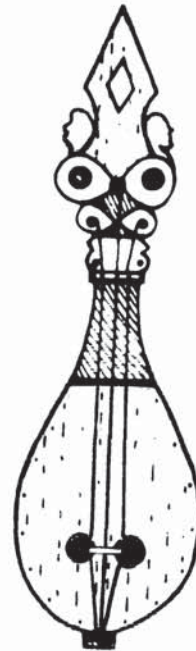
«Ο Πρωτοκαπετάνιος»

Αναγγελίες βιβλίων

Ποίηση

Γιάννη Κοφίνη: «Ελλάδα Πατρίδα μου» (Λαογραφία ποίηση)
Βασίλη Παπαγιάννη: «Χειμερινή έξοδος»
Μιχάλη Δελησάββα: «Βήματα και ανάσες»
Ηλίο Καμπίτη: «Ταξίδια και Σταθμοί»
Χρήστου Κατσιγιάννη: «Η Μνήμη του Νερού»
Αλέκου Χρυσσοστομίδη: «Απολογισμός»
Ειρήνης Ι. Μάρκου (Βοντορήνη): «Τα Σαραντα χοχλιδια»
Γιώργου Τσιγκαλου: «Προσωπεία»
JEAN BOUHIER: «Το παιδί της θύελλας»
Κούλας Αδαλόγλου: «Καταγραφές»
Νίκου Αδαλόγλου: «Κυπριακοί παλμοί»
Χριστίνας φίλη: «Χρόνος Αγήραος»
Σταύρου Παρζάλη: «Νησί του Πάσχα»
Μίμη Κ. Ιακωβίδη: «Εποχές» (1979-1981)
Νάκη Δημητριάδη: «Ασυμπλήρωτος κύκλος»

Θέατρο

Ιάσωνα Ευαγγέλου: 1) «Αει-Θαλής ο Έλληνας»
Ιάσωνα Ευαγγέλου: 2) «Θεατρικό πολύπτυχο»

Πεζογραφία

Σπύρου Εργολάβου: «Η Δίκη των Στρατηγών» (Κολοκοτρώνη-Πλαπούτα 1833-1834)
Κύπρου Χρυσάνθη: «Επιλογή Κριτικών»
Δημ. Ν. Τσιγκαλου: «Ο Λαός μας μέσα από τις παροιμίες»
Αντώνη Κ. Σανουδάκη: 1) «Ψυχογραφία στην ποίηση του Δημάκη»
" " :2) «Η αναγκαιότητα Διάσωσης της παλιάς πόλης Ηρακλείου»
Γιάννη Μουγογιάννη: 1) «Τα προηγηθέντα της Δίκης του Ναυπλίου»
" " : 2) «Το χρονικό του πνευματικού Βόλου στην τριετία 1975-1977»
" " : 3) «Ο Γεώργιος Καραμάνης και το Σανατόριο Πηλίου»
Μανώλη Μαρκάκη: «Κοινωνιολογικά Κείμενα»
Γιώτας Φωτιάδου-Μπαλαφούτη: «Άσε το βιβλίο το γάλα φέρε»
Μαρίας Δ. Λαμπρινού: «Ερήμην»
Μίμη Κ. Ιακωβίδη: «Νέα Γραφή» (1981-1982)
Στάμου Μαυράκη: «Αμάραντο Στεφάνι»
Τάσου Φάλκου: «Οι Δίκαιοι»
Λέανδρου Βρανούση: «Ο Χρ. Χριστοβασιλης στη Ρωσία»
Ευγενία Ρέγκου-Σγούρου: «Ερωτικό χρονικό»
Αντώνη Δελώνη: «Το Μεγάλο Σχέδιο»
Κώστα Σ. Ζούλα: «Εξ Ακανθών τα ρόδα»

«Το Συντριβάνι» στην Αθήνα, αλλά σε κορυφή κι εξοχή της Αθήνας, στα **Τουρκοβούνια**. Σ' ένα εξαίσιο περιβάλλον, το κάτι άλλο. Ένα οικογενειακό και κοσμικό Κέντρο με 250 θέσεις για Σας, για όλους τους καλοφαγάδες, για γάμους, συνεστιάσεις και χορούς Αδελφοτήτων. Θ' απολαύσετε **ΤΟ σπέσιαλ κατσίκι στη γάστρα**, σε ειδικό φούρνο. Γευστικές απολαύσεις. Πρασινάδα σε κήπο. Σάλα μεγάλη με γραφική διαρρύθμιση. Περιποιητικά και λουκούλεια γεύματα και δείπνα· με ασυναγώνιστα κρασιά, εγχώρια και ξένα. Ένα ζηλευτό, σπιτικό, ιδιότυπο κι όμορφο Κέντρο. Δροσερό για καλοκαίρι, ζεστό για χειμώνα. Πάντα ευχάριστη, άκρα περιποίηση και λογικές τιμές.

Αφοι Σιώνη

«**ΣΥΝΤΡΙΒΑΝΙ**» Μητροπέτροβα 25 Τουρκοβούνια Αθήνα
Τηλ. 6420592 και 6911481

ΔΩΔΩΝΗ ΑΕ

ΓΙΑΝΝΕΝΑ (0651) 61-256

Δοκιμάστε και διαδώστε
τά θαυμάσια τυροκομικά προϊόντα της Αγροτικής
Βιομηχανίας Γάλακτος Ήπειρου ΑΕ «ΔΩΔΩΝΗ»
στά Γιάννενα τηλέφ. (0651) 61256-61244-61291

LEVTOURS

Ο ΠΙΟ ΓΡΗΓΟΡΟΣ ΔΡΟΜΟΣ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟ...

ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Όλο τό καλοκαίρι συνεχείς αναχωρήσεις:

Κάθε Δευτέρα **ΜΟΣΧΑ** 8 ημέρες INTOURIST

49.000

Κάθε Τετάρτη **ΛΕΝΙΝΓΚΡΑΝΤ - ΚΙΕΒΟ - ΜΟΣΧΑ**
10 ημέρες INTOURIST

57.000

Ακόμα τόν **Αύγουστο**

ΜΟΣΧΑ - ΚΙΕΒΟ - ΜΙΝΣΚ - ΛΕΝΙΝΓΚ.
5-17/8, 19-31/8 INTOURIST

64.000

ΜΟΣΧΑ - ΤΑΛΛΙΝ - ΛΕΝΙΝΓΚ.
8-17/8 INTOURIST

55.500

**ΜΟΣΧΑ - ΧΑΜΠΑΡΟΒΣΚ - ΜΠΡΑΤΣΚ -
ΙΡΚΟΥΤΣΚ - ΜΟΣΧΑ**
8-22/8 INTOURIST

79.000

ΛΕΝΙΝΓΚΡΑΝΤ - ΜΟΣΧΑ
3-12/8, 17-26/8, 31/8-9/9 TOURBUREAU

49.000

ΛΕΝΙΝΓΚΡΑΝΤ - ΜΟΣΧΑ
31/8 - 9/9 (10 μέρες) SPUTNIK

41.000

ΜΟΣΧΑ - ΟΔΗΣΣΟΣ - ΜΟΣΧΑ
29/7 - 8/8
TOURBUREAU

52.000

**ΜΟΣΧΑ - ΜΠΡΑΤΣΚ -
ΙΡΚΟΥΤΣΚ - ΑΛΜΑ -
ΑΤΑ - ΤΑΣΚΕΝΔΗ -
ΜΟΣΧΑ**
12-26/8 (15 μέρες)
TOURBUREAU

72.000

ΜΕΓΑΛΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ
Αεροπλάνο φίλιας
**ΛΕΝΙΝΓΚΡΑΝΤ - ΚΙΕΒΟ -
ΜΟΣΧΑ** 10 μέρες 27/7 - 5/8
SPUTNIK 41.000
INTOURIST 48.000

LEVTOURS

Σταδίου 3 - Αθήνα 125
Τηλ 3254541-5

Εγνατίας 90 - Θεσσαλονίκη
Τηλ, 264758 - 283876

66 ΣΑΝ ΠΑΣ.

... οι παραλίες είναι απέραντες και πεντακάθαρες

Η Αλμπένα, η Ηλιόλουστη Ακτή, η Χρυσή Αμμουδιά συνδυάζουν την ομορφιά της φύσης με τα σπορ και την ψυχαγωγία στις υπερασύγχρονες εγκαταστάσεις τους.

... τα βουνά, πανέμορφα και καταπράσινα

Το Παμποροβο, το Μπόροβετς και η Βίτοσα είναι ιδανικά γι' αυτούς που θέλουν υγιεινές και ξεκούραστες διακοπές κοντά στη φύση.

... η φιλοξενία, ζεστή κι ευκαρδία

Το φιλικό περιβάλλον και τα χαμογελαστά πρόσωπα των ανθρώπων κάνουν τον επισκέπτη να αισθάνεται τη Βουλγαρία πολύ «δικο του» τόπο.

... η οργάνωση, η ασφάλεια και οι ανέσεις εκπληκτικές.

Εξασφαλίζοντας έτσι τη σιγουριά στο ταξίδι και στη διαμονή και αποκλείοντας κάθε δυοάρεστη έκπληξη.

... και οι τιμές, καλύτερες απ' ό,τι φαντάζεστε!

Ακόμα και σήμερα οι διακοπές στη Βουλγαρία παραμένουν ασυγκριτα φθηνότερες από κάθε άλλο μέρος στο εξωτερικό... ακόμα και στο εσωτερικό!

ΟΤΗ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

...οι διακοπές μείνουν αξέχαστες!

Τώρα στη Βουλγαρία
αλλάζοντας το συναλλάγμα παίρνετε
80% περισσότερα λεφτά.

Για περισσότερες πληροφορίες:
ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
Ακαδημίας 12 - Αθήνα - τηλ. 3634675
η στον ταξιδιωτικό σας πρακτορά

